

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Dotace a jejich úloha ve financování jednotek požární
ochrany obcí v Královéhradeckém kraji**

Jitka Zikešová

© 2019 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jitka Zikešová

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Dotace a jejich úloha ve financování jednotek požární ochrany obcí v Královéhradeckém kraji

Název anglicky

Subsidies and their roles in funding municipal fire protection units in Hradec Králové region

Cíle práce

Bakalářská práce se bude zabývat problematikou financování jednotek požární ochrany obcí, a to se zaměřením na využívání dotací a grantů, které představují jeden z nástrojů k získávání dalších finančních prostředků zapojovaných do rozpočtu obcí v kontextu regionálního rozvoje.

Cílem teoretické části bude podrobně popsat jednotky požární ochrany obcí (dále jen „JPO obcí“), které jsou součástí Integrovaného záchranného systému ČR. Především se zaměřením na jejich poslání, činnost a plnění úkolů v rámci jejich předurčenosti na přípravu, řešení a likvidaci následků zvláštních a mimořádných událostí. V návaznosti na jejich narůstající spektrum zásahové činnosti podrobně definovat možnosti jejich financování při zapojování dalších zdrojů, ať již v podobě dotací a grantů ministerstev a krajů, ale i dotací ze strukturálních fondů EU.

Cílem praktické části bude velice podrobně analyzována narůstající zásahovou činnost, což si klade vyšší nároky na vybavenost zásahovou technikou a v této souvislosti bude následně analyzováno zapojení investičních a neinvestičních zdrojů v podobě dotací určených na zajištění akceschopnosti jednotek se zaměřením na jednotlivé územní celky (obce) v rámci Královéhradeckého kraje.

Na základě provedené analýzy bude posouzena efektivnost zapojování doposud vynaložených finančních zdrojů. V návrhové části a samotném závěru pak prezentovány vlastní zkušenosti a následně budou navržena jednotlivá doporučení vedoucí k zlepšení a zefektivnění zkoumané oblasti.

Metodika

Při zpracování bakalářské práce bude v rámci teoretické části použita zejména metoda sběru dat a studia relevantních zdrojů a dále metoda literární rešerše a analýzy odborné literatury, právních předpisů a dalších odborných publikací.

V navazující praktické části bude použita zejména metoda analýzy a komparace investičních a neinvestičních dotačních titulů, které byly v posledních třech letech zapojeny do rozpočtů obcí v Královéhradeckém kraji na zajištění akceschopnosti jednotek požární ochrany.

Závěrem bude použita metoda syntézy k vyhodnocení jednotlivých předchozích zjištění a navržení případných doporučení na zlepšení dosažení úspěšnosti při žádostech o přidělení dotací.

Doporučený rozsah práce

30 – 40

Klíčová slova

dotace, jednotka, požární ochrana, obec, hasičský záchranný sbor, mimořádné události, rozpočet, investice, kraj, stát

Doporučené zdroje informací

- DEKKAR, Paul, HALMAN, Loek. Voluntering and Volues: An Introduction. In: Paul Dekker, Loek Halman (eds.) The Values of Valunteering. Cross . Cultural Perspectives. New York: Kluwer Academic/Plenum Publishers, 2003.s.17. ISBN 978-0-306-47854-3.
- HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: Integrovaný záchranný systém a požární ochrana. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2014. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.
- HORÁK, R. a kol. Průvodce krizovým řízením pro veřejnou správu. 1. vyd. Praha: Linde Praha, 2004. 408 s. ISBN 80-7201-471-4.
- Kol. autorů. Bezpečnostní strategie České republiky 2015. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. 24 s. ISBN 978-80-7441-005-5.
- Kol. autorů. Bojový řád jednotek požární ochrany. 1. vyd. Praha: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství v Ostravě, 2007. 121 s. ISBN 80-86111-91-1.
- Kol. autorů. Ochrana člověka za mimořádných událostí 2. vyd. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2003. 119 s. ISBN 80-86640-08-6.
- SMETANA, M. KRATOCHVÍLOVÁ, D. Integrovaný záchranný systém a jeho složky. 1. vyd. Ostrava: Ostravská univerzita, 2007. 134 s. ISBN 978-80-7368-337-5.
- Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 133/1985 Sb.
- Vyhláška č. 328/2001 Sb., o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému ve znění vyhlášky 429/2003 Sb..
- Zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Předběžný termín obhajoby

2018/19 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. JUDr. Eva Daniela Cvik, Ph.D. et Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 12. 2. 2019

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 20. 2. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 20. 02. 2019

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Dotace a jejich úloha ve financování jednotek požární ochrany obcí v Královéhradeckém kraji" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 28. února 2019.

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vážené paní Ing. JUDr. Evě Daniele Cvik, Ph.D. et Ph.D., především za cenné rady, připomínky a odbornou pomoc, kterými přispěla k vypracování mé závěrečné práce. Dále pak vedoucím pracovníkům Hasičského záchranného sboru Královéhradeckého kraje za umožnění výkonu praxe na územním odboru v Jičíně a současně za poskytnutí veškerých dokumentů a statistických přehledů potřebných pro zpracování mé bakalářské práce.

Dotace a jejich úloha ve financování jednotek požární ochrany obcí v Královéhradeckém kraji

Abstrakt

Požární ochrana má v českých zemích dlouholetou historii, rovněž i širokou působnost a v neposlední řadě i významnou úlohu, což vyplývá i z bezpečnostní strategie země. Jednak kombinuje profesionální a dobrovolnou složku, ale v celkovém pojetí je do značné míry i velice unikátní a zároveň nezastupitelná.

V novém tisíciletí se vznikem integrovaného záchranného systému ČR, jehož nezastupitelnou součástí jsou i jednotky požární ochrany, je s přicházející novou koncepcí upravena především činnost a fungování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Obcím vzniká povinnost zřizovat jednotky požární ochrany a následně pak zajišťovat jejich akceschopnost, a to jak po materiální, tak i personální stránce. Avšak plnění této strategie není pokaždé optimální. S problémy se potýkají především malé obce, a to s ohledem na svůj rozpočet, kdy nemají dostatek vlastních prostředků. S postupnou optimalizací profesionální a dobrovolné požární ochrany však nacházíme možnosti opírající se o novou koncepci, jenž spočívá především v zapojování investičních a neinvestičních finančních prostředků, a to formou dotací a grantů.

Bakalářské práce je zaměřena na problematiku požární ochrany, a to se zaměřením na jednotky požární ochrany obcí a jejich financování při zajištění akceschopnosti v plošném pokrytí Královéhradeckého kraje s následnou analýzou narůstající zásahové činnosti při zapojování dotačních titulů do rozpočtů obcí, a to i v kontextu posouzení jejich efektivnosti v rámci regionálního rozvoje.

Klíčová slova: dotace, hasičský záchranný sbor, integrovaný záchranný systém, investice, jednotka, kraj, mimořádná událost, obec, požární ochrana, rozpočet, stát.

Subsidies and their roles in funding municipal fire protection units in Hradec Kralove region

Abstract

Fire protection has a long-standing history in the Czech country, as well as broad scope and, last but not least, an important role resulting from the country's security strategy. It combines a professional and voluntary part, but in the overall concept it is, to a large extent, also very unique and irreplaceable.

In the new millennium, with the emergence of the Integrated Rescue System of the Czech Republic, whose irreplaceable part are also the fire protection units, the activity and functioning of the municipal voluntary fire fighters units are modified with the coming new concept. Municipalities are obliged to establish fire protection units and subsequently to ensure their operational capacity, both in terms of material and personal aspects. However, the implementation of this strategy is not always optimal. Problems are particularly faced by small municipalities, with regard to their budget, when they do not have enough of their own resources. However, with the gradual optimization of professional and voluntary fire protection, we still find possibilities based on a new concept, which consists mainly in the involvement of investment and non-investment funds, in the form of subsidies and grants.

The bachelor thesis focuses on fire protection issues, focusing on fire protection units of municipalities and their financing in ensuring the operation coverage in Hradec Kralove region with a subsequent analysis of the increasing intervention activity with the integration of subsidy titles into municipal budgets, also in the context of assessing their effectiveness in regional development.

Keywords: subsidy, fire brigade, integrated rescue system, investment, unit, region, emergency, municipality, fire protection, budget, state.

Obsah

1 ÚVOD	12
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	14
3 TEORETICKÁ ČÁST	15
3.1 Požární ochrana – teoretická východiska	15
3.1.1 Historie požární ochrany a její vývoj v České republice	15
3.1.2 Základní terminologie z oblasti požární ochrany	19
3.1.3 Požární ochrana a její úloha v právním systému ČR	22
3.2 Jednotky požární ochrany jako součást IZS ČR	26
3.2.1 Integrovaný záchranný systém ČR	26
3.2.2 Předurčenost a personální zajištění jednotek PO	27
3.2.3 Druhy jednotek požární ochrany.....	28
3.2.4 Rozmístění jednotek PO v rámci ČR.....	30
3.3 Postavení, úkoly a zásahová činnost jednotek PO	33
3.3.1 Profesionální jednotky požární ochrany HZS ČR	34
3.3.2 Profesionální a dobrovolné jednotky PO podniků	36
3.3.3 Sbory a jednotky PO dobrovolných hasičů obcí.....	37
3.3.4 Zvláštní a mimořádné události.....	39
3.4 Jednotky PO obcí a jejich financování při zajištění akceschopnosti	41
3.4.1 Zdroje financování	43
3.4.2 Neinvestiční dotace	45
3.4.3 Investiční dotace do roku 2015	46
3.4.4 Investiční dotace od roku 2016	47
3.4.5 Dotace z ostatních zdrojů.....	49
4 PRAKTIKÁ ČÁST	51
4.1 Analýza zásahové činnosti jednotek PO	51
4.1.1 Zásahová činnost jednotek PO na území ČR.....	52
4.1.2 Zásahová činnost jednotek PO na území Královéhradeckého kraje.....	55
4.2 Analýza zapojení dotací a grantů na zajištění akceschopnosti JPO obcí .	68
4.2.1 Dotace na zajištění akceschopnosti jednotek PO v rámci ČR	68
4.2.2 Dotace na zajištění akceschopnosti jednotek PO v rámci KH kraje.....	74
4.3 Shrnutí praktické části	83
5 DOPORUČENÍ A NÁVRHY	85
6 ZÁVĚR	88
7 SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	90
8 PŘÍLOHY	93

Seznam tabulek

Tabulka 1: Druhy jednotek PO zařazených do plošného pokrytí	29
Tabulka 2: Operační hodnota jednotek PO dle kritérií	31
Tabulka 3: Hodnoty stupně nebezpečí katastrálního území obce	31
Tabulka 4: Přehled plošného pokrytí jednotkami PO	32
Tabulka 5: Přehled událostí na území celé ČR v letech 2013 - 2018	52
Tabulka 6: Přehled zásahů JPO na území celé ČR v letech 2013 - 2018	52
Tabulka 7: Druhy zásahů JPO na území celé ČR v letech 2014 - 2018	53
Tabulka 8: Počet zraněných a evakuovaných u zásahů v letech 2013 - 2018	53
Tabulka 9: Statistické údaje ze zásahů JPO ČR v letech 2014 - 2018.....	54
Tabulka 10: Druhy zásahů JPO na území KH kraje v letech 2006 - 2018	56
Tabulka 11: Přehled událostí v jednotlivých okresech v letech 2006 - 2018	57
Tabulka 12: Statistické údaje ze zásahů JPO KHK v letech 2006 - 2018	58
Tabulka 13: Činnost tísňových linek KH kraje v letech 2006 - 2018.....	58
Tabulka 14: Počet zásahů JPO po okresech v KH kraji v roce 2016.....	60
Tabulka 15: Základní údaje o požárech v KH kraji v roce 2016	61
Tabulka 16: Počet zásahů JPO po okresech v KH kraji v roce 2017.....	63
Tabulka 17: Základní údaje o požárech v KH kraji v roce 2017	64
Tabulka 18: Počet zásahů JPO po okresech v KH kraji v roce 2018.....	66
Tabulka 19: Základní údaje o požárech v KH kraji v roce 2018	67
Tabulka 20: Neinvestiční dotace v rámci ČR v letech 2007 - 2018	68
Tabulka 21: Investiční dotace na CAS v rámci ČR v letech 2016 - 2018	70
Tabulka 22: Investiční dotace na DA a S v rámci ČR v letech 2016 - 2018	70
Tabulka 23: Investiční dotace na DA a S pro kraje v ČR v letech 2016 - 2018.	71
Tabulka 24: Investiční dotace CELKEM v rámci ČR v letech 2003 - 2018	72
Tabulka 25: Příjmy za zásahy u dopravních nehod za období 2014 - 2018	73
Tabulka 26: Příjmy z „Fondu zábrany škod“ za období 2015 - 2018.....	73
Tabulka 27: Plnění IROP v programovém období 2014 - 2020.....	74
Tabulka 28: Neinvestiční dotace v rámci KH kraje v letech 2010 – 2018	75
Tabulka 29: Investiční dotace na CAS, DA a S v KHK v letech 2001 – 2018 ..	78
Tabulka 30: Investiční dotace na CAS a DA v KHK v letech 2016 – 2018.....	79
Tabulka 31: Investiční dotace na STAVBY v KHK v letech 2016 – 2018	79

Tabulka 32: Počty CAS pořízené JPO v KHK v letech 2014 - 2018	80
Tabulka 33: Počty DA pořízené JPO v KHK v letech 2014 - 2018	80
Tabulka 34: Počty ZBROJNIC pořízené JPO v KHK v letech 2014 - 2018	80
Tabulka 35: Dotace v KHK v rámci IROP 2014 – 2020 (Výzva č. 19)	82
Tabulka 36: Dotace v KHK v rámci IROP 2014 – 2020 (Výzva č. 36)	82

Seznam grafů

Graf 1: Podíl účasti složek IZS ČR v řešení mimořádných událostí	26
Graf 2: Přehled volání přijatých na tísňových linkách v letech 2013 - 2018.....	54
Graf 3: Přehled událostí na území KH kraje v letech 2001 - 2018.....	55
Graf 4: Vývoj počtu událostí na území KH kraje v letech 2006 - 2018	57
Graf 5: Přehled zásahů JPO v KH kraji v roce 2016	59
Graf 6: Procentuální podíl druhů událostí JPO v KH kraji v roce 2016.....	59
Graf 7: Procentuální podíl druhů zásahů JPO v KH kraji v roce 2016.....	60
Graf 8: Přehled zásahů JPO v KH kraji v roce 2017	62
Graf 9: Procentuální podíl druhů událostí JPO v KH kraji v roce 2017.....	62
Graf 10: Procentuální podíl druhů zásahů JPO v KH kraji v roce 2017.....	63
Graf 11: Přehled zásahů JPO v KH kraji v roce 2018	65
Graf 12: Procentuální podíl druhů událostí JPO v KH kraji v roce 2018.....	65
Graf 13: Procentuální podíl druhů zásahů JPO v KH kraji v roce 2018.....	66
Graf 14: Neinvestiční dotace v rámci ČR v letech 2001 - 2018.....	69
Graf 15: Investiční dotace na CAS v rámci ČR v letech 2003 - 2018.....	70
Graf 16: Investiční dotace na DA a S v rámci ČR v letech 2016 - 2018.....	70
Graf 17: Investiční dotace na DA a S pro kraje v ČR v letech 2016 - 2018.....	71
Graf 18: Investiční dotace CELKEM v rámci ČR v letech 2003 - 2018	73
Graf 19: Neinvestiční dotace v rámci KH kraje v letech 2010 – 2018.....	75
Graf 20: Investiční dotace na CAS, DA a S v KHK v letech 2004 – 2018	78
Graf 21: Úspěšnost okresů v rámci IROP 2014 – 2020 (Výzva č. 19).....	82
Graf 22: Úspěšnost okresů v rámci IROP 2014 – 2020 (Výzva č. 36).....	83

Seznam použitých zkratk

BRS	Bezpečnostní rada státu
CAS	Cisternová automobilová stříkačka
CNP	Civilní a nouzové plánování
DA	Dopravní automobil
GŘ HZS	Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR
HZS ČR	Hasičský záchranný sbor České republiky
IZS ČR	Integrovaný záchranný systém České republiky
JPO	Jednotka požární ochrany
KHS	Krajské sdružení hasičů
KOPIS	Krajské operační a informační středisko
KS	Krizová situace
MU	Mimořádná událost
MV	Ministerstvo vnitra České republiky
OP	Odborná příprava
ORP	Obec s rozšířenou působností
PČR	Policie České republiky
PO	Požární ochrana
PPP	Plán plošného pokrytí
PVČ	Preventivně výchovná činnost
SaP	Síly a prostředky
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska
SR	Státní rozpočet
ZZS	Zdravotnická záchranná služba

1 Úvod

Lidé a celá společnost se již od nepaměti musí v zájmu své ochrany a existence vypořádávat s různými zvláštními a mimořádnými událostmi, které ovlivňovali a stále ve velkém měřítku ovlivňují chování a jednání lidského jedince, potažmo i celé společnosti. Tyto náročné životní situace ohrožují nejen lidské životy a zdraví spoluobčanů, ale také hmotné a kulturní statky, v neposlední řadě i životní prostředí. Přinejmenším narušují i společenské, technologické a přírodní systémy. Je proto zapotřebí připomenout, že tyto mimořádné situace vznikají jak v lokálním rozsahu, ale velmi často zasahují i v širším nadregionálním měřítku. U společnosti pak vyvolávají potřebu ochrany základních hodnot a odpovídající reakce na mimořádné události. Lidská společnost v závislosti na stupni vnímání těchto faktů, ale také na stupni svého vývoje, čelila a stále čelí následkům všech zvláštních a mimořádných událostí. Negativním následkům se proto snažila předcházet, odvracet je nebo alespoň snižovat a zmírňovat. Ve vztahu k tzv. „bezpečné společnosti“ je proto nezbytné tyto situace adekvátně řešit a zabezpečit tak připravenost obyvatelstva na ochranu, obranu a zvládání krizových situací.

Jedním ze základních systémových pilířů spolupráce pro přípravu a vlastní řešení mimořádných událostí je v České republice Integrovaný záchranný systém ČR (dále jen „IZS“), přičemž úkoly jsou přeneseny na jednotky požární ochrany, které vedle HZS ČR, Policie ČR a Zdravotnické záchranné služby ČR tvoří jeho základní složky. Posláním těchto jednotek *„je chránit životy a zdraví občanů a jejich majetek před požáry, a to i jejich předcházením a poskytováním účinné pomoci při živelních pohromách, průmyslových haváriích, teroristických útocích a jiných mimořádných událostech“*¹.

Tato bakalářská práce ve své teoretické části vychází ze studia odborné literatury, vědeckých publikací a dalších odborných pramenů, kdy velice podrobně definuje vznik a vývoj profesionální a dobrovolné požární ochrany v České republice. V návaznosti na historická východiska je v teoretické části dále definována základní terminologie týkající se požární ochrany, ochrany obyvatelstva a krizového řízení, opírajíc se o právní rámec a legislativu, jejichž základními principy je především vytváření podmínek pro účinnou ochranu života, zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelných pohromách a mimořádných událostech.

¹ **Zákon č. 239/2000 Sb.**, o Integrovaném záchranném systému ČR, ve znění pozdějších předpisů

Jednotka požární ochrany (dále jen „JPO“) je následovně vyjádřena jako organizovaný útvar se svojí vnitřní hierarchií a také dělbou práce, jenž je tvořena hasiči, ale také požární technikou a věcnými prostředky, přičemž její zřizovatelé zajišťují nepřetržitou připravenost a akceschopnost. Zřizovatelem JPO je většinou stát nebo obec, ve vybraných případech pak podnikající fyzické nebo právnické osoby, přičemž systém tzv. „plošného pokrytí“ zahrnuje šest základních kategorií. Původně byl systém JPO vybudován pro hašení požárů. S technickým rozvojem společnosti ovšem vyvstala potřeba zasahovat nejen u požárů, ale i u dalších událostí - dopravních nehod, havárií s únikem nebezpečných látek a ropných látek, živelních pohrom, apod. V tomto trendu se systém profiluje i nyní. Svým účelem je tedy systém jednotek PO vybudován jako represivní nástroj proti vzniklým požárům, živelním pohromám a jiným mimořádným událostem.

Vzhledem k narůstajícímu spektru zásahové činnosti a požadavkům kladeným na jednotky JPO je zapotřebí řešit problémy vznikající především v oblasti financování. Požární ochrana je v ČR financována různými způsoby, dalo by se tedy říci, že je financována tzv. „vícezdrojově“. Hlavní podíl v něm mají jednak veřejné rozpočty, zejména státní rozpočet financováním HZS ČR. Dále pak kraje a samotné obce, a to financováním jednotek SDH obcí a v neposlední řadě i se vstupem do Evropské unie přišla řada nových projektů, kdy jsou další významné finanční zdroje zapojovány do rozpočtů ministerstev, krajů a obcí ve formě různých dotačních titulů.

Na základě autorčiných teoretických poznatků a současně i provedených analýz v praktické části, byla autorkou následně posouzena efektivnost celého systému, který je nedílnou součástí nové koncepce při poskytování dalších investičních a neinvestičních finančních zdrojů vázaných účelově na jednotky požární ochrany, a to nejen v podmínkách Královéhradeckého kraje, ale i v celorepublikovém měřítku. V návrhové části a samotném závěru jsou autorkou interpretovány vlastní zkušenosti a následně doporučena opatření vedoucí k zlepšení a zefektivnění zkoumané oblasti.

2 Cíl práce a metodika

Bakalářská práce se zabývá problematikou financování jednotek požární ochrany obcí, a to se zaměřením na využívání dotačních titulů, které představují jeden z nástrojů k získávání dalších finančních prostředků zapojovaných do rozpočtu obcí v kontextu regionálního rozvoje.

2.1 Cíl

Cílem teoretické části práce bylo popsat jednotky požární ochrany obcí, které jsou nedílnou součástí Integrovaný záchranný systém ČR. Především se zaměřením na jejich poslání, činnost a plnění úkolů v rámci jejich předurčenosti na přípravu, řešení a likvidaci následků zvláštních a mimořádných událostí. V návaznosti na jejich narůstající spektrum zásahové činnosti pak podrobně definovat možnosti jejich financování při zapojování dalších zdrojů, ať již v podobě dotací a grantů ministerstev a krajů, ale i dotací ze strukturálních fondů EU.

Cílem praktické části bylo provést podrobnou analýzu zásahové činnosti za období 5 let a potvrdit tak její stále vzrůstající tendenci, což si klade stále vyšší požadavky na vybavenost jednotek PO odpovídající zásahovou technikou. V návaznosti na to pak analyzovat vynaložené investiční a neinvestiční mimorozpočtové zdroje, které byly za uplynulé období použity na zajištění akceschopnosti jednotek PO se zaměřením na jednotlivé územní celky (obce) v rámci Královéhradeckého kraje.

2.2 Metodika

Při zpracování autorčiny závěrečné práce byla v teoretické části použita zejména metoda sběru dat a studium relevantních zdrojů, dále pak metoda literární rešerše a analýzy odborné literatury, právních předpisů a dalších odborných publikací. V navazující praktické části byla použita zejména metoda analýzy a komparace, a to ve dvou oblastech. Nejprve při ověření nárůstu počtu mimořádných událostí s účastí jednotek požární ochrany v kraji a celorepublikovém měřítku, dále pak při vyčíslení investičních a neinvestičních dotačních titulů, které byly v posledních letech zapojeny do rozpočtů obcí v Královéhradeckém kraji na zajištění akceschopnosti jednotek požární ochrany. V závěru byla použita metoda syntézy k vyhodnocení jednotlivých předchozích zjištění a navržení případných doporučení na zlepšení dosažení úspěšnosti při žádostech o přidělování dotací.

3 TEORETICKÁ ČÁST

3.1 Požární ochrana – teoretická východiska

Motto

*„Každý má právo na život,
lidský život je hoden ochrany ...“²*

Požární ochrana má v Čechách víc jak stopadesátiletou tradici. Již v druhé polovině 19. století byly na mnoha místech naší země zakládány nejprve dobrovolné sbory a vzápětí i sbory profesionální. Doba, po kterou se hasičské řemeslo vyvíjelo, ta hasiče i jejich náročné řemeslo formovala k obrazu svému. Z metařů a stříkačnicků vyrostli požárníci v hasiče záchranáře, kteří se na prahu třetího tisíciletí objevují na pozici garanta celého záchranného systému, potažmo i bezpečnostní strategie naší země.

3.1.1 Historie požární ochrany a její vývoj v České republice

Člověk se s ohněm potýká a bojuje s ním již od počátků své existence, což vystihuje přísloví „Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán“. První zmínky o požární ochraně najdeme již v dobách starého Egypta, Asýrie, Babylonu, ba dokonce i starého Říma a také Japonska. *„Důležitým mezníkem byla událost okolo roku 250 př. n. l. na území starého Řecka, kdy slavný matematik Ctesébius zkonstruoval první stříkačku.“³*

První protipožární opatření byla přijata roku 21 př. n. l. ve starém Římě. Tato opatření byla zabezpečena prostřednictvím 600 otroků, avšak i to bylo nedostačující. Proto se císař Augustus rozhodl zřídit bezpečnostní oddíl v počtu 7000 mužů, kteří byli vybaveni jednoduchými prostředky. Byla to uniforma, přilba, žebříky, bourací náčiní, vědra na vodu, metly a pravděpodobně jednoválcové pumpy.⁴

Následný vývoj požární ochrany zaostával. Hasební zásady byly takřka na primitivní úrovni. Toho času byly využívány jednotlivé cechy, které měly za povinnost poskytovat při požárech stanovené množství náradí, ale také jistého počtu osob. Pro

² Motto citováno z *Listiny lidských práv a svobod*.

³ Kol. autorů. *Příprava vedoucích a instruktorů kolektivů mladých hasičů k získání kvalifikace III. a II. stupně*. Nové Město nad Metují: SH ČMS, 2008. 36 s.

⁴ MIČKA, J. *Sbor dobrovolných hasičů Bilovice*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2015, 64 s.

dopravu vody a materiálu se využívalo zvířecí síly, především koňských spřežení, která jejich majitelé musela poskytnout v případě požáru. Myšlenka v samotném předcházení požárům a také organizované likvidace se prvně objevila ve 14. století. Především občané byli nabádáni k opatrnému zacházení s ohněm. Samotnou likvidaci požáru měl řídit rychtář, nebo starší sousedé za pomoci občanů podle jednotlivých profesí.

K značnému posunu přispělo přijetí tehdejšího „požárního řádu“ v 17. století. Řád vymezoval například místa, kde musela být umístěna první „hasičská technika“⁵ a také „povinnost vyhlášení poplachu“. Druhá polovina 17. století přinesla velký posun díky vynalezení parního stroje a zkonstruování „prvních hadic“⁶. Zasloužil se o to především Holanďan Jan van der Heyde.

Dne 21. srpna 1751 vydala císařovna Marie Terezie „Řád k hašení ohně pro města zemské, městečka a dědiny markrabství moravského“. V důsledku průmyslového a zemědělského podnikání se Josef II. rozhodl vydat 24. ledna 1787 dva řády, a to „Řád proti ohni pro zemská města a městys“ a „Řád k hašení ohně pro veřejnou krajinu v Moravě a ve Slezsku“. Dne 25. července 1758 byl vydán ještě další řád, který obsahoval již dokonalejší organizační a preventivní opatření. Řády byly platné až do vydání zákonů o požární policii v roce 1873.⁷

Následně pak rozvoj průmyslového podnikání a stavební techniky si vyžádal odborný způsob boje s ohněm a novou výzbroj proti požárům. Bylo potřeba přistupovat k zdolávání ohně organizovanou činností odborně vycvičeného sboru hasičů, vyzbrojeného prostředky a řízeného jednotně velitelem. Jak uvádí Szaszo „v 19. století se objevily první pokusy o založení sborů dobrovolných hasičů. **První sbor dobrovolných hasičů vznikl v Zákupech.** Jednalo se ale o sbor s německým velením, protože vznikl na území tzv. „Sudet“. Ryze český dobrovolný hasičský sbor vznikl roku 1864 ve Velvarech. Následovaly ho dobrovolné hasičské sbory v Roudnici, Nepomuku, Kutné Hoře, Plaňanech a Táboře. *Přijetím a schválením stanov začíná organizovaná činnost hasičstva v českých zemích. V roce 1878 existovalo již 107 českých sborů.*“⁸

⁵ První technikou byly např.: vozy pobité žebříky a háky, primitivní malé i velké stříkačky

⁶ Tehdejší hadice byly vyráběny ze sešíváné plachtoviny.

⁷ SZASZO, Zoltán. *Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2010. s. 10. ISBN 978-80-86640-60-0.

⁸ tamtéž

Činnost hasičských dobrovolných sborů se neomezovala pouze na hašení požárů a pomoc při povodních, ale organizovaly i „osvětovou a vzdělávací činnost“⁹. Velké změny do hasičské organizace přinesla nacistická okupace. Vyhláška ministerstva vnitra (dále jen „MV“) z roku 1941 rozdělila hasiče na čtyři kategorie – z povolání, povinné, dobrovolné a závodní. Do roku 1945 byly hasičské organizace nuceny pořizovat si veškerou hasičskou techniku a výzbroj samy. Teprve po roce 1945 převzal stát zodpovědnost za zajištění požární ochrany, její profesionalizaci a vybavení nejmodernější technikou.¹⁰

V této souvislosti je zapotřebí také uvést, že tato záslužná činnost se od samých prvopočátků prováděla především v dobrovolném pojetí. „Co je to však dobrovolnost“? Co to ale znamená v pojetí dobrovolné požární ochrany? K hlubšímu rozvinutí následující úvahy je dobré se podívat po nějaké definici dobrovolnictví.

Podle největší otevřené internetové encyklopedie Wikipedia *„je dobrovolnictví samostatná činnost prováděná ve prospěch druhých bez nároku na finanční odměnu. Častým typem dobrovolnictví je zapojení se do činnosti neziskové organizace (někdy také nazýváno formálním dobrovolnictvím), ale mnozí lidé také slouží méně formálně, ať už jednotlivě, nebo jako součást skupiny“*¹¹. Přestože Wikipedie mnohdy nebývá považována za kvalitní zdroj, je možné tuto definici považovat za jednu z nejdostupnějších.

V akademické obci neexistuje shoda na jediné konkrétní definici dobrovolnictví. Nicméně podle Dekkera a Halmana¹² mají různé definice následující společné prvky - dobrovolnictví je nepovinné, neplacené a je ve prospěch druhých. Často se také setkáváme s dalším definičním prvkem a tím je podle nich organizační kontext.

A jak tomu bylo naopak se vznikem profesionální požární ochrany?

S návrhem zřídit **první profesionální hasičský sbor** přišel pražský magistrát, který dne 23. března 1853 předložil zprávu, na jejímž základě bylo rozhodnuto o posílení počtu osob, nákladech na výstroj, výzbroj, ubytování a stravování na částku okolo 300 tisíc

⁹ **Tehdejší osvětová a vzdělávací činnost:** přednášky, divadelní představení, koncerty, výlety, plesy, taneční zábavy, zakládání knihoven, odběr odborných hasičských časopisů, organizovali také národní hnutí proti germanizaci

¹⁰ ŠOUREK, M.: *Stručné úryvky z historie českého dobrovolného hasičstva nejen na Kutnohorsku*. [online] [cit. 9. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.sdh-ndvory.com/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=15>

¹¹ WIKIPEDIA. *Dobrovolnictví*. [online] [cit. 27. 12. 2018]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Dobrovolnictv%C3%AD>

¹² DEKKAR, P., HALMAN, L. *Volunteering and Values: An Introduction*. In: Paul Dekker, Loek Halman (eds.). *The Values of Volunteering. Cross - Cultural Perspectives*. New York: Kluwer Academic/ Plenum Publishers, 2003. s. 17. ISBN 978-0-306-47854-3.

zlatých ročně. Ludvík Pasta byl jmenován prvním velitelem a v době od 29. května do 2. července 1853 byl vyslán do Berlína, kde hasičský sbor existoval již 2 roky, aby mohl po návratu pražský hasičský **sbor** vycvičit a řídit. První profesionální hasičský sbor v českých zemích byl zřízen dvojjazyčnou česko-německou vyhláškou ze dne 18. července 1853, kterou byl zřízen hasičský sbor města Prahy.¹³

Od roku 1872 se pak začal a jako velící jazyk používat čeština, a proto bylo potřeba vytvořit české názvosloví, o které se zasloužil především PhDr. Miroslav Tyrš.

Následovala další velká města. O vznik profesionálního hasičského sboru v Brně se zasloužil radní Alois Herthl. Návrh na vznik sboru byl schválen 7. prosince 1863 a sbor vznikl počátkem roku 1864. Následovalo v roce 1866 založením profesionálního hasičského sboru v Českých Budějovicích a v roce 1892 v Plzni. *„Budování sborů se ukázalo jako velmi důležitý krok v požární ochraně, což dokazovaly velké a katastrofální požáry v tomto období. Docházelo zejména k požárům divadel, kdy 12. srpna 1881 došlo k požáru Národního divadla v Praze.“*¹⁴

V období první republiky fungovaly profesionální hasičské sbory pouze v některých větších městech. Díky převzatým právním předpisům z Rakouskouherské monarchie až bylo umožněno přenést zodpovědnost na starosty, a to za hašení požárů na dobrovolné hasičské sbory. Tento stav samozřejmě neodpovídal potřebám průmyslového státu v dobách míru, a už vůbec ne za válečného stavu. Změna bohužel nepřišla ani za dob protektorátu. Jisté je, že až v průběhu roku 1942 byl ustanoven pluk požární policie Čechy – Morava.¹⁵

Po válce byla PO přidělena do oboru působnosti MV. Hasičské sbory z povolání musely ze zákona zřizovat všechny obce s počtem obyvatel nad 50.000, nebo i menší obce, pokud tak rozhodl krajský národní výbor. K zásadní změně v reorganizaci požární ochrany dochází až v roce 1953, a to přijetím zákona o státním požárním dozoru a požární ochraně.¹⁶

¹³ SZASZO, Zoltán. *Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2010. s. 13. ISBN 978-80-86640-60-0.

¹⁴ tamtéž

¹⁵ tamtéž

¹⁶ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. [online]. [cit. 16. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/historicka-expozice-ve-zbirohu-historie-profesionalni-pozarni-ochrany-v-ceskych-zemich.aspx>

„Významnými změnami prošla profesionální požární ochrana až v 70. letech minulého století. Začal se měnit podíl zásahové činnosti JPO ze zásahů u požárů ve prospěch technických zásahů.“ Bylo tedy nutné přizpůsobit právní úpravu a organizaci novým zákonem. Proto v roce 1985 přichází nová právní úprava, kterou je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Tento zákon byl postupem času několikrát novelizován. Novela z roku 1991 přináší především změny názvů a vzniká Hasičský záchranný sbor. Vzhledem k velkým společenským změnám od roku 1985 došlo i k mnoha organizačním změnám. Celý obor prošel velkými změnami, které jsou spojeny právě s novelami zákona 133/1985 Sb. Tento zákon je v současné době nejdůležitějším předpisem v oblasti požární ochrany a hasičských jednotek (tedy i jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí).¹⁷

Poslední velká změna v této oblasti byla zaznamenána v roce 2000, kdy byly přijaty tzv. krizové zákony, upravující organizaci požární ochrany, integrovaného záchranného systému a krizového řízení. Ale o tom podrobněji až v dalších kapitolách.

3.1.2 Základní terminologie z oblasti požární ochrany

Protože názvosloví aplikované v požární ochraně a dalších navazujících oblastech je do značné míry specifické, vidím jako opodstatněné jasně vysvětlit ne příliš známé a méně používané pojmy. Proto úplnost a snazší orientaci v této práci dále uvedu i některé termíny publikované v odborné literatuře:

- **Dohoda o plánované pomoci na vyžádání** – předem písemně dohodnutý způsob pomoci ostatními složkami integrovaného záchranného systému (IZS) obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností, krajskému úřadu, Ministerstvu vnitra nebo základním složkám IZS při provádění záchranných a likvidačních prací.¹⁸
- **Dopravní nehoda** - zásah u události mající charakter činností spojených s odstraňováním následků kolize dopravních prostředků. Druh dopravní nehody se zatřídí podle převažujícího charakteru nehody.¹⁹

¹⁷ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. [online]. [cit. 16. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/historicka-expozice-ve-zbirohu-historie-profesionalni-pozarni-ochrany-v-ceskych-zemich.aspx>

¹⁸ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

¹⁹ Kol. autorů. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018*. HZS KH kraje, 2018. 40 s.

- **Evakuované osoby** - se rozumí osoby, které v souvislosti s událostí opustily na základě informace o hrozícím nebezpečí na pokyn objekt.²⁰
- **Krizová situace** – je mimořádná událost, v jejímž důsledku se vyhláší stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu nebo válečný stav. Jsou při ní ohroženy důležité hodnoty, zájmy či statky státu a jeho občanů a hrozící nebezpečí nelze odvrátit a způsobené škody odstranit běžnou činností orgánů veřejné moci, ozbrojených sil a ozbrojených bezpečnostních sborů, záchranných sborů, havarijních a jiných služeb a právnických a fyzických osob.²¹
- **Krizové řízení** – souhrn řídicích činností věcně příslušných orgánů zaměřených na analýzu a vyhodnocení bezpečnostních rizik, plánování, organizování, realizaci a kontrolu činností prováděných v souvislosti s řešením krizové situace.²²
- **Likvidační práce** – činnosti k odstranění následků způsobených mimořádnou událostí, přičemž následky se rozumí účinky (dopady) a rizika působící na osoby, zvířata, věci a životní prostředí.²³
- **Mimořádná situace** – situace vzniklá v určitém prostředí v důsledku hrozby vzniku nebo důsledku působení mimořádné události, která je řešena obvyklým způsobem složkami integrovaného záchranného systému, bezpečnostního systému, systému ochrany ekonomiky, obrany apod. a příslušnými orgány za použití jejich běžných oprávnění, postupů a na úrovni běžné spolupráce bez vyhlášení krizových stavů.²⁴
- **Mimořádná událost** – škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.²⁵
- **Obnovovací (asanační) práce** - se považují činnosti spočívající v revitalizaci životního prostředí a činnosti směřující k únosné obnově životního prostředí, společenského života a materiálních hodnot. Obecně jde o činnosti směřující k

²⁰ Kol. autorů. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018*. HZS KH kraje, 2018. 40 s.

²¹ KOUČKÁ, M., VESELÝ, B. *Krizové řízení v oblasti obrany státu*. 1. vyd. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2009. 55 s. ISBN 978-80-86640-69-3.

²² tamtéž

²³ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

²⁴ KOUČKÁ, M., VESELÝ, B. *Krizové řízení v oblasti obrany státu*. 1. vyd. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2009. 55 s. ISBN 978-80-86640-69-3.

²⁵ tamtéž

obnově území, které neodstraňují riziko ohrožení života a životního prostředí a nemají charakter záchranných a likvidačních prací (bezprostředních opatření).²⁶

- **Ochrana obyvatelstva** – plnění úkolů civilní ochrany při ozbrojeném konfliktu i mimo něj, zejména varování, vyzoomění, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku.²⁷
- **Osobní pomoc** - činnost nebo služba při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce. Osobní pomocí se rozumí i pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu, hejtmana kraje nebo starosty obce.²⁸
- **Poplachový plán IZS kraje** – dokument vydaný formou nařízení kraje pro povolávání pomoci vybraných sil a prostředků složek IZS a při strategické koordinaci záchranných a likvidačních prací na úrovni kraje.²⁹
- **Požár** - za požár se považují případy, které naplňují znaky požáru podle citované vyhlášky, přitom není rozhodující, zda a kým byl požár likvidován, došlo-li k samouhašení nebo byl-li požár nahlášen příslušnému HZS kraje dodatečně. Za požár se považují také výbuchy hořlavých par, plynů a prachů bez následného plamenného hoření, pokud se nejednalo o fyzikální výbuch.³⁰
- **Stupeň poplachu IZS** – předurčení potřeby sil a prostředků pro záchranné a likvidační práce v závislosti na rozsahu a druhu mimořádné události a úrovni koordinace složek při společném zásahu.³¹
- **Událost** - za události se považují veškeré požáry, další mimořádné události jako jsou dopravní nehody, živelní pohromy, havárie /např. úniky nebezpečných (např.

²⁶ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

²⁷ KOUČKÁ, M., VESELÝ, B. *Krizové řízení v oblasti obrany státu*. 1. vyd. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2009. 55 s. ISBN 978-80-86640-69-3.

²⁸ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

²⁹ tamtéž

³⁰ Kol. autorů. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018*. HZS KH kraje, 2018. 40 s.

³¹ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

chemických) látek, technické havárie, radiační havárie/ a ostatní mimořádné události a plané poplachy spojené se zásahy jednotek PO a složek IZS.³²

- **Usmrcené osoby** - jsou ty, které byly usmrceny před zásahem nebo v době zásahu³³
- **Věcná pomoc** – je poskytnutí věcných prostředků při provádění záchranných a likvidačních prací a při cvičení na výzvu velitele zásahu, hejtmána kraje nebo starosty obce. Věcnou pomocí se rozumí též pomoc poskytnutá dobrovolně bez výzvy, ale se souhlasem nebo s vědomím velitele zásahu.³⁴
- **Zachráněné osoby** - se rozumí osoby, které v souvislosti s událostí opustily objekt s nezbytnou pomocí záchranáře.³⁵
- **Záchranné práce**³⁶ – činnosti k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí, a vedoucí k přerušení jejich příčin.³⁷
- **Zásah** - činnost jednotky a složky IZS u události včetně prověřovacího cvičení nezávisle na tom, zda je za ni požadována finanční náhrada nebo ne. Za zásah jednotky se považuje také předem dohodnutá pomoc jiným službám (např. policii při vyhledávání osob, předmětů, otvírání prostor apod.)³⁸
- **Zraněné osoby** - jsou ty, u nichž došlo k poškození zdraví před zásahem nebo v době zásahu.³⁹

3.1.3 Požární ochrana a její úloha v právním systému ČR

Základním principem požární ochrany v ČR je vytváření a rozvíjení podmínek pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci

³² Kol. autorů. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018*. HZS KH kraje, 2018. 40 s.

³³ tamtéž

³⁴ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

³⁵ Kol. autorů. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018*. HZS KH kraje, 2018. 40 s.

³⁶ **Záchranné práce mají prioritu před prováděním nebo zabezpečováním likvidačních a obnovovacích (asanačních) prací.** V případě nutné volby priorit v záchranných pracích, je vždy prioritou záchrana životů osob a zdraví osob, dále je v pravomoci velitele zásahu složek IZS rozhodnout o pořadí záchranných prací směřovaných k ochraně životního prostředí, majetku a zvířat.

³⁷ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

³⁸ Kol. autorů. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018*. HZS KH kraje, 2018. 40 s.

³⁹ tamtéž

při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech. K dosažení tohoto cíle byly právními předpisy stanoveny povinnosti ministerstev a jiných státních orgánů, právnických a fyzických osob, postavení a působnost orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinnosti jednotek požární ochrany.

Základní právo na ochranu života, zdraví a majetkových hodnot je zakotveno v ústavním pořádku ČR. Podle čl. 1 **ústavního zákona č. 110/1998 Sb.**, o bezpečnosti ČR, **ve znění ústavního zákona č. 300/2000 Sb.**, je garantem ochrany životů, zdraví a majetkových hodnot stát. Dále pak samotný systém ochrany životů, zdraví a majetkových hodnot, jakož i působnost při výkonu státní správy v jednotlivých oblastech státem chráněných zájmů, je kodifikován právním řádem České republiky.⁴⁰

V oblasti požární ochrany je působným ústředním orgánem státní správy Ministerstvo vnitra, kdy *„úkoly státu na úseku PO zabezpečují na veškerých příslušných úrovních hasičské záchranné sbory krajů a dále pak v přenesené působnosti také orgány krajů a orgány obcí“*⁴¹.

Základní právní rámec pro ochranu životů, zdraví a majetku z hlediska požární prevence tvoří následující právní předpisy vydané **v oblasti působnosti Ministerstva vnitra:**

- a) **zákon č. 133/1985 Sb.**, o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- b) **zákon č. 320/2015 Sb.**, o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- c) **zákon č. 239/2000 Sb.**, o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- d) **zákon č. 240/2000 Sb.**, o krizovém řízení a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,
- a) **zákon č. 241/2000 Sb.**, o hospodářských opatřeních pro krizové stavy a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

⁴⁰ Kol. autorů. *Koncepce požární prevence v České republice 2018 - 2021*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2018. s. 6

⁴¹ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Hasičský záchranný sbor České republiky: Zákony a předpisy*. [online] [cit. 10. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zakony-a-predpisy-zakony-a-predpisy.aspx>

- a) **vyhláška č. 246/2001 Sb.**, o stanovení podmínek požární bezpečnosti a výkonu státního požárního dozoru (vyhláška o požární prevenci),
- b) **vyhláška č. 247/2001 Sb.**, o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany,
- c) **vyhláška č. 328/2001 Sb.**, o některých podrobnostech zabezpečení integrovaného záchranného systému, ve znění vyhlášky č. 429/2003 Sb.,
- d) **vyhláška č. 380/2002 Sb.**, k přípravě a provádění úkolů ochrany obyvatelstva,
- e) **nařízení vlády č. 172/2001 Sb.**, k provedení zákona o požární ochraně, ve znění nařízení vlády č. 498/2002 Sb..

Se zabezpečováním úkolů na úseku požární ochrany bezprostředně souvisí celá řada **dalších právních předpisů vydaných v působnosti jiných ministerstev nebo ústředních orgánů státní správy**. Mezi ty základní patří:

- a) **zákon č. 361/2003 Sb.**, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů,
- b) **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů,
- c) **zákon č. 174/1968 Sb.**, o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů,
- d) **zákon č. 224/2015 Sb.**, o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými směsmi a o změně zákona č. 634/204 Sb., o správních poplatcích ve znění pozdějších předpisů, (zákon o prevenci závažných havárií), ve znění pozdějších předpisů,
- e) **zákon č. 106/1999 Sb.**, o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů,
- f) **zákon č. 128/2000 Sb.**, o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů,
- g) **zákon č. 129/2000 Sb.**, o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů,
- h) **zákon č. 500/2004 Sb.**, správní řád, ve znění pozdějších předpisů,
- i) **zákon č. 255/2012 Sb.**, o kontrole (kontrolní řád), ve znění pozdějších předpisů,
- j) a **zákon č. 200/1990 Sb.**, o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Právní rámec požární prevence dotvářejí **právní předpisy krajů a obcí**, vydávané na základě zákona o požární ochraně. Jedná se o nařízení orgánů krajů podle § 27 odst. 1, jakož i obecně závazné vyhlášky obcí podle § 29 odst. 1 zákona o požární ochraně. Mezi ty základní v oblasti PO patří:

- a) nařízení Královéhradeckého kraje č. 1/2011, kterým se vydává **Požární poplachový plán KH kraje**,
- b) nařízení Královéhradeckého kraje č. 2/2011, kterým se stanoví **podmínky k zabezpečení plošného pokrytí území KH kraje jednotkami požární ochrany**,
- c) nařízení Královéhradeckého kraje č. 3/2011, kterým se **stanoví podmínky k zabezpečení zdrojů vody k hašení požárů**,
- d) nařízení Královéhradeckého kraje č. 4/2011, kterým se stanoví **podmínky k zabezpečení požární ochrany v době zvýšeného nebezpečí vzniku požáru**,
- e) nařízení Královéhradeckého kraje č. 5/2011, kterým se **stanoví podmínky k zabezpečení PO v budovách zvláštního významu**, ve smyslu § 27 odst. 1 písm. f) bod 2. zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů,
- f) nařízení Královéhradeckého kraje č. 6/2011, kterým se **stanoví podmínky k zabezpečení požární ochrany při akcích**, kterých se zúčastňuje větší počet osob.

Výše uvedené základní právní předpisy pak z velké části doplňují a v mnoha oblastech provádějí i další **koncepční dokumenty** potřebné pro výkon PO v ČR, jako např.:

- a) Usnesení vlády č. 665/2011 ze dne 8.9.2011 o **Bezpečnostní strategii ČR**,
- b) Usnesení vlády č. 805/2013 ze dne 23.10.2013 ke **Koncepci ochrany obyvatelstva do roku 2020 s výhledem do roku 2030**,
- c) a Usnesení vlády č. 263/2006 ze dne 15.3.2006 ke **Zprávě o stavu zajištění České republiky v oblasti ochrany před mimořádnými událostmi**.⁴²

Nelze opomenout ani další koncepčními materiály, které bezprostředně souvisí s problematikou požární ochrany v jednotlivých regionálních úrovních, kam patří např. sbírky interních aktů řízení, které jsou vydávány v podobě tzv. „pokynů“ anebo „rozkazů“ s garancí Generálního ředitele HZS ČR nebo jednotlivými řediteli HZS krajů.

Je možno konstatovat, že existující právní rámec systému ochrany životů, zdraví a majetkových hodnot vytváří dostatečný prostor a stanoví odpovídající podmínky pro zajišťování úkolů souvisejících s ochranou před požáry – tedy i pro oblast požární prevence. A to nepochybně na úrovni vyspělých zemí EU, jejíž jsme od 1. 5. 2004 členem.

⁴² Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Hasičský záchranný sbor České republiky: Zákony a předpisy*. [online] [cit. 10. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zakony-a-predpisy-zakony-a-predpisy.aspx>

3.2 Jednotky požární ochrany jako součást IZS ČR

Jedním ze základních systémových pilířů spolupráce pro přípravu a vlastní řešení mimořádných událostí vznikl se vstupem do třetího tisíciletí v České republice Integrovaný záchranný systém ČR (dále jen „IZS“), přičemž úkoly jsou přeneseny na jednotky požární ochrany, které vedle HZS ČR, Policie ČR a ZZS ČR tvoří jeho základní složky.

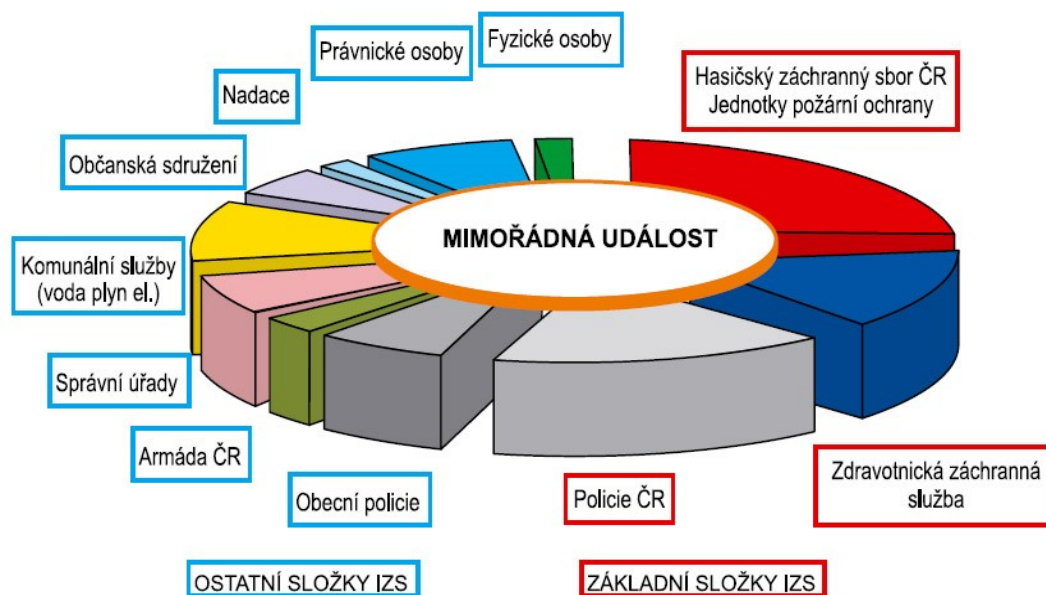
3.2.1 Integrovaný záchranný systém ČR

Základním předpokladem IZS ČR je „*integrovat možnosti každého, kdo by při provádění záchranných a likvidačních prací měl být zapojen s ohledem na síly a prostředky nebo kompetence, kterými může přispět k řešení následků mimořádných událostí*“⁴³.

Při zapojení veškerých dostupných sil a prostředků do záchranných a likvidačních prací rozlišujeme v závislosti na jejich působení v rámci IZS tyto složky (Graf 1):

- **Základní složky IZS ČR**
- **Ostatní složky IZS ČR**

Graf 1: Podíl účasti složek IZS ČR v místě řešení MU

Zdroj: ZIKEŠ, L. *Posttraumatické intervenční péče jako součást koncepce vzdělávání příslušníků HZS ČR*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2016. s. 41.

⁴³HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. s.7. ISBN 978-80-86640-59-4.

Základní složky IZS, kam patří **Hasičský záchranný sbor České republiky**⁴⁴, **jednotky požární ochrany** zařazené do plošného pokrytí kraje, **Zdravotnická záchranná služba** a **Policie České republiky**, podle Hanušky „zajišťují nepřetržitou pohotovost pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení (odhad ohrožení vyplývající z mimořádné události a odhad potřebných sil a prostředků) a neodkladný zásah v místě mimořádné události. Za tímto účelem rozmísťují své síly a prostředky po celém území České republiky“⁴⁵.

Podle rozsahu a závažnosti mimořádné události jsou základním složkám k dispozici i **ostatní složky**, kam patří např. vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil (**Armáda ČR**), ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory (**např. Obecní police**), ostatní záchranné sbory (**Báňská záchranná služba**), orgány ochrany veřejného zdraví (**např. hygienická stanice**), havarijní, pohotovostí, odborné a jiné služby (**komunální služby**), zařízení civilní ochrany (**sklady CO, kryty CO**) a neziskové organizace a sdružení občanů (**Horská služba, Vodní záchranná služba, Speleologická záchranná služba apod.**).

Tak že pokud základní složky na krizovou situaci nestačí (např. nedostatek personálu, techniky, odborné pomoci atd.), povolají na pomoc ostatní složky integrovaného záchranného systému. Jejich pomoc je vázána na **dohody o plánované pomoci na vyžádání**⁴⁶.

Pokud má obec zřízenou jednotku sboru dobrovolných hasičů, která je začleněna do **plošného pokrytí kraje**⁴⁷, je tato jednotka základní složkou IZS.

3.2.2 Jednotka požární ochrany, její předurčenost a personální zajištění

Pojem „**Jednotka požární ochrany**“ (dále jen „**JPO**“) představuje organizovaný útvar se svojí vnitřní hierarchií a také dělbu práce, jenž je tvořen hasiči, požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany, kterými se rozumí agregáty, nástroje apod. Zřizovateli JPO jsou buď stát, obec, podnikající fyzické nebo právnické osoby.⁴⁸

⁴⁴ **Příloha A** – Organizační schéma Hasičského záchranného sboru České republiky

⁴⁵ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2010. s.7. ISBN 978-80-86640-59-4.

⁴⁶ **Dohoda o plánované pomoci na vyžádání** – předem a písemně dohodnutý způsob spolupráce, stanoveno zákonem č. 239/200 Sb. o IZS ČR ve znění pozdějších předpisů

⁴⁷ **Plošné pokrytí kraje** – vydává se jako **nařízení kraje** ve smyslu zákona o PO (zák. č. 133/1985 Sb.)

⁴⁸ HANUŠKA, Z. *Organizace jednotek požární ochrany*. 2., akt. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. s. 17. ISBN 978-80-7385-035-7.

Dle Hanušky jsou JPO „charakterizovány svou:

- **velikostí**, která vyjadřuje počet hasičů v jednotce,
- **kategorií**, která podle daného druhu jednotky určuje operační působnost pro použití k zásahům pro svého zřizovatele, tzn. místní nebo územní působnost. Součástí je také stanovení doby výjezdu z místa své dislokace,
- **taktickou hodnotou**, která vyjadřuje schopnost provádět určité činnosti, jež odpovídají velikosti jednotky a vybavením požární technikou a věcnými prostředky.“⁴⁹

Dle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, se hasiči v JPO dělí do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu, příp. dalších skupin. Členění je následující:

- **Četa** je složena ze dvou až tří družstev, příp. skupin;
- **Družstvo** je složeno z velitele a dalších pěti hasičů (tedy 1+5);
- **Družstvo o zmenšeném početním stavu** se sestává z velitele a dalších 3 hasičů (tedy 1+3);
- **Skupinu** pak tvoří její velitel a jeden až dva hasiči.

V případě, že je jednotka složena z hasičů dvou druhů JPO nebo hasičů nejméně z jedné JPO a osob z dalších složek IZS, případně hasičů nejméně jedné JPO a osob poskytujících osobní a věcnou pomoc, označujeme tuto jednotku „**odřadem**“.⁵⁰

3.2.3 Druhy jednotek požární ochrany

Jednotky požární ochrany, jak uvádí Zikeš (Tabulka 1), rozdělujeme podle zřizovatele a to dle tohoto **rozdělení**⁵¹:

- a) **„jednotka hasičského záchranného sboru kraje**, která je zastoupena příslušníky HZS sloužících na stanicích HZS příslušného kraje,
- b) **jednotka hasičského záchranného sboru podniku**, která je zastoupena zaměstnanci právnických nebo podnikajících fyzických osob, kteří vykonávají tuto činnost jako své povolání (zaměstnání),

⁴⁹HANUŠKA, Z. *Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR*. 3. akt. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. s. 5. ISBN: 80-86634-02-9.

⁵⁰ZIKEŠ, L. *Posttraumatické intervenční péče jako součást koncepce vzdělávání příslušníků HZS ČR*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2016. s. 53.

⁵¹tamtéž s. 54

- c) *jednotka sboru dobrovolných hasičů obce složená z fyzických osob, které tuto činnost vykonávají výhradně dobrovolně, a to ve svém volném čase,*
- d) *jednotka dobrovolného hasičského záchranného sboru podniku, která je složena ze zaměstnanců právnických nebo podnikajících fyzických osob, kteří nevykonávají tuto činnost jako své povolání (zaměstnání),*
- e) *a členové vojenské hasičské jednotky (útvary), která je zastoupena z vojáků nebo občanských zaměstnanců armády, kdy tato má obdobné postavení jako jednotka hasičského záchranného sboru podniku“.*

Tabulka 1: Druhy jednotek PO zařazených do plošného pokrytí kraje

Kategorie JPO	
JPO I	Jednotka HZS kraje složená z profesionálních hasičů
JPO II	Jednotka SDH obce, členové vykonávají službu jako svoje hlavní nebo vedlejší zaměstnání
JPO III	Jednotka SDH obce s členy, kteří vykonávají službu dobrovolně
JPO IV	Jednotka HZS podniku
JPO V	Jednotka SDH obce, členové vykonávají službu v jednotce PO dobrovolně
JPO VI	Jednotka SDH podniku

Zdroj: vlastní zpracování

Pro účely plošného pokrytí se dle Víška jednotky PO člení do těchto kategorií⁵²:

- a) *„Jednotky s územní působností (tj. zasahující i mimo území svého zřizovatele):*
 - 1) ***JPO I** - jednotka Hasičského záchranného sboru ČR, zajišťující výjezd jednoho až tří družstev o zmenšeném početním stavu (1+3), družstev (1+5) nebo jejich kombinaci. Tato jednotka poskytuje pomoc obcím speciální a ostatní technikou v území své působnosti. V místě dislokace plní úkoly místní jednotky PO.*
 - 2) ***JPO II/1** - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.*
 - 3) ***JPO II/2** - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO II, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.*

⁵² VÍŠEK, Jiří. *Organizace záchranných činností v České republice*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. 2012. s. 69–70. ISBN 978-80-7452-028-0.

- 4) *JPO III/1 – jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.*
 - 5) *JPO III/2 - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO III, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném početním stavu a zřizuje se zpravidla ve vybrané obci s počtem obyvatel nad 1000.*
- b) *Jednotky s místní působností (tj. zasahující pouze na území svého zřizovatele, i když po dohodě za určitých podmínek mohou být tyto jednotky využívány pro zásahovou činnost mimo určený hasební obvod):*
- 1) *JPO IV - jednotka hasičského záchranného sboru podniku zřizovaná právnickou nebo fyzickou podnikající osobou; poskytuje speciální techniku na výzvu OPS HZS ČR zpravidla na základě písemné dohody.*
 - 2) *JPO V - jednotka sboru dobrovolných hasičů obce kategorie JPO V, která zabezpečuje výjezd družstva o zmenšeném početním stavu.*
 - 3) *JPO VI - jednotky PO nezařazené do plošného pokrytí. Nezařazená jednotka sboru dobrovolných hasičů obce má základní početní stav jako jednotka kategorie JPO V. Nezařazené jednotky PO se zpravidla zařazují do druhého a vyššího stupně poplachu v poplachových plánech.⁵³*

3.2.4 Rozmístění jednotek požární ochrany v rámci ČR

Každá JPO, z výše uvedených, má svoji tzv. „**operační hodnotu**“, která předurčuje JPO provádět činnost při zdolávání požárů a záchranných pracích při živelních pohromách a jiných MU a při ochraně obyvatelstva. Tuto hodnotu JPO (Tabulka 2) tvoří jednak **doba výjezdu po vyhlášení poplachu** (časový úsek od vyhlášení poplachu pro určené SaP po výjezd z místa jejich dislokace) a **územní působnost** (optimální vzdálenost pro dojezd JPO k místu zásahu vyjádřená dobou jízdy v minutách, která vymezuje teritorium jejího standardního působení = hasební obvod).⁵⁴

⁵³ VÍŠEK, Jiří. *Organizace záchranných činností v České republice*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. 2012. s. 69–70. ISBN 978-80-7452-028-0.

⁵⁴ ZIKEŠ, L. *Posttraumatické intervenční péče jako součást koncepce vzdělávání příslušníků HZS ČR*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2016. s. 56.

Tabulka 2: Operační hodnota JPO dle kritérií

Kategorie JPO	JPO I	JPO II	JPO III	JPO IV	JPO V	JPO VI
Doba výjezdu (min)	2	5	10	2	10	10
Územní působnost (min)	20	10	10	není	není	není

Zdroj: vlastní zpracování

Organizační struktura, vybavení a dislokace JPO (plošné pokrytí) musí zabezpečovat potřebné množství sil a prostředků, odpovídající **stupni nebezpečí území obce** (Tabulka 3), přičemž obcí se v tomto případě rozumí katastrální území v obci.

Stupeň nebezpečí obce se stanovuje podle hodnoty **celkového kritéria K_c** vypočteného součtem hodnot kritéria počtu obyvatel trvale bydlících v katastrálním území obce K_o , kritéria charakteru území K_{ui} zohledňujícího vybrané místní zvláštnosti a kritéria zásahů K_z závislého na průměrném počtu požárních zásahů jednotek v posuzovaném katastrálním území obce během posledních pěti let.⁵⁵

Pro výše uvedená pravidla platí tedy následující vzorec:

$$K_c = K_o + K_{ui} + K_z$$

Tabulka 3: Hodnoty stupně nebezpečí katastrálního území obce

Stupeň nebezpečí území obce	Hodnota K_c
I A	25 a více
I B	21 až 24
II A	16 až 20
II B	11 až 15
III A	6 až 10
III B	3 až 5
IV	do 2

Zdroj: vlastní zpracování

Veškeré jednotky PO jsou ve znění zákona o PO rozmístěny tak, aby zajistily tzv. **plošné pokrytí** (Tabulka 4) na území celé ČR. Předurčenými jednotkami jsou jednotky

⁵⁵ VÍŠEK, Jiří. *Organizace záchranných činností v České republice*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. 2012. s. 70. ISBN 978-80-7452-028-0.

HZS krajů a JSDH obcí s místní a územní působností. Do plošného pokrytí jsou zahrnuty i jednotky HZS podniků, ale vždy za předpokladu, že je to se souhlasem vedení podniku, a to na základě příslušného smluvního aktu, který se uzavírá v podobě smlouvy o součinnosti v IZS.

Tabulka 4: Přehled plošného pokrytí jednotkami požární ochrany

Stupeň nebezpečí území obce		Počet jednotek PO a doba jejich dojezdu
I	A	2 JPO do 7 min, další 1 JPO do 10 min
	B	1 JPO do 7 min, další 2 JPO do 10 min
II	A	2 JPO do 10 min, další JPO do 15 min
	B	1 JPO do 10 min, další 2 JPO do 15 min
III	A	2 JPO do 15 min a další 1 JPO do 20 min
	B	1 JPO do 15 min a další 2 JPO do 20 min
IV	A	1 JPO do 20 min a další 1 JPO do 25 min

Zdroj: vlastní zpracování

System poskytnutí pomoci JPO je organizován tak, aby k ní došlo v době od **7 minut do 20 minut**, a to vždy od okamžiku vyhlášení poplachu předurčeným jednotkám PO podle výše uvedené tabulky. Vyšší počet obyvatel, historická zástavba, rekreační oblasti, průmyslové oblasti či dopravní uzly zvyšují pravděpodobnost vzniku požárů či jiných mimořádných událostí. S ohledem na odlišnost těchto rizik je nutno i odlišně zabezpečit dané katastrální území obce.⁵⁶

Určení doby dojezdu JPO a stanovení minimálního množství sil a prostředků JPO vychází vždy ze **statistik** zásahové činnosti jednotek, jejich **operační hodnoty, standardů**, které jsou časté i v jiných evropských zemích a ze **společensky přijatelné míry rizika** výjezdové činnosti JPO. *"Přitom určení maximální doby dojezdu JPO vychází zejména z pravděpodobnosti záchrany lidského života a průměrné plochy požáru v závislosti na době dojezdu jednotek požární ochrany a dále z ekonomické únosnosti negativních následků způsobených mimořádnou událostí"*⁵⁷.

⁵⁶ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Jednotky požární ochrany*. [online] [cit. 12. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.asp>

⁵⁷ tamtéž

Vzhledem k tomu, že nelze vyloučit vznik požáru či jiné mimořádné události kdekoliv na území ČR, je zapotřebí vytvořit určitý systém jednotek požární ochrany, který plošně v celé ČR zabezpečí účinnou pomoc do určitého časového limitu s určitým množstvím sil a prostředků (hasičů, požární techniky a dalších prostředků požární ochrany). Dle Hanušky „*tento systém zaručuje, že počet jednotek zabezpečujících zásahy na jednotlivých katastrálních územích je tzv. „optimalizován“*“⁵⁸. Ovšem je třeba zdůraznit, že tato koncepce, respektive systém poskytnutí pomoci JPO, není na celém území stejný. Obecně vychází ze závislosti na vyhodnoceném nebezpečí jednotlivých katastrálních území, což se logicky na území celé naší republiky liší.

3.3 Postavení, ukoly a zásahová činnost jednotek požární ochrany

Z předchozí kapitoly vyplynulo, že jednotkou požární ochrany se rozumí organizovaný systém tvořený odborně vyškolenými osobami (hasiči), požární technikou (automobily) a věcnými prostředky požární ochrany (výbava automobilů, agregáty, apod.), kdy jejich **základním posláním** je „*chránit životy a zdraví obyvatel a majetek před požáry a poskytovat účinnou pomoc při mimořádných událostech, které ohrožují život a zdraví obyvatel, majetek nebo životní prostředí a které vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací*“⁵⁹.

Základní úkoly plněné jednotkami PO jsou obsaženy v zákoně⁶⁰, kdy **jednotka provádí**:

- a) **požární zásah** podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků; požární zásah je činnost, která směřuje nejprve k lokalizaci a pak k likvidaci požáru, kdy je ukončeno nežádoucí hoření,
- b) **záchranné práce** při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech (dále jen „mimořádné události“); obsahem záchranných prací jednotek při mimořádných událostech je odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí a vedoucí k přerušení jejich příčin, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo životního prostředí,

⁵⁸ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. s. 15. ISBN 978-80-86640-59-4.

⁵⁹ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Jednotky požární ochrany*. [online] [cit. 12. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>

⁶⁰ § 70 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů

c) *na úseku ochrany obyvatelstva*, kdy zejména se podílí na:

- evakuaci obyvatel,
- označování oblastí s výskytem nebezpečných látek,
- varování obyvatel,
- dekontaminaci postižených obyvatel nebo majetku,
- humanitární pomoci obyvatelstvu a zajištění podmínek pro jeho nouzové přežití,

d) *podává neprodleně zprávy o svém výjezdu a zásahu* územně příslušnému operačnímu a informačnímu středisku HZS kraje.⁶¹

Veškerou činnost jednotek PO pak rozdělujeme do dvou zásadních, časově od sebe oddělených, režimů řízení, a to na **organizační řízení** a **operační řízení**.

Organizačním řízením se rozumí „*činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotek PO. Tímto se rozumí činnost související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů (školení, výcvik), údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany, apod.*“⁶².

Operačním řízením se rozumí „*činnost od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné mimořádné události až po návrat sil a prostředků na místo stálé dislokace. Do těchto činností se zahrnuje výjezd jednotky PO, jízda na místo zásahu, provádění záchranných, resp. likvidačních, prací, apod.*“⁶³.

3.3.1 Profesionální jednotky požární ochrany HZS ČR

Působnost, organizace a úkoly HZS ČR jsou stanoveny zákonem č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o HZS ČR“). Ze zákona vyplývá, že HZS ČR je složen z generálního ředitelství HZS ČR, 14 HZS krajů, Záchranného útvaru HZS ČR, střední a vyšší odborné školy požární ochrany a vzdělávací zařízení. Zákon současně definuje, že ve sboru působí

⁶¹ Pokyn č. 25 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 8.6.2009, *kterým se vydává „Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků“*. Sbíрка interních aktů řízení, částka 25/2009. s. 5-6.

⁶² HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2010. s. 15. ISBN 978-80-86640-59-4.

⁶³ tamtéž

příslušníci ve služebním poměru⁶⁴, určuje jejich povinnosti a práva a zaměstnanci zařazení v hasičském záchranném sboru v **pracovním poměru**⁶⁵. Ve služebním poměru bylo u HZS ČR ke koci roku 2018 celkem 9 793 příslušníků, kteří jsou zařazení v přímém výkonu služby. Občanských zaměstnanců, kteří pracují např. v administrativě na ekonomických úsecích, nebo na prevenci a ochraně obyvatelstva, bylo 1 057.

HZS krajů jsou organizačními složkami státu s vlastní právní a účetní subjektivitou. V jejich čele stojí ředitel a působí na území vyššího samosprávného celku, v němž má HZS kraje své sídlo. *„Zajišťují a řídí v kraji výkon státní správy ve věcech požární ochrany, civilního nouzového plánování, ochrany obyvatelstva, integrovaného záchranného systému a krizového řízení. HZS krajů také zřizují krajská operační a informační střediska, která plní úkoly operačního a informačního střediska integrovaného záchranného systému a rovněž mohou zřizovat a provozovat vzdělávací, technická nebo jiná účelová zařízení pro plnění úkolů HZS.“*⁶⁶

Jednotlivé HZS krajů se člení na **územní odbory**, které na svém území vykonávají správní a organizační činnosti jménem HZS kraje. Základními články jsou pak **požární stanice**⁶⁷ **HZS krajů**. Jednotlivé stanice disponují výjezdovou technikou a mají k dispozici veškeré sociální zázemí.

HZS krajů zřizují operační a informační střediska (dále jen „OPIS“), která plní také funkci OPIS IZS. Mají nepřetržitou obsluhu a přijímají prostřednictvím telefonních center tísňového volání (TCTV), která jsou zpravidla součástí krajských operačních středisek, tísňová volání nejen z národních tísňových linek 150, 155 a 158 ale zajišťují příjem i jednotného evropského čísla tísňového volání 112. Obsluhu OPIS tvoří operační důstojníci a operační technici, kteří nejen vyhodnocují informace z přijatých tísňových hovorů a vysílají potřebné síly a prostředky jednotek požární ochrany na místo mimořádné události, ale zajišťují i operační úroveň řízení. To znamená informační podporu veliteli zásahu a plnění jeho požadavků, dále koordinaci nasazování sil a prostředků a komunikace s ostatními složkami IZS.⁶⁸

⁶⁴ příslušníci ve služebním poměru – **zákon č. 361/2003 Sb.**, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁵ zaměstnanci v pracovním poměru – **zákon č. 262/2006 Sb.**, zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

⁶⁶ **zákon č. 320/2015 Sb.**, o HZS ČR a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

⁶⁷ **Na území ČR jich je 241** a až na některé výjimky jsou v obcích s rozšířenou působností.

⁶⁸ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. s. 16. ISBN 978-80-86640-59-4.

Výkon služby v jednotce vykonávají příslušníci HZS kraje (dále jen „příslušníci“), jejichž pracovní právní vztah se řídí zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů, který začal být aplikován 1. 1. 2007. Příslušníci mají dobu služby rozvrženu rovnoměrně (tzv. „denní směna“, která má týdenní pracovní dobu 40 hodin) nebo nerovnoměrně (tzv. „směna“). Ve směně vykonávají službu příslušníci předurčení pro vlastní zásahovou činnost (tzv. „výjezdoví hasiči“), příslušníci předurčení pro obsluhu OPIS a příslušníci zařazení v záloze směny, kteří zabezpečují chod jednotky a činnost podpůrných speciálních služeb.

3.3.2 Profesionální a dobrovolné jednotky PO podniků

Některým právníkům nebo podnikajícím fyzickým osobám, jejichž činnost je vázána vysokou mírou požárního nebezpečí, může HZS ČR, a to ve smyslu zákona o PO, nařídit zřízení jednotky HZS podniku. **HZS podniku tvoří zaměstnanci podniku**, kteří vykonávají tuto činnost **na plný pracovní úvazek**.

V případě nižšího požárního nebezpečí se pak zřizují pouze **jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku** (dále jen „SDH podniku“). Tyto jednotky jsou pak složeny z vyškolených a vycvičených zaměstnanců vykonávajících v podniku jinou práci. Zřízení a provoz těchto JPO hradí daný podnik ze svých prostředků.⁶⁹

Ze statistických přehledů vyplývá, že v rámci celé ČR evidujeme **96 podniků, kde je zřízena jednotka profesionálních hasičů a 144 podniků, kde působí jednotka dobrovolná**. V Královéhradeckém kraji máme např. dvě profesionální podnikové jednotky a to HZS podniku Auto škoda Kvasiny a HZS podniku Čepro Cerekvice nad Bystřicí.

Výkon služby v jednotce HZS podniku vykonávají tedy zaměstnanci HZS podniku, jejichž pracovní právní vztah se řídí zákoníkem práce. Zaměstnanci, obdobně jako příslušníci, mohou mít dobu služby rozvrženu rovnoměrně nebo nerovnoměrně. Zaměstnanci pracují v různých pracovních cyklech, např. 1 den ranní směna - 1 den noční směna - 2 dny mezisměnového volna; 2 dny ranní směna - 2 dny noční směna - 4 dny mezisměnového volna; apod.⁷⁰

⁶⁹ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. s. 16. ISBN 978-80-86640-59-4.

⁷⁰ HANUŠKA, Z. *Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR*. 3. akt. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. s. 39. ISBN: 80-86634-02-9

Organizace jednotky a úkoly spojené s výjezdovou činností jsou obdobné jako u jednotky HZS kraje, pouze s tím rozdílem, že početní stavy směny se stanovují s ohledem na míru požárního nebezpečí areálu podniku, resp. technologie.

3.3.3 Sbory a jednotky PO dobrovolných hasičů obcí

Mezi sbory dobrovolných hasičů (SDH) a jednotkami sboru dobrovolných hasičů (JSDH) je z právního hlediska významný rozdíl.

Sbory dobrovolných hasičů jsou organizační složkou různých občanských sdružení působících na úseku požární ochrany. Jsou právně samostatné a jsou organizačními složkami občanských sdružení, Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, České hasičské jednoty a Moravské hasičské jednoty. Řídí se právním předpisem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem. Většina těchto sborů byla zřízena podle původního zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. Je třeba i dodat, že sbory se přímo nepodílí na zásahových pracích v souvislosti se zdoláváním zvláštních a mimořádných událostí.

Nejpočetnější zastoupení má občanské sdružení s názvem Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, ve kterém je v současnosti sdruženo více než 350 tis. členů. Toto sdružení mimo jiné organizuje Ústřední hasičskou školu v Bílých Poličanech a Jánských Koupelích, ale také Centrum hasičského hnutí v Přibyslavi.⁷¹

Dále pak Česká hasičská jednota, která má přibližně 6 tis. členů a Moravská hasičská jednota okolo 3 tis. členů. „*Obě občanská sdružení spolupracují v rámci zákona o PO s Ministerstvem vnitra, krajskými úřady, hasičskými záchrannými sbory a obcemi při plnění úkolů požární ochrany, a to především na úseku požární prevence a zvyšování akceschopnosti jednotek SDH obcí.*“⁷² Jejich důležitým úkolem je také preventivně výchovná činnost, příprava nových budoucích hasičů z řad dětí a mládeže, dále pořádání a organizování sportovních soutěží, čímž napomáhají v rozvoji hasičských dovedností a současně udržování historických tradic hasičského hnutí.

Jednotku SDH má podle zákona o PO za povinnost zřídit každá obec, a to za účelem zabezpečení území obce před požáry a jinými mimořádnými událostmi. Obec může

⁷¹ Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. *Aktuality*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/aktuality>

⁷² ČESKÁ HASIČSKÁ JEDNOTA. *Česká hasičská jednota*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.hasiczkajednota.cz/>

mít ve svém katastru i několik jednotek, jejich financování zajišťuje sama ze svého rozpočtu, případně z příspěvků kraje a ze státního rozpočtu formou účelových dotací. „Členové jednotek SDH zpravidla svoji činnost v jednotce nevykonávají jako své hlavní zaměstnání. Jednotka SDH je organizační složkou obce a její členové v ní pracují na základě uzavřené DOHODY a její organizaci, činnost a vybavení stanovuje Vyhláška č. 247/2001 Sb.“⁷³

Výkon služby v jednotce SDH obce vykonávají členové, zpravidla na základě dobrovolnosti. Vlastní výkon služby se zpravidla omezuje na činnost při provádění záchranných a likvidačních prací. „Zvláštní význam pak mají jednotky SDH obcí zařazené do kategorie JPO II. U těchto jednotek se předpokládá postupná poloprofesionalizace jejich členů. K zajištění včasného výjezdu jednotky, s ohledem na časové limity pro dojezd jednotky na místo zásahu, se předpokládá, že nejméně 12 jejich členů bude střídavě určováno do pohotovosti v místě bydliště za odměnu. Tito členové budou v pracovně právním vztahu k obci, resp. HZS kraje, a jejich pracovně právní vztah se bude řídit zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce, v platném znění.“⁷⁴

Sbory dobrovolných hasičů jsou často zaměňovány s jednotkami sborů dobrovolných hasičů, především vzhledem ke svěřené působnosti v obci. Rozdíl je dán především právním předpisem, dle kterého je zřizován. JSDH obcí jsou zřizovány (podle zákona o PO) obcemi. Je však třeba zdůraznit, že patří mezi významné články v plošném pokrytí, kdy k zásahům vyjíždějí na základě vyhlášeného poplachu operačním a informačním střediskem HZS kraje. Působnost jednotky je dána přiřčenou kategorií JPO a jejich následným vybavením. Ve smyslu § 75 zákona č. 133/1985 Sb. spolu mohou tyto dva sbory v oblasti požární ochrany spolupracovat. **Obec má zpravidla zřízenou jak JSDH, tak i SDH, kdy většina členů JSDH je zároveň i členy SDH.**

Na závěr této podkapitoly je zcela na místě uvést, že ve vybraných případech může HZS kraje stanovit obcím nebo právnické osobě **povinnost, zřídit místo jednotky SDH obce nebo jednotky SDH podniku požární hlídku**, a to ve smyslu zákona o PO. Dle Hanušky⁷⁵ je „jejím úkolem je především hlásit mimořádnou událost a do záchranných a likvidačních prací

⁷³ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GR HZS ČR, 2010. s. 16. ISBN 978-80-86640-59-4.

⁷⁴ HANUŠKA, Z. *Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR*. 3. akt. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. s. 39. ISBN: 80-86634-02-9

⁷⁵ tamtéž

se zapojit zejména prvotním opatřením, jako je například prvotní hasební zásah, evakuace osob či předmětů. Neméně důležitá je také informační podpora veliteli zásahu, vycházející z místní znalosti požární hlídky. Z právního hlediska se na požární hlídku vztahují stejná ustanovení, jako na jednotku požární ochrany.“

Vzhledem k tomu, že nelze vyloučit vznik požáru či jiné MU kdekoliv na území ČR, je zapotřebí vytvořit určitý systém jednotek požární ochrany, který plošně v celé ČR zabezpečí účinnou pomoc do určitého časového limitu s určitým množstvím sil a prostředků (hasičů, požární techniky a dalších prostředků požární ochrany).

Původně byl systém jednotek PO vybudován pro hašení požárů. S technickým rozvojem společnosti ovšem vyvstala potřeba zasahovat nejen u požárů, ale i u dalších událostí - dopravních nehod, havárií s únikem nebezpečných látek a ropných látek, živelních pohrom, apod. V tomto trendu se systém profiluje i nyní. Svým účelem je tedy systém jednotek PO vybudován jako represivní nástroj proti vzniklým požárům, živelním pohromám a jiným mimořádným událostem.

3.3.4 Zvláštní a mimořádné události

Zásahová činnost veškerých represivních složek, kam patří i jednotky PO, neustále narůstá, ale v neposlední řadě se rozšiřuje **v celém svém spektru**⁷⁶, což si klade stále vyšší požadavky na vybavenost jednotek a také nároky na připravenost jejich příslušníků, zaměstnanců a členů. Proto jako součást ucelenosti mé práce považuji za důležité ve stručnosti popsat, s jakými druhy událostí se v dnešní době můžeme setkávat.

***Mimořádná událost** - „je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, ale také jako havárie (většinou v důsledku činností člověka), které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací“⁷⁷*

Definice mimořádné události je rovněž zakotvena v zákoně o IZS, kde *„mimořádnou událostí se rozumí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka,*

⁷⁶ **Obrazová příloha** - obrázky č.: 1a) požár chalupy, 1b) požár zemědělské techniky; 2a) lesní požár, 2b) požár zemědělského objektu; 3a) dopravní nehoda, 3b) požár vozidla s fatálními následky; 4a) hromadná dopravní nehoda, 4b) železniční nehoda; 5a) záchrana zvířat, 5b) likvidace následků po povodni; 6a) spadlé stromy, 6b) utržená střecha;

⁷⁷ ŠENOVSKEJ, M. a ADAMEC, V. *Základy krizového managementu*. 2. vyd. Ostrava: Edice SPBI spektrum, 2004. s. 37. ISBN 80-86111-95-4.

přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.“⁷⁸

Mimořádné události můžeme dělit např. na⁷⁹:

1) Živelné pohromy:	2) Havárie:	3) Ostatní události:
a) povodeň	a) chemické havárie	a) teroristický čin
b) zemětřesení	b) radiační havárie	b) sabotáž
c) velký sesuv půdy	c) ropná havárie	c) žhářství
d) sopečný výbuch	d) dopravní nehoda	
e) orkán, tornádo	e) zřícení domu	
f) extrémní chlad a teplo		
g) pád meteoritu		
h) velký lesní požár		

Oproti tomu **krizová situace** „je taková situace, kdy mimořádná událost (situace) může nabýt takových rozměrů, že předurčené zdroje postiženého územního celku k jejich řešení nestačí. Jsou to např.:

- dlouhodobá inverzní situace
- povodně velkého rozsahu
- jiné živelné pohromy velkého rozsahu (např. rozsáhlé lesní požáry, sněhové kalamity, vichřice, sesuvy půdy, zemětřesení apod.)
- epidemie – hromadná nákaza osob
- radiační havárie
- havárie s nebezpečnými látkami a chemickými přípravky
- jiné technické a technologické havárie – požáry, exploze, destrukce
- narušení dodávek potravin, pitné vody, energií, léčiv,
- apod.“⁸⁰

Mimořádné události a krizové situace můžeme rozdělit i z hlediska indikace podnětů do čtyř skupin:

⁷⁸ § 2 písm. b) zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů.

⁷⁹ ZIKÉŠ, L. Posttraumatické intervenční péče jako součást koncepce vzdělávání příslušníků HZS ČR. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2016. s. 110.

⁸⁰ tamtéž

- 1) způsobené **přírodními klimatickými jevy**
- 2) **společenská agrese** (např. terorismus)
- 3) **poruchy systémů** – např. technické prostředky fungují na bázi technologie (Temelín, Spolana)
- 4) **společenskopolitické** - vyvolány buď vojenskou, politickou, nebo ekonomickou situací.

Pokud však neštěstí nebo mimořádná událost zasáhne větší celky obyvatelstva, mluvíme o tzv. **hromadných neštěstích a katastrofách**.

Považuji za důležité zde uvést, že významným prvkem v systému ochrany člověka před následky mimořádných událostí je především **důkladná prevence**. Avšak ani ta vždy nedokáže jejich vzniku a šíření zabránit. Proto jsou zřizovány záchranné systémy (např. IZS ČR, Bezpečnostní systém ČR apod.) a vytvářeny další nástroje, jako například plošné pokrytí se svými jednotkami PO. Na tomto principu je také vytvořen nejen IZS, ale i systém krizového řízení ČR, který je vnímán celosvětově jako unikátní a zároveň velice efektivní.

Aniž si to mnohdy uvědomujeme, připravený profesionál, v našem případě i hasič-záchranář, dokáže reálněji posoudit vzniklou situaci a učinit taková opatření, kterými zamezí šíření a zmírní následky MU. „*Při provádění záchrany je třeba vždy postupovat rychle, energicky, ale zároveň s rozvahou*“⁸¹, uvádí Zikeš.

Samotná analýza **zásahové činnosti**⁸², kde jsou konkretizovány druhy mimořádných událostí za uplynulé období s účastí jednotek PO v Královéhradeckém kraji a ve stručnosti i v celorepublikovém měřítku, je předmětem praktické části mé bakalářské práce.

3.4 Jednotky PO obcí a jejich financování při zajištění akceschopnosti

Požární ochrana je v ČR financována různými způsoby, dalo by se tedy říci, že je financována tzv. „vícezdrojově“. Hlavní podíl v něm mají jednak veřejné rozpočty, zejména státní rozpočet financováním HZS ČR. Dále pak kraje a samotné obce, a to

⁸¹ ZIKEŠ, L. *Posttraumatické intervenční péče jako součást koncepce vzdělávání příslušníků HZS ČR*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2016. s. 112.

⁸² **Obrazová příloha** - obrázky č.: 1a) požár chalupy, 1b) požár zemědělské techniky; 2a) lesní požár, 2b) požár zemědělského objektu; 3a) dopravní nehoda, 3b) požár vozidla s fatálními následky; 4a) hromadná dopravní nehoda, 4b) železniční nehoda; 5a) záchrana zvířat, 5b) likvidace následků po povodni; 6a) spadlé stromy, 6b) utržená střecha;

financováním jednotek SDH obcí a v neposlední řadě i se vstupem do Evropské unie dnem 1. května 2004 přišla řada nových projektů, kdy jsou další významné finanční zdroje zapojovány do rozpočtů ministerstev, krajů a obcí ve formě různých dotačních titulů.

Již v předcházející kapitole byly rozděleny do šesti kategorií. Při zabezpečení financování jednotky kategorie JPO I tvoří samostatnou kapitolu nejen v plošném pokrytí kraje, ale i v samotném financování, neboť se jedná o jednotku profesionálních hasičů, jejíž fungování je nezbytné zabezpečit větším množstvím finančních prostředků oproti jednotkám dobrovolných hasičů. Základním zdrojem financí pro jednotky kategorie JPO I je stát, konkrétně ministerstvo vnitra. Avšak je zapotřebí připomenout, že profesionální jednotky mohou často vypomáhat dobrovolným hasičům obcí, např. přenecháním své vyřazené tzv. nepotřebné techniky. Tato výpomoc je jednotkami obcí, potažmo obcemi⁸³, velmi často využívána a ze JPO I v sídlech krajských ředitelství HZS nadále praktikována. Nejedná se však o nosný pilíř financování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí.

Podobným způsobem můžeme financování JPO hodnotit i u kategorie JPO IV a JPO VI, které jsou zřizovány právníckými a fyzickými podnikajícími osobami. Jsou to jednotky podnikových hasičů, které jsou dislokovány a předurčeny pro zásah výhradně v rámci zřizujícího podniku. Financování těchto jednotek je plně v gesci jejich zřizovatelů.

Financování jednotek požární ochrany kategorie JPO II a JPO III velice specificky. Je potřeba zdůraznit, že tyto jednotky jsou předurčeny pro zásah nejen v katastru obce svého zřizovatele, ale i mimo něj, je zatížena větším množstvím zásahů a proto je náročnost na finanční zdroje mnohem vyšší, než u kategorie JPO V. Členové některých jednotek JPO II na rozdíl od členů jednotek JPO III drží nepřetržitou pohotovost pro výjezd a s tím je nutně spojena také vyšší finanční náročnost.⁸⁴

Tedy z výše uvedeného vyplývá, že financování je zapotřebí vnímat ve třech základních rovinách, respektive skupinách, a to s rozlišením na financování:

- **jednotek kategorie JPO I,**
- **jednotek kategorie JPO IV a VI**
- **a jednotek kategorie JPO II, III a V**

⁸³ **Technické prostředky a zásahová technika**, kterou disponují jednotky SDH obcí, jsou majetkem obce.

⁸⁴ HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2010. s. 18. ISBN 978-80-86640-59-4.

Pro naplnění stanoveného cíle při zpracování bakalářské práce a současně pro její omezený rozsah se autorka dále v textu zaměřuje na finanční zdroje vázané na jednotky obcí kategorie JPO II, III a V, a to především v analytické části.

3.4.1 Zdroje financování

Podíl na financování jednotek PO nese především státní rozpočet, dále pak rozpočty krajů a obcí, případně mimorozpočtové zdroje, jako např. prostředky poskytnuté z EU při spolufinancování s výše uvedenými a další. Pojdme si je tedy stručně přiblížit.

1. **Stát** – prostřednictvím Ministerstva vnitra (dále jen „MV“), které ze svého rozpočtu uvolňuje prostředky také pro složky požární ochrany. MV poskytuje JSDHO dva typy dotací. Jednotky získávají tzv. **účelově neinvestiční dotace**, které plynou z rozpočtu GŘ HZS ČR spadající pod MV do rozpočtů krajů, přičemž je pokaždé přihlíženo k zabezpečení plošného pokrytí krajů, k počtu JSDHO, k plánům odborné přípravy či počtům zásahů JSDHO v příslušném kraji. Kraj následně dotaci přerozděluje⁸⁵ příslušným obcím, s nimiž má uzavřené smlouvy. Jedná se o dotace účelové, proto musí obec vždy použít získané finance jen pro vybrané účely a archivovat účetní záznamy o použití finančních prostředků. Dále MV poskytuje také tzv. **investiční dotace**. Tento typ dotací je prioritně vypisován pro nákup cisternových automobilových stříkaček. Pro pořízení daného typu automobilu **je nutná spoluúčast obce** zřizující jednotku, jejíž výši vždy vypisuje MV - GŘ HZS ČR. Vypisované účely těchto dotací se pro každý rok mění.⁸⁶
2. **Kraj** – má v rámci své samostatné působnosti vypsání dotační programy pro JSDHO na území svého kraje. Prostřednictvím těchto dotačních programů každoročně vyčleňuje ze svého rozpočtu částku, kterou pak mezi dotčené jednotky rozděluje. Vedle MV hradí kraj, a to v přenesené působnosti, náklady na odbornou přípravu členů jednotky, zásahy mimo katastr zřizovatele a na materiální vybavení, a to na zajištění akceschopnosti jednotek ve své působnosti.
3. **Obec** – která je zřizovatelem jednotky (viz. podkapitola 3.3.3) poskytuje finance hlavně na zabezpečení běžného provozu své jednotky. Jsou to převážně náklady

⁸⁵ Kraj přiděluje na základně rozhodnutí zastupitelstva kraje.

⁸⁶ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Dotace a granty*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/nabidky-a-zakazky-dotace-a-granty.aspx>.

spojené s nákupem PHM, základního vybavení, ale také neúčelový příspěvek na činnost jednotky. Vedle těchto nákladů je rovněž nezbytná spoluúčast obce na pořizování zásahové techniky, která je zčásti financována z investičních dotací, které obec získá z rozpočtu kraje nebo státu, jak bylo uvedeno v bodech 1. a 2.

4. **Pojišťovny** – s novelou zákona o pojišťovnictví (zák. č. 160/2013 sb.) přicházejí významné změny⁸⁷ v celé oblasti problematiky **náhrad škod způsobených provozem vozidla**. Tato novela zavádí povinnost každého člena České kanceláře pojistitelů **odvádět nejméně 3% z přijatého ročního pojistného na povinné ručení** do nově vzniklého „**fondů zábrany škod**“. Z odvodů do fondu by se mělo hradit zejména pořízení techniky a vybavení hasičských záchranných sborů, včetně dobrovolných hasičů, a dalších složek IZS. Rovněž je touto novelou upraven zákon o HZS ČR a to tak, že HZS má právo uplatňovat **nárok na náhradu nákladů vzniklých při zásahu u dopravní nehody na pojišťovně**, která uzavřela pojistnou smlouvu na povinné ručení s viníkem nehody, nebo na České kanceláři pojistitelů, pokud má být plněno z garančního fondu, a v některých případech na ministerstvu financí. Tato úhrada je nárokována **formou tzv. „paušálu“**, a to ve výši **5.600,- Kč** za každou započatou hodinu zásahu jednotky PO. Z výše uvedeného je zřejmé, že tyto zdroje mohou uplatňovat výhradně zřizovatelé těch jednotek, které jsou předurčeny pro zásahy u dopravních nehod, což jsou jednotky kategorie JPO I a JPO II.⁸⁸
5. **Evropská unie** – dalšími významnými zdroji financování jednotek PO jsou prostředky získané prostřednictvím tzv. Strukturálních fondů EU“. Dotačních titulů je celá řada, ale mezi ty nejvýznamnější patří např. IROP – Integrovaný regionální operační program 2014 – 2020.⁸⁹ Je zapotřebí dodat, že ať se jedná o IROP, nebo i jiné programy, tyto zdroje významně ovlivňují financování HZS ČR, ale v neposlední řadě i jednotek SDH obcí.

⁸⁷ Část týkající se **odvodu do fondu zábrany škod** je účinná od **1. ledna 2014** a část týkající se **nárokování náhrad zásahu hasičského záchranného sboru** již od **1. 9. 2013**.

⁸⁸ Dotační INFO – největší portál o dotacích v ČR. *Dotace na požární ochranu*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.dotační.info/tag/dotace-na-pozarni-ochranu/>.

⁸⁹ IROP. *Dotace na IZS*. [online] [cit. 25. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.irop.mmr.cz/cs/Vyzvy/Detaily-temat/IZS>

3.4.2 Neinvestiční dotace

MV-GŘ HZS ČR poskytuje obcím prostřednictvím krajů a hl. m. Prahy tzv. „**účelovou neinvestiční dotaci**“ (dále jen „dotaci“) na **výdaje spojené s činností** jednotek sborů dobrovolných hasičů vybraných obcí, a to již od roku 2003. Původně tzv. "**neprůtoková**" dotace byla poskytována do rozpočtu krajů do roku 2015 (včetně). Od roku 2016 je dotace tzv. "**průtoková**" poskytována obcím prostřednictvím kraje, který pouze přeposílá dotaci obcím na účty zřízené u ČNB.

I přesto, že se tato dotace s vývojem systému financování postupně dotvářela, princip a účel zůstal nezměněný. Poslední struktura (účel) dotace, datována k roku 2018 v souladu s platnými předpisy⁹⁰, je následující:

1. Výdaje na **zabezpečení akceschopnosti JPO vybrané obce:**
 - a) **JPO II/1** – jednotka zabezpečuje výjezd z místa své dislokace k zásahu nejpozději do 5 minut,
 - b) **mzdové výdaje a zákonné pojistné na sociální zabezpečení člena vykonávajícího službu v jednotce kategorie JPO II nebo JPO III jako svoje zaměstnání v pracovním poměru.** Minimální rozsah pracovního úvazku musí činit 40 % plné týdenní pracovní doby, s pracovní náplní zaměřenou na činnost jednotky SDH obce.
2. Výdaje na **zabezpečení odborné přípravy** – strojníků, velitelů družstev a velitelů všech jednotek SDH obcí **k získání odborné způsobilosti** nebo **prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti**, dále **specializační kurzy** pro určené členy jednotek SDH obcí, **instrukčně metodická zaměstnání, taktická nebo prověřovací cvičení** pořádaná HZS krajů. Dotace se přednostně čerpá na kurzy pro získání odborné způsobilosti a prodloužení platnosti osvědčení o odborné způsobilosti.
3. Výdaje za **uskutečněný zásah** – týká se **jednotky SDH obce mimo územní obvod jejího zřizovatele** na výzvu územně příslušného operačního a informačního střediska HZS kraje.

⁹⁰ Zák. č. 133/1985 Sb., o PO; Zák. č. 262/2006 Sb., zákoník práce; Vyhl. MV č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti JPO; NV č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o PO;

4. Výdaje na **vybavení a opravy** – týká se **nákupů a oprav neinvestiční povahy**, jako např. pořízení věcných a ochranných prostředků, ale i poškozených u zásahu. Dotace je určena pro jednotku SDH vybrané obce kategorie JPO II, JPO III a také JPO V, která provedla v průběhu rozpočtového roku zásah mimo územní obvod svého zřizovatele.

K účelovým neinvestičním dotacím je zapotřebí ještě doplnit, že i přes jasně dané podmínky se jejich udělování mohou kraj od kraje lišit, nikoliv v účelu, který je daný legislativně, ale ve smyslu jejich přerozdělování, kdy je zapotřebí vždy přihlížet k podmínkám a úloze, kterou konkrétní jednotka v plošném pokrytí daného kraje plní.

3.4.3 Investiční dotace do roku 2015

Další formou financování jednotek PO obcí, která se nechá rozdělit do dvou vývojových etap, jsou investiční dotace poskytované MV, a to v 1. vlně za období 2001 – 2015, dále pak v 2. vlně (již rozšířené) od roku 2016 až po současnost.

Od roku 2001 Ministerstvo vnitra ČR poskytuje účelové dotace vybraným obcím v rámci reprodukce požární techniky pro jednotky PO. K tomu zpracovalo na základě pokynů Ministerstva financí ČR „**Zásady pro poskytování účelové dotace**“, ve kterých jsou stanoveny „**Kritéria pro vyhodnocení žádosti o poskytnutí účelové dotace obci**“.⁹¹

V rámci zásad jsou **pevně stanoveny dvě omezující hranice**:

- účelová dotace **může činit maximálně 50% ceny** nově pořízené techniky,
- dotace **nemůže překročit 2 milióny korun**. (tento limit se v letech 2009 – 2013 pohyboval)

O dotace mohou žádat obce s jednotkami kategorie JPO II a JPO III, a to cestou krajského úřadu, kdy žádají MV ČR o investiční dotace na mobilní požární techniku. Investiční dotace zpravidla zahrnuje 50 % ceny schváleného druhu mobilní požární techniky. S výjimkou roku 2005, kdy celková výše poskytnutých dotací činila okolo 28,8 mil. Kč, dosahovaly každoročně výše 7,5 – 12 mil. Kč.⁹²

Ale v konkrétních číslech se s podrobnou analýzou seznámíme až v kapitole 4.2.

⁹¹ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Dotace a granty*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/nabidky-a-zakazky-dotace-a-granty.aspx>.

⁹² tamtéž

3.4.4 Investiční dotace od roku 2016

Od roku 2016 nabírají investiční účelové dotace úplně jiného rozměru. Kromě **financí poskytovaných MV** se nově zapojují prostředky získané od pojišťoven z tzv. „**fondů zábrany škod**“ České kanceláře pojistitelů, které jsou zapojovány cestou rozpočtu HZS ČR. **Mění se i účel použití**, kdy MV prostřednictvím GŘ HZS ČR vypisuje každoročně programy pod názvem „**Účelové investiční dotace pro jednotky SDH obcí**“, a to **prostřednictvím tzv. „výzev“** s konkrétním účelem. Žadatelem o dotaci mohou být především obce, které zřizují JPO a jsou v rámci plošného pokrytí území kraje zařazeny v kategorii JPO II a III, **nově i JPO V**, ale **pouze na vybraný účel**.⁹³

V letech 2016 – 2018 se dotace týkaly oblastí:

- nákupu nových cisternových automobilových stříkaček (CAS)
- technických zhodnocení (rekonstrukcí) CAS
- nákupů dopravních automobilů (DA)
- nákupu DA s přívěsem
- a staveb nových, příp. rekonstrukce, požárních zbrojnic.

V rámci výše uvedeného programu jsou dotace samostatně vyhlášovány jako následující výzvy⁹⁴:

- **JSDH_V1_rok - Pořízení nebo rekonstrukce CAS,**
- **JSDH_V2_rok - Pořízení nového dopravního automobilu,**
- **JSDH_V3_rok - Stavba nebo rekonstrukce požární zbrojnice.**

Hodnotícím kritériem při posuzování „žádostí“⁹⁵ je počet dosažených bodů, které daná obec jako zřizovatel jednotky SDH uvedla do hodnotící části v žádosti o dotaci. **Obec tedy již při vyplňování žádosti sama vidí, jaká kritéria jsou hodnocena a kolik bodů za každé kritérium obdržela.** Jak uvádí Zaoralová, „hodnotícími kritérii jsou:

1. **Počet obyvatel v obci**
2. **Kategorie jednotky (JPO II, JPO III, JPO V)**
3. **Průměrný roční počet zásahů jednotky za poslední 3 kalendářní roky**
4. **Vybavenost jednotky dopravním automobilem a jeho stáří**

⁹³ NÁRODNÍ DOTACE. *Dotace na požární ochranu*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/tag/dotace-na-pozarni-ochranu/>

⁹⁴ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Dotace a granty*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/nabidky-a-zakazky-dotace-a-granty.aspx>.

⁹⁵ **Příloha B** – Příklad žádosti o poskytnutí účelové investiční dotace

5. *Dislokace stanice HZS ČR v obci*
6. *Předurčenost jednotky (pro dopravní nehody, nebezpečné látky nebo ochranu obyvatelstva)*
7. *Dislokace jednotky v zóně havarijního plánování*
8. *Počet podaných žádostí obce (jak dlouho obec neúspěšně žádá)*⁹⁶

Pravdivost uvedených informací je dále zkontrolována na příslušném HZS kraje. Pro rok 2018 byly **žádosti poprvé přijímány elektronickou cestou**, a to prostřednictvím informačního systému programového financování RISPF. Systém automaticky vyhodnocuje žádosti za příslušný kraj a sestavuje pořadník jednotlivých žádostí. V tomto programu je **uložen i algoritmus pro případ shodného bodového hodnocení. V případě rovnosti bodů se sečtou znovu body za nejdůležitější kategorie**. Pokud je i po tomto vyhodnocení počet bodů u některých obcí stejný, přednost dostane obec s nižším počtem obyvatel, protože ta má menší šanci získat potřebné prostředky z vlastního rozpočtu. **Vždy ale zůstává klíčovým kritériem pro rozhodování počet výjezdů a kategorie dané jednotky.**⁹⁷

Sběr žádostí o dotaci je vždy zahájen dnem vyhlášení výzev tj. zpravidla k 30. dubnu daného roku a je zprostředkovávána pouze elektronicky, a to prostřednictvím webové aplikace poskytovatele. Žádost, která je prostřednictvím systému vygenerována ve formátu „pdf“ je nutno dále notifikovat a zaslat prostřednictvím informačního systému datových schránek do 30. června toho roku na příslušný HZS kraje.

Z výzev minulých let víme, že některé kraje preferují jen určité výzvy a na některé se finanční prostředky nedostávají. V mnoha krajích jsou například preferovány dotace na nové dopravní automobily oproti dotacím na požární zbrojnice. *„Předmět dotace v rámci výzev MV ČR často dofinancovávají krajské programy, které tak zvyšují procentuální finanční podporu pro záměry obcí. Je nutné však podat žádost o dotaci nejen do programu MV, ale také do krajských programů.“*⁹⁸

S konkrétním rozbohem udělených dotací za uplynulé období se seznámíme až v kapitole 4.2.

⁹⁶ Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Dotace a granty*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/nabidky-a-zakazky-dotace-a-granty.aspx>.

⁹⁷ tamtéž

⁹⁸ NÁRODNÍ DOTACE. *Dotace na požární ochranu*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/tag/dotace-na-pozarni-ochranu/>

3.4.5 Dotace z ostatních zdrojů

Zdrojů, které je v dnešní době možné zapojit do financování jednotek PO, je celá řada. V této podkapitole se zaměříme pouze na ty nejvýznamnější a vzhledem k rozsahu práce pouze okrajově se zaměřením na území KH kraje.

1. IROP - Integrovaný regionální operační program

Navazuje na sedm regionálních operačních programů a částečně na Integrovaný operační program z programového období 2007 – 2013. „*Prioritou IROP-u je umožnění vyváženého rozvoje území, zkvalitnění infrastruktury, zlepšení veřejných služeb a veřejné správy a zajištění udržitelného rozvoje v obcích, městech a regionech.*“⁹⁹

V rámci IROP je možné pro JPO využít **prioritní osu 1** - „Konkurenceschopné, dostupné a bezpečné regiony“ se **specifickým cílem 1.3** „Zvýšení připravenosti k řešení a řízení rizik a katastrof“.

MMR ČR byly **vyhlášeny dvě výzvy**¹⁰⁰ k předkládání žádostí o podporu:

- **Výzva č. 19** - **Technika pro integrovaný záchranný systém**, která byla zacílená na posílení vybavení základních složek integrovaného záchranného systému technikou a věcnými prostředky k zajištění jejich připravenosti s důrazem na přizpůsobení ke změnám klimatu.
- **Výzva č. 36** - **Stanice integrovaného záchranného systému** - byla zaměřena na zajištění adekvátní odolnosti s důrazem na přizpůsobení se změnám klimatu a novým rizikům.

Oprávněnými žadateli byly obce, které zřizují JPO kategorie II a III. **Podíl podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj činil 85%**, podíl **státního rozpočtu 5%** z celkových způsobilých výdajů.

Další možností pro obce jako zřizovatele JPO je požádat o dotaci prostřednictvím místních akčních skupin tzv. „MAS“, které v návaznosti na specifický cíl **4.1 Posílení komunitně vedeného místního rozvoje za účelem zvýšení kvality života**

⁹⁹ Kol. autorů. *MMR ČR – Evropské strukturální a investiční fondy 2014 - 2020 v kostce*. 1. vyd. Praha: MMR ČR, 2015. s. 21. ISBN 978-80-7538-009-8

¹⁰⁰ IROP. *Dotace na IZS*. [online] [cit. 25. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.irop.mmr.cz/cs/Vyzvy/Detaily-temat/IZS>

ve venkovských oblastech a aktivizace místního potenciálu a výzvu IROP č. 69 Integrovaný záchranný systém – integrované projekty CLLD vyhlašují výzvy na pořízení techniky a výstavby či rekonstrukce stanic pro JPO.¹⁰¹

Podíl dotace z prostředků EU získané přes místní akční skupinu je **95%**. Výzvy MAS vychází z programových dokumentů IROP a Strategie rozvoje území na období 2014 – 2020 dané místní akční skupiny. **V rámci Královéhradeckého kraje působí celkem 14 místních akčních skupin.**

2. Dotační programy Královéhradeckého kraje

Finanční podporu pro JPO obcí poskytuje též Královéhradecký kraj v rámci svých dotačních programů. V souladu s „Programem rozvoje Královéhradeckého kraje“ a opatřením **3.3.1 Rozvoj krizového řízení a integrovaného záchranného systému** každoročně vypisuje **dva dotační programy**¹⁰²:

- **program Obnova hasičské techniky pro obce s JPO** - určen na modernizaci hasičské techniky v obcích Královéhradeckého kraje, které mají zřízenou jednotku požární ochrany. V rámci tohoto programu lze získat až 1 mil. Kč, což představuje maximální podíl 50% způsobilých výdajů. Prioritami uvedeného dotačního programu je **nákup nové cisterny, repase stávající techniky či obnova hasičské techniky** pro JPO II a JPO III;
- **program Podpora JPO II a JPO III** - slouží ke **spolufinancování rozšíření řídičského oprávnění** ze skupiny „B“ na skupinu „C“ pro členy JPO II a JPO III. Dotaci lze získat ve výši **10.000,- až 20.000,- Kč**. Uvedená částka může činit **maximální podíl dotace 80%** celkových výdajů.

Konkrétní podmínky získání dotace včetně administrativních postupů jsou uvedeny v programových dokumentech jednotlivých poskytovatelů dotace.

¹⁰¹ Královéhradecký kraj. *Přehled MAS královéhradeckého kraje*. [online] [cit. 25. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/venkov/mas/prehled-mas-kralovehradeckeho-kraje-26474/>

¹⁰² Královéhradecký kraj. *Dotační portál*. [online] [cit. 25. 1. 2019]. Dostupné z: <http://dotace.kr-kralovehradecky.cz/Modules/DOTIS/Pages/Public/ProjectList.aspx?Id=1>

4 PRAKTICKÁ ČÁST

Cílem praktické části bylo provést podrobnou analýzu zásahové činnosti za různá období, a potvrdit tak její stále vzrůstající tendenci, což si klade stále vyšší požadavky na vybavenost jednotek PO odpovídající zásahovou technikou. V návaznosti na to pak analyzovat vynaložené investiční a neinvestiční mimorozpočtové zdroje, které byly za uplynulé období použity na zajištění akceschopnosti jednotek PO se zaměřením na jednotlivé územní celky (obce) v rámci Královéhradeckého kraje.

Pro naplnění stanoveného cíle byla autorkou v praktické části práce použita metoda analýzy a komparace, a to ve dvou oblastech. V první části se zaměřením na ověření nárůstu počtu mimořádných událostí s účastí jednotek požární ochrany, a to nejprve v celorepublikovém měřítku, dále pak velice podrobně analyzovat zásahy profesionálních a dobrovolných hasičů na území Královéhradeckého kraje za vybraná období. V navazující části pak podrobně vyčíslit neinvestiční a investiční zdroje, které byly v podobě dotací a grantů v letech 2016 - 2018 zapojeny do rozpočtů obcí v Královéhradeckém kraji na zajištění akceschopnosti jednotek požární ochrany.

4.1 Analýza zásahové činnosti jednotek požární ochrany

Z teoretické části bakalářské práce jasně vyplynulo, že činnost a plnění úkolů související se záchranou lidských životů, ale i ochranou majetku a životního prostředí, je pro samotné hasiče velice náročnou činností, a to jak po stránce splnění požadavků odborné, zdravotní a fyzické způsobilosti, tak i osobnostních předpokladů kladených důraz hlavně na jejich psychickou odolnost, která je významným kritériem ve zvládnání zátěžových situací. Proto práce hasičů, ať již dobrovolných, nebo profesionálů, která je pro mnohé z nich spíše posláním, je velice náročná. Lidé se s nimi setkávají v různých životních situacích, jako např. při požárech, dopravních nehodách, technologických haváriích spojených s únikem nebezpečných látek, leteckých či lodních neštěstích, ale i povodních, teroristických útocích a jiných mimořádných událostech. Bohužel statistiky posledních dvaceti let, které měla autorka pro zpracování bakalářské práce k dispozici, dokazují, že tato činnost má rok od roku narůstající tendenci, ale mění se i spektrum zásahové činnosti, což odpovídá např. klimatickým změnám, technologickému pokroku v různých odvětvích průmyslu, zemědělství a dalších oblastech.

S přihlédnutím k zadanému rozsahu práce byly podrobněji ze statistik zásahové činnosti analyzovány údaje za roky 2016 – 2018, což je pro naplnění stanoveného rozsahu odpovídající a zároveň pro doložení autorčiných předpokladů dostačující.

4.1.1 Zásahová činnost jednotek PO na území ČR

a) Počet událostí se zásahem jednotek PO

Základním statistickým údajem je vyjádření počtů událostí, na kterých se jednotky PO podílely v daném roce. Z tabulky (Tabulka 5) je zcela zřejmé, že od roku 2013 až do roku 2018 počet zásahů stoupá, což za období pěti let činí nárůst o necelých 10%.

Tabulka 5: Přehled událostí na území celé ČR v letech 2013 - 2018

Počet událostí za rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index % 2018/17
Celkem	112 281	100 776	111 984	105 490	125 974	124 317	98,68

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Kromě událostí se ve statistických přehledech také evidují veškeré výjezdy jednotek PO (viz. Tabulka 6), kam se také započítává předem dohodnutá pomoc jiným složkám (např. policii při vyhledávání osob, předmětů, otvírání prostor apod.) a také prověřovací cvičení.

Tabulka 6: Přehled zásahů JPO na území celé ČR v letech 2013 - 2018

Údaj / rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index % 2018/17
Počet zásahů jednotek PO (včetně vícenásobných)	158 476	141 071	160 484	148 863	177 889	181 177	101,8

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

b) Druhy událostí se zásahem jednotek PO

Z předcházejících přehledů je zcela patrné, že zásahů jednotek PO rok od roku přibývá. V této vzrůstající tendenci se do jisté míry odráží i postupné rozšiřování činností a služeb, které profesionální a dobrovolní hasiči poskytují.

Tabulka 7: Druhy zásahů jednotek PO na území celé ČR v letech 2014 - 2018

Druh události /rok	2014	2015	2016	2017	2018	Index % 18/17
Požáry	16 851	19 685	15 730	16 249	20 232	124,5
Dopravní nehody	19 219	21 330	21 521	22 329	22 276	99,8
Úniky nebezpečných chemických látek	6 161	6 693	6 698	7 304	7 609	104,2
Technické zásahy	50 965	55 928	53 714	70 647	64 990	92,0
Radiační nehody a havárie	1	0	0	1	1	100,0
Ostatní události	52	75	92	1 134	116	10,2
Plané poplachy	7 527	8 273	7 735	8 310	9 093	109,4

Zdroj: Poskytnuto MV GŘ HZS ČR. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

c) Počet zachráněných a evakuovaných osob

Počet zachraňovaných anebo evakuovaných osob má rovněž výrazně stoupající tendenci. Z následující tabulky (Tabulka 8) vyplývá, že za posledních 5 let se tato záslužná činnost téměř zdvojnásobila.

Tabulka 8: Přehled počtu zachráněných a evakuovaných osob JPO v letech 2013 - 2018

Údaj / rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	Index % 17/16
Počet zachráněných a evakuovaných osob	47 708	50 496	63 468	70 638	65 633	84 480	128,7

Zdroj: Poskytnuto MV GŘ HZS ČR. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

d) Další statistické údaje

Mezi další významné statistické údaje, které zajímají především širokou veřejnost, jsou informace týkající se okolo hašení požárů, a v této souvislosti i údaje o vzniklých

škodách na majetku, o zraněných a usmrcených osobách, v neposlední řadě i o uchráněných hodnotách díky včasnému zásahu JPO.

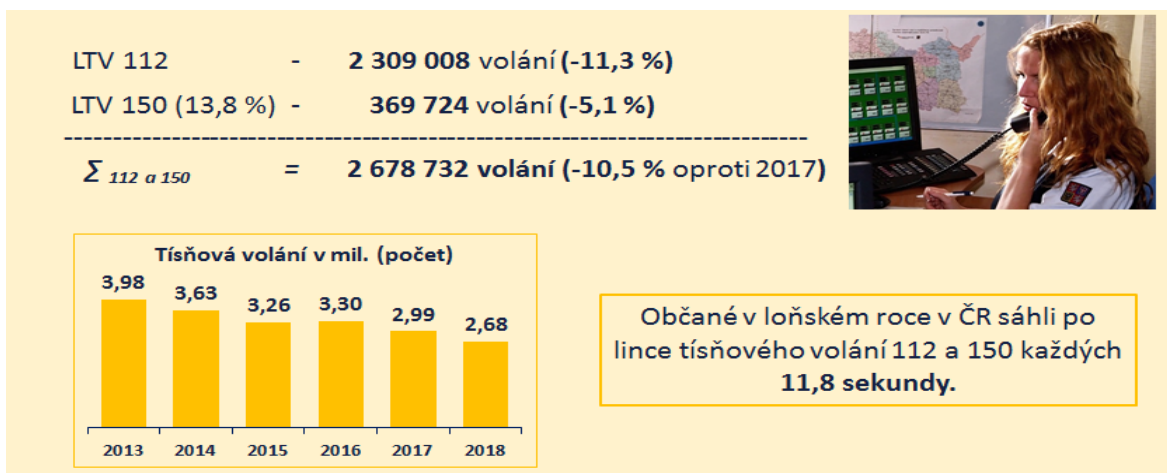
Tabulka 9: Statistické údaje ze zásahů jednotek PO v letech 2014 - 2018

Základní informace	2014	2015	2016	2017	2018	Index % 18/17
Počet požárů	17 388	20 232	16 253	16 757	20 663	123,3
Přímé škody mil. Kč	2 198,3	2 495,9	3 378,3	3 653,1	2 640,2	72,3
Počet usmrcených osob	114	115	124	92	95	103,3
Počet zraněných osob	1 179	1 449	1 291	1 392	1 410	101,3
Uchráněné hodnoty v mil. Kč	11 533,5	11 093,2	11 654,3	9 674,4	13 276,8	137,2

Zdroj: Poskytnuto MV GŘ HZS ČR. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Pro doplnění výše uvedených údajů považuji za důležité a statisticky zajímavé uvést i počty přijatých hovorů na tísňové linky „112“ a „150“ za vybrané období.

Graf 2: Přehled volání přijatých na tísňových linkách v letech 2013 - 2018

Zdroj: Poskytnuto MV GŘ HZS ČR. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

4.1.2 Zásahová činnost jednotek PO na území Královéhradeckého kraje

Statistická ročenka HZS je obsáhlý dokument, ze kterého pro tuto bakalářskou práci budou použity pouze vybrané tabulkové a grafické přehledy, které se vztahují především

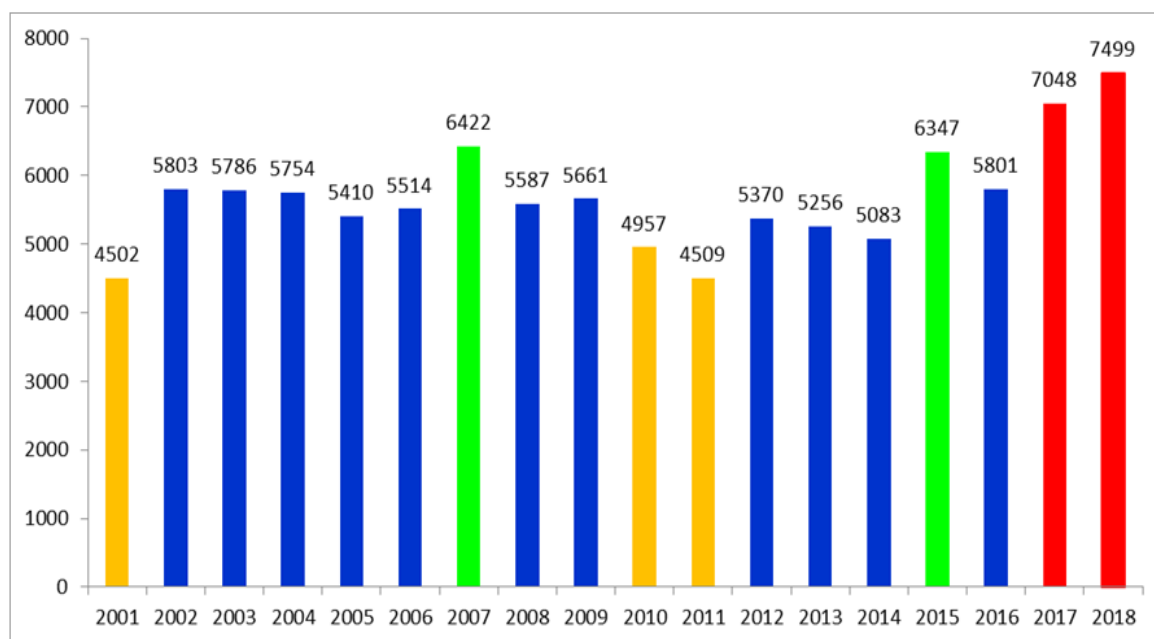
k zásahové činnosti jednotek PO. V samotném úvodu je třeba rozlišit dva základní pojmy, a to „událost“ a „zásah“.

UDÁLOST = za události se považují veškeré požáry, další mimořádné události jako jsou dopravní nehody, živelní pohromy, havárie /např. úniky nebezpečných (např. chemických) látek, technické havárie, radiační havárie/ a ostatní mimořádné události a plané poplachy spojené se zásahy jednotek PO a složek IZS.

ZÁSAH = činnost jednotky a složky IZS u události včetně prověřovacího cvičení nezávisle na tom, zda je za ni požadována finanční náhrada nebo ne. Za zásah jednotky se považuje také předem dohodnutá pomoc jiným službám (např. policii při vyhledávání osob, předmětů, otvírání prostor apod.). **Za zásah se ve statistikách nepovažuje** vše, co souvisí s odbornou přípravou a asistencí jednotek (kondiční jízdy, taktická cvičení, technologický dozor apod.).

a) Dlouhodobé statistiky událostí a zásahů JPO v podmínkách KH kraje

Graf 3: Přehled událostí na území KH kraje v letech 2001 - 2018

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

Z výše uvedeného přehledu (Graf 3) vyplývá, že nejnižší počet událostí připadá na rok 2001, kdy JPO v Královéhradeckém kraji vyjžděli celkem k 4 502 událostem. Dále pak v letech 2010 a 2011 se počet událostí pohyboval v rozmezí 4,5 až 5 tisíc za rok. Oproti

tomu v roce 2018 bylo evidováno celkem 7499 událostí, čímž bylo dosaženo maxima v novodobé historii krajského uspořádání. Vypovídající narůstající hodnota událostí je dopadem ztížených klimatických podmínek, kdy v posledních letech zasáhla naší republiku velká sucha, což mělo za následek zvýšené množství požárů i na území celého kraje. V letech 2007 a 2015 je rovněž viditelný nárůst událostí, což je odrazem dalších přírodních živlů v podobě povodní a větrných smrští, které zasáhly naší republiku.

Tabulka 10: Druhy zásahů JPO na území KH kraje v letech 2006 - 2018

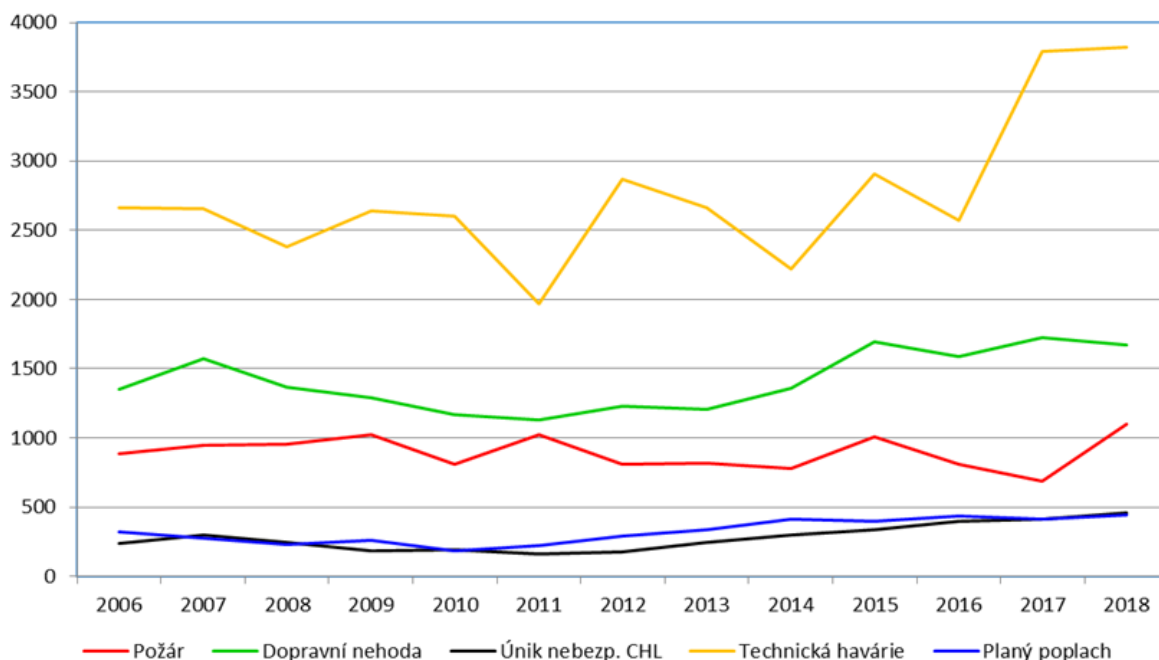
	Požár	Dopravní nehoda	Živelní pohroma	Únik nebezpečné chem. látky	Technická havárie	Radiační havárie a nehoda	Ostatní mimořádná událost	Planý poplach	Celkem
2006	889	1351	21	238	2662	1	27	325	5514
2007	944	1575	651	298	2653	0	26	275	6422
2008	958	1367	406	244	2383	0	1	228	5587
2009	1020	1290	261	187	2641	0	2	260	5661
2010	809	1171	-	193	2602	0	0	182	4957
2011	1024	1127	-	162	1972	0	2	222	4509
2012	813	1228	-	173	2866	0	0	290	5370
2013	814	1204	-	242	2659	0	0	337	5256
2014	782	1362	-	301	2220	0	3	415	5083
2015	1009	1696	-	334	2906	0	4	398	6347
2016	806	1585	-	398	2573	0	0	439	5801
2017	685	1723	-	412	3794	0	24	410	7048
2018	1103	1668	-	460	3824	0	4	440	7499

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

Z tabulkového přehledu (Tabulka 10), kde jsou zachyceny veškeré události v Královéhradeckém kraji v letech 2006 až 2018 a následně rozděleny dle typů událostí, jsou žlutou barvou zvýrazněna dosažená maxima dle typů událostí a červenou barvou dosažená maxima v celkovém měřítku. Z údajů je zcela patrné, že ve většině typů událostí připadá navýšení za poslední dva roky, kdy největší nárůst spatřujeme v požárech, dopravních nehodách a technických haváriích, kam se od roku 2010 nově přiřazují i živelné pohromy.

Stoupající tendence jednotlivých typů událostí je rovněž zachycena v následujícím grafu (Graf 4), kde nejvyšší nárůst spatřujeme v zásazích označovaných za „technické havárie“.

Graf 4: Vývoj počtu událostí na území KH kraje v letech 2006 - 2018

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

Počet událostí řešených jednotkami požární ochrany se vyvíjí nejen v absolutním počtu událostí za kraj, ale také v počtech událostí v jednotlivých okresech kraje. Nejvíce událostí bylo stejně jako v předchozích letech řešeno v okrese Hradec Králové, nejméně pak v okrese Jičín, což je patrné z následující tabulky.

Tabulka 11: Přehled událostí v jednotlivých okresech KH kraje v letech 2006 - 2018

okres	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hradec Králové	1538	1631	1567	1483	1387	1305	1790	1597	1506	1786	1591	1950	1990
Jičín	852	1086	1000	973	770	717	757	779	740	924	829	975	1060
Náchod	1146	1380	1121	1198	1098	953	973	1046	1014	1361	1232	1423	1650
Rychnov nad Kněžnou	1025	903	855	885	861	666	794	832	806	966	1013	1248	1314
Trutnov	953	1422	1044	1122	841	868	1056	1002	1017	1310	1136	1452	1485
Celkem kraj	5514	6422	5587	5661	4957	4509	5370	5256	5083	6347	5801	7048	7499

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

Dále autorka do statistik zakomponovala i další přehledy (Tabulka 12), které se týkají důležitých údajů ve spojitosti s požáry za uplynulé období.

Tabulka 12: Statistické údaje ze zásahů JPO KH kraje v letech 2006 - 2018

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Počet požárů CELKEM	889	944	958	1020	809	1024	813	814	782	1009	806	685	1103
Počet usmrcených CELKEM	10	6	11	8	12	0	4	1	6	7	6	2	1
Počet zraněných CELKEM	59	55	70	59	61	46	74	88	60	73	73	78	68
Evakuováno celkem	30	241	53	155	111	77	91	170	37	33	99	158	424
Zachráněno celkem	18	10	27	70	19	38	34	37	47	39	57	55	37
Přímá škoda (tis. Kč)	70 804	273 612	112 142	104 935	180 702	101 895	342 862	66 804	96 480	105 029	60 481	78 334	99 585
Uchráněné hodnoty (tis. Kč)	707 341	405 093	546 431	634 632	885 211	488 016	913 372	590 693	675 670	497 931	623 723	529 191	1 764 247

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

Dále pak jako velice zajímavé je žádoucí uvést i počty hovorů, které byly přijaty a následně vyřízeny prostřednictvím Telefonního centra tísňového volání (dále jen TCTV“), které je umístěno na OPIS HZS KH kraje v Hradci Králové. Jedná se tedy i o **tísňová volání na linkách „112“ a 150“**, která byla přijata v Hradci Králové z důvodu jejich přelivu z jiných krajů, popř. ze zahraničí. Jedná se o všechna volání, která byla zachycena v telefonním provozu všech operátorů pevných i mobilních sítí.

Tabulka 13: Činnost na tísňových linkách v letech 2006 - 2018

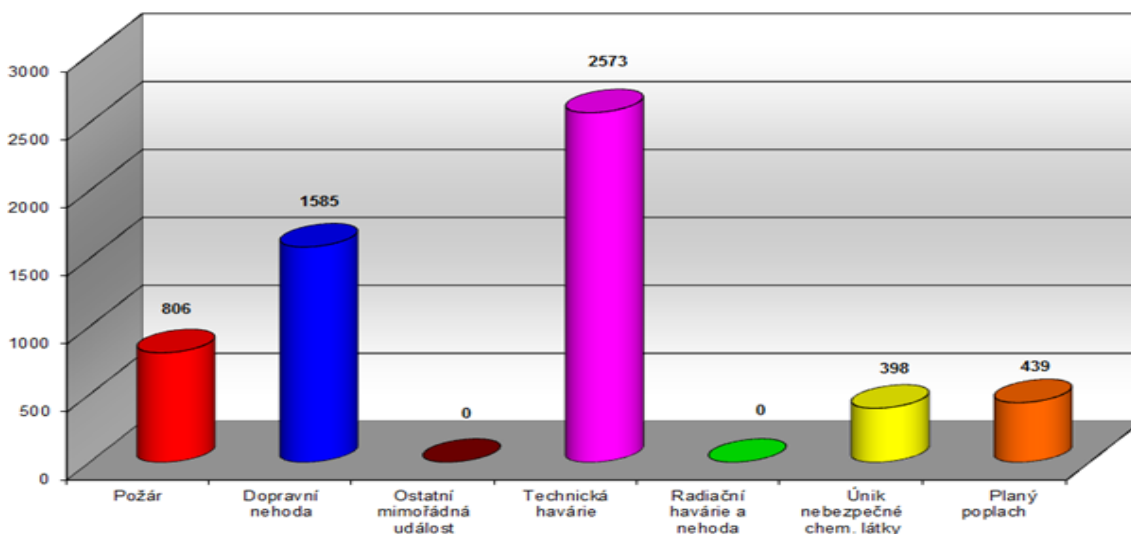
	150	112	Σ
2006	24 070	146 465	170 535
2007	28 243	170 600	198 843
2008	25 829	146 722	172 551
2009	26 222	189 110	215 332
2010	20 978	158 364	179 342
2011	22 494	180 491	202 985
2012	22 214	161 740	183 954
2013	20 439	152 546	172 985
2014	23 645	133 292	156 937
2015	20 726	124 381	145 107
2016	21 026	123 985	145 011
2017	19 870	113 668	133 538
2018	18 696	104 490	123 186

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

b) Základní statistické údaje o událostech a zásazích JPO KH kraje v roce 2016

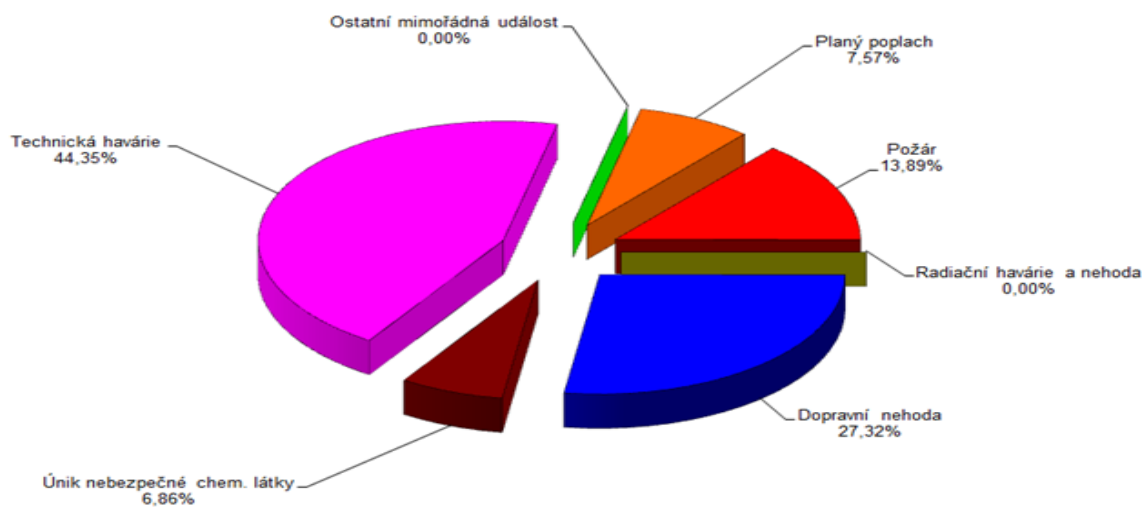
V Královéhradeckém kraji vzniklo v roce 2016 celkem **5801** událostí. Z celkového počtu je nejvíce událostí typu Technická havárie: 2573 (-333), Dopravní nehoda: 1585 (-111) a Požár: 806 (-203). V porovnání s rokem 2015 se jedná o pokles o **546 událostí** (-8,6 %). Počty událostí dle jejich typů jsou následně graficky znázorněny.

Graf 5: Přehled zásahů JPO v KH kraji v roce 2016

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2016.*, zpracování vlastní

Graf 6: Procentuální podíl druhů událostí JPO v KH kraji v roce 2016

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2016.*, zpracování vlastní

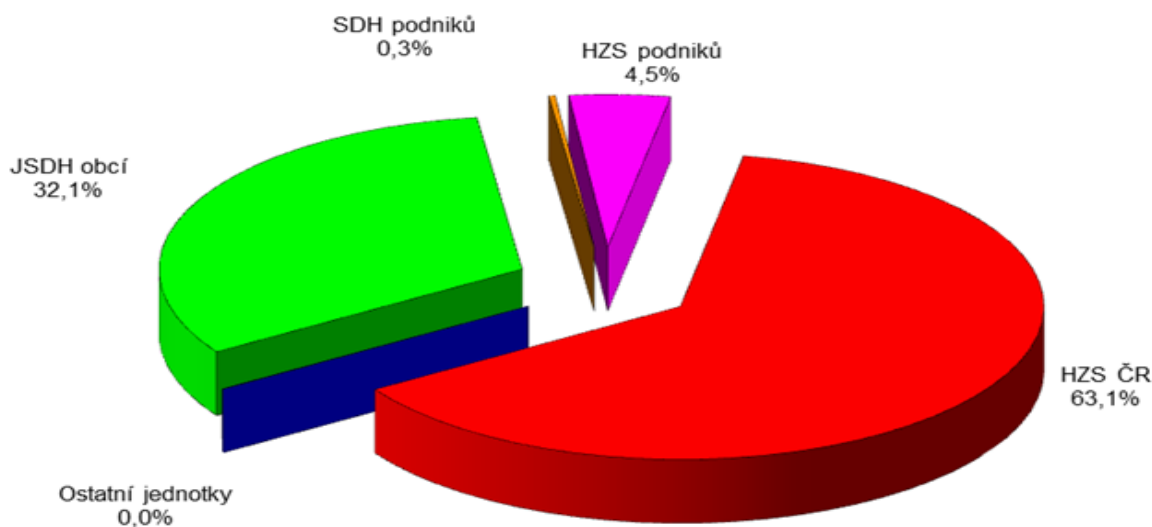
Jednotky požární ochrany provedly v roce 2016 na území Královéhradeckého kraje celkem **8699 zásahů**, což je **oproti roku 2015 o pokles o 856 zásahů**.

Tabulka 14: Počet zásahů JPO po okresech v KH kraji v roce 2016

ÚZEMNÍ ODBOR	CELKEM	HZS ČR	JSDH obcí	HZS podniků	JSDH podniků	JSDH nezařazených
Hradec Králové	2315	1615	632	47	14	2
Jičín	1169	798	319	57	0	0
Náchod	1831	1169	640	12	10	0
Rychnov nad Kněžnou	1633	845	524	259	0	0
Trutnov	1851	1061	673	15	1	1
Královéhradecký kraj	8699	5479	2788	390	25	3
porovnání s rokem 2015	-856	-443	-512	+89	+3	0

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2016.*, zpracování vlastní

Graf 7: Procentuální podíl druhů zásahů JPO v KH kraji v roce 2016

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2016.*, zpracování vlastní

JPO při svých zásazích pomáhaly celkem 1710 (-56) zraněným osobám, bohužel 148 (+20) dalším osobám již život zachránit nedokázaly. Včasným zásahem jednotek požární ochrany bylo před hrozícím nebezpečím **1986 (+329) osob zachráněno** a **1464 (+903) dalších osob evakuováno**. Při zásazích došlo ke zranění 22 profesionálních a 7 dobrovolných hasičů. Žádný hasič ani příslušník či člen jiné složky integrovaného

záchranného systému (dále jen “IZS“) při zásazích v Královéhradeckém kraji v roce 2016 nezemřel.

V roce 2016 vzniklo na území Královéhradeckého kraje **celkem 806 (-203) požárů**. Při požárech došlo k usmrcení 6 osob (+5) a zranění 63 (-10) osob. Při zdolávání požárů bylo dále zraněno 9 (-1) profesionálních a 1 (-10) dobrovolný hasič.

Nejvíce požárů bylo v okrese Hradec Králové (264), nejméně v okrese Rychnov nad Kněžnou (105). Nejvyšší přímé škody byly požáry způsobeny v okrese Náchod (18 925,90 tis. Kč), **nejnižší škody byly způsobeny v okrese Jičín (9 298,50 tis. Kč)**.

Tabulka 15: Základní údaje o požárech v KH kraji v roce 2016

Počet požárů CELKEM	806
Počet usmrcených CELKEM	6
Počet zraněných CELKEM	73
Evakuováno celkem	99
Zachráněno celkem	57
Přímá škoda (tis. Kč)	60 481,00
Uchráněné hodnoty (tis. Kč)	623 723,00

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2016.*, zpracování vlastní

Celkově byly požáry v roce 2016 způsobeny přímé škody ve výši **60 481 tis. Kč** (- 44 547,7 tis. Kč). Zásahem jednotek požární ochrany byly uchráněny hodnoty na majetku v celkové výši **623 723 tis. Kč** (+ 125 792,2 tis. Kč).

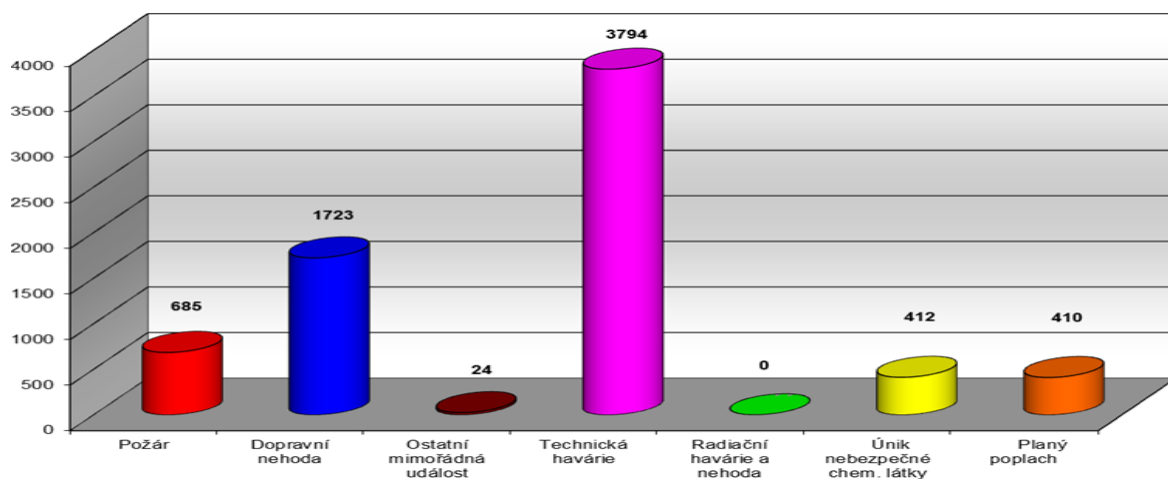
Po extrémním suchu v roce 2015, kdy došlo k nárůstu počtu požárů, se v roce 2016 jejich počet opět vrátil k hranici 800 z předchozích let. Škody způsobené požáry byly nejnižší za posledních 11 let a to zejména s ohledem na výrazný pokles počtu požárů se škodou vyšší než 1 milion Kč.

Co se týká tísňových hovorů, tak v Královéhradeckém kraji bylo v roce 2016 uskutečněno celkem **145 011 tísňových hovorů**. V porovnání s rokem 2015 se jedná o **pokles o 96 hovorů**.

c) Základní statistické údaje o událostech a zásazích JPO KH kraje v roce 2017

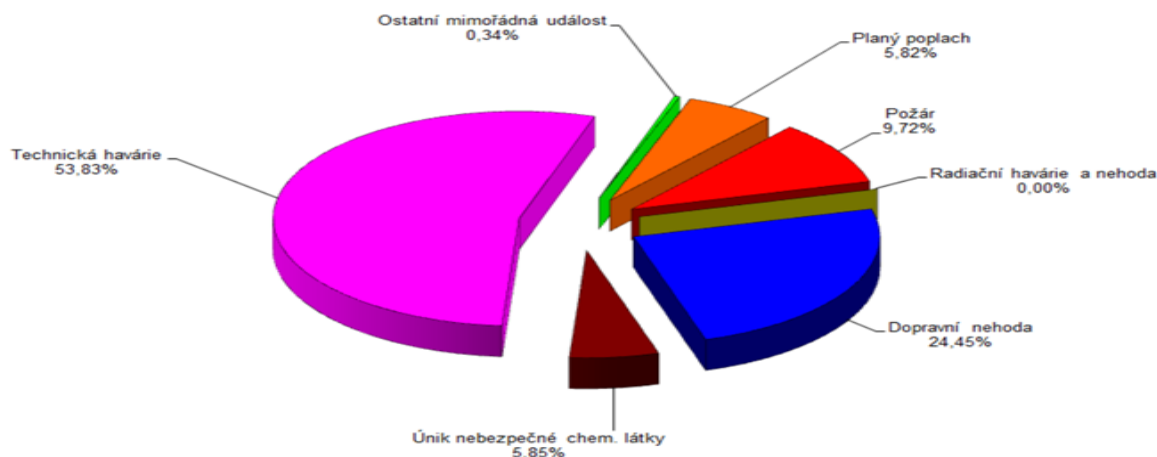
V Královéhradeckém kraji vzniklo v roce 2017 celkem **7048** událostí. Z celkového počtu je nejvíce událostí typu Technická havárie: 3794 (+1221), Dopravní nehoda: 1723 (+138) a Požár: 685 (-121). V porovnání s rokem 2016 se jedná o **nárůst o 1 247 událostí** (+21,5 %). Na výrazném nárůstu počtu technických zásahů se podílely meteorologické jevy (celkem 1468 událostí), zejména orkán Herwart. V souvislosti s odstraňováním jeho následků bylo 29. října 2017 řešeno 434 událostí. Počty událostí dle jejich typů jsou uvedeny v následujících grafech.

Graf 8: Přehled zásahů JPO v KH kraji v roce 2017

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2017.*, zpracování vlastní

Graf 9: Procentuální podíl druhů událostí JPO v KH kraji v roce 2017

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2017.*, zpracování vlastní

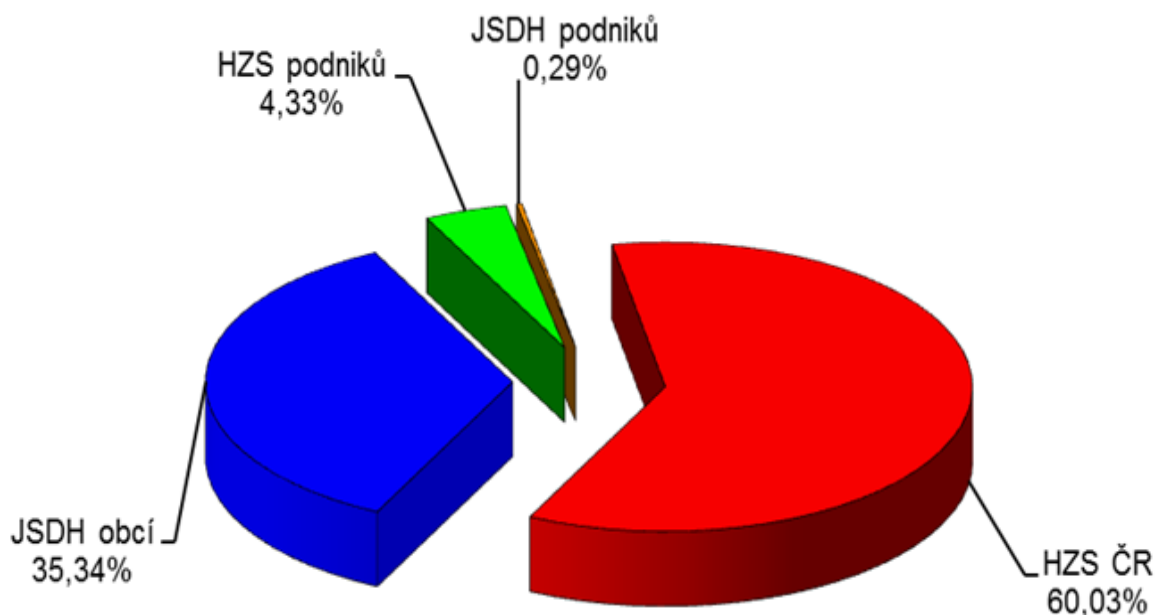
Jednotky požární ochrany provedly v roce 2017 na území Královéhradeckého kraje celkem **10 400 zásahů**, což je **oproti roku 2016 nárůst o 1701 zásahů**.

Tabulka 16: Počet zásahů JPO po okresech v KH kraji v roce 2017

OKRES	CELKEM	HZS ČR	JSDH obcí	HZS podniků	JSDH podniků	JSDH nezařazených
Hradec Králové	2740	1872	774	72	11	0
Jičín	1388	898	418	63	0	0
Náchod	2079	1313	722	19	19	0
Rychnov nad Kněžnou	1943	900	771	260	0	0
Trutnov	2250	1237	977	35	0	0
Královéhradecký kraj	10 400	6220	3662	449	30	0
porovnání s rokem 2016	+ 1701	+741	+874	+59	+5	-3

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2017.*, zpracování vlastní

Graf 10: Procentuální podíl druhů zásahů JPO v KH kraji v roce 2017

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2017.*, zpracování vlastní

JPO při svých zásazích v roce 2017 pomáhaly celkem 1920 (+210) zraněným osobám, bohužel dalším 168 (+20) osobám již život zachránit nedokázaly. Včasným zásahem jednotek požární ochrany bylo před hrozícím nebezpečím **1962 (-24) osob zachráněno** a **929 (-535) dalších osob evakuováno**. Při zásazích došlo ke zranění 26 profesionálních a

11 dobrovolných hasičů. Žádný hasič ani příslušník či člen jiné složky integrovaného záchranného systému (dále jen "IZS") při zásazích v Královéhradeckém kraji v roce 2017 nezemřel.

V roce 2017 vzniklo na území Královéhradeckého kraje **celkem 685 (-121) požárů**. Při požárech došlo k usmrcení 2 osob (-4) a zranění 60 (-3) osob. Při zdolávání požárů bylo dále zraněno 12 (+3) profesionálních a 6 (+5) dobrovolných hasičů.

Nejvíce požárů bylo v okrese Hradec Králové (192), nejméně v okrese Jičín (106). Nejvyšší přímé škody byly požáry způsobeny v okrese Jičín (20 823,50 tis. Kč), nejnižší škody byly způsobeny v okrese Rychnov nad Kněžnou (7 659,70 tis. Kč).

Tabulka 17: Základní údaje o požárech v KH kraji v roce 2017

Počet požárů CELKEM	685
Počet usmrcených CELKEM	2
Počet zraněných CELKEM	78
Evakuováno celkem	158
Zachráněno celkem	55
Přímá škoda (tis. Kč)	78 334,30
Uchráněné hodnoty (tis. Kč)	529 191,00

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2017.*, zpracování vlastní

Celkově byly požáry v roce 2017 způsobeny **přímé škody** ve výši **78 334,3 tis. Kč** (+ 17 853,3 tis. Kč). Zásahem jednotek požární ochrany byly **uchráněny hodnoty** na majetku v celkové výši **529 191 tis. Kč** (- 94 532 tis. Kč).

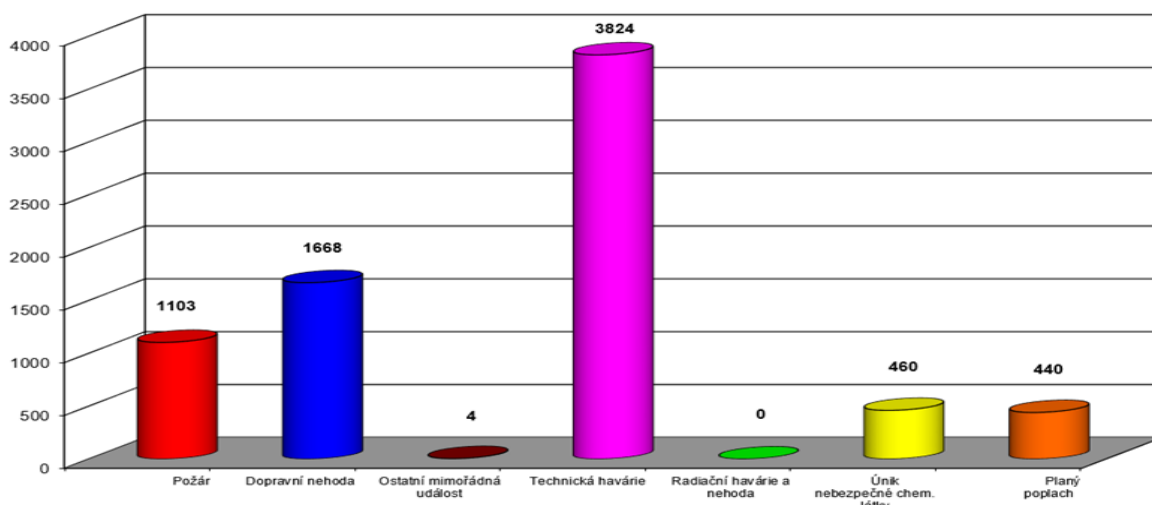
V tendenci klesajícího počtu požárů se zcela opačně projevíly přímé škody, které byly těmito požáry způsobeny. Rovněž došlo k nárůstu počtu požárů se škodou větší než 1.000. 000,- Kč. Zatímco počet usmrcených osob se snížil, počet zraněných se naopak zvýšil.

Co se týká tísňových hovorů, tak na TCTV Hradec Králové bylo v roce 2017 uskutečněno celkem **133 538** tísňových hovorů. V porovnání s rokem 2016 se jedná o **pokles o 11 473 hovorů**.

d) Základní statistické údaje o událostech a zásazích JPO KH kraje v roce 2018

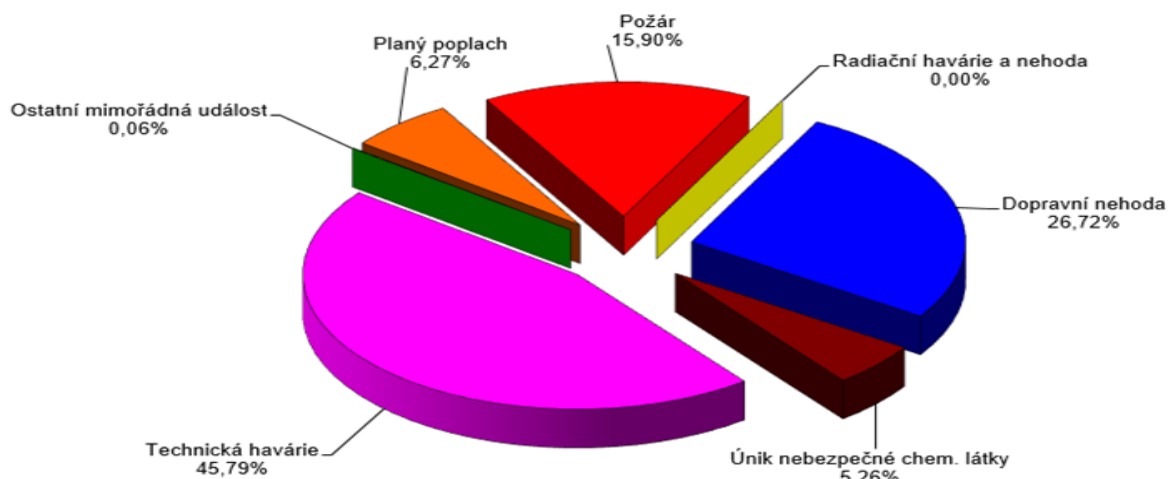
V Královéhradeckém kraji vzniklo v roce 2018 celkem 7499 událostí. Z celkového počtu je nejvíce událostí typu Technická havárie: 3824 (+30), Dopravní nehoda: 1668 (-55) a Požár: 1103 (+418). V porovnání s rokem 2017 se jedná o **nárůst o 451 událostí** (+6,4 %). Na výrazném nárůstu počtu požárů se podílelo **sucho** především v **letních měsících** a dále v dubnu a říjnu. Počty událostí dle jejich typů jsou uvedeny v následujících grafech.

Graf 11: Přehled zásahů JPO v KH kraji v roce 2018

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

Graf 12: Procentuální podíl druhů událostí JPO v KH kraji v roce 2018

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

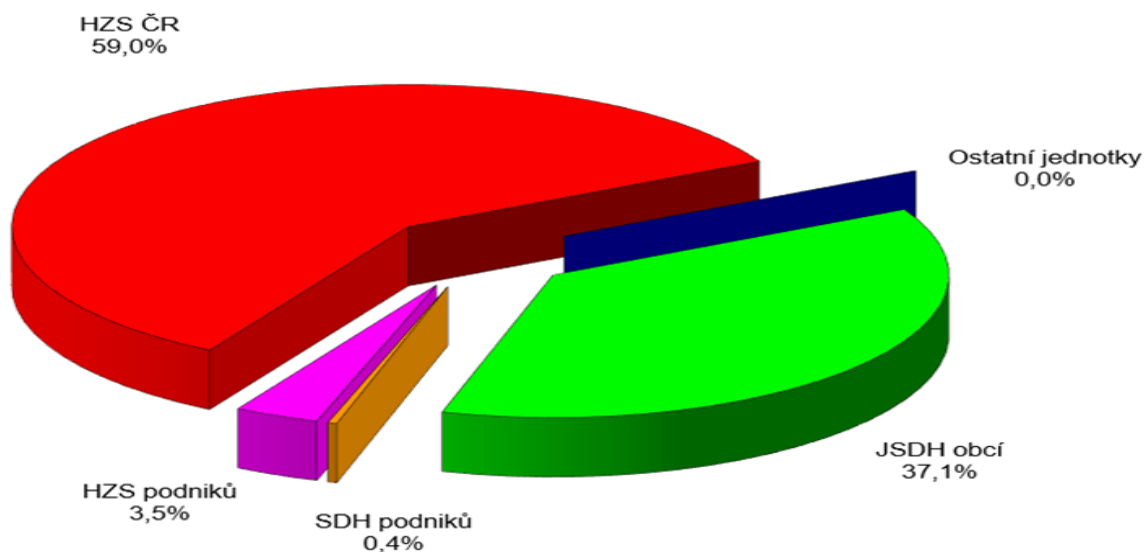
Jednotky požární ochrany provedly v roce 2018 na území Královéhradeckého kraje celkem **11 498 zásahů**, což je **oproti roku 2017 nárůst o 1098 zásahů**.

Tabulka 18: Počet zásahů JPO po okresech v KH kraji v roce 2018

OKRES	CELKEM	HZS ČR	JSDH obcí	HZS podniků	JSDH podniků	JSDH nezařazených
Hradec Králové	2826	1932	818	60	16	0
Jičín	1579	992	520	67	0	0
Náchod	2550	1464	1038	23	25	0
Rychnov nad Kněžnou	2147	1090	833	224	0	0
Trutnov	2396	1311	1060	24	1	0
Královéhradecký kraj	11 498	6789	4269	398	42	0
porovnání s rokem 2017	+ 1098	+569	+607	-51	+12	0

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

Graf 13: Procentuální podíl druhů zásahů JPO v KH kraji v roce 2018

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

JPO při svých zásazích v roce 2018 pomáhaly celkem 1972 (+52) zraněným osobám, bohužel dalším 174 (+6) osobám již život zachránit nedokázaly. Včasným zásahem jednotek požární ochrany bylo před hrozícím nebezpečím **1938 (-24) osob zachráněno a 1475 (+546) dalších osob evakuováno**. Při zásazích došlo ke zranění 10 profesionálních a 16 dobrovolných hasičů. Žádný hasič ani příslušník či člen jiné složky integrovaného

záchranného systému (dále jen “IZS“) při zásazích v Královéhradeckém kraji v roce 2018 nezemřel.

V roce 2018 vzniklo na území Královéhradeckého kraje **celkem 1103 (+418) požárů**. Při požárech došlo k usmrcení 1 osoby (-1) a zranění 68 (+8) osob. Při zdolávání požárů bylo dále zraněno 12 profesionálních a 6 dobrovolných hasičů.

Nejvíce požárů bylo v okrese Hradec Králové (316), nejméně v okrese Rychnov nad Kněžnou (163). Nejvyšší přímé škody byly požáry způsobeny v okrese Hradec Králové (48 643,50 tis. Kč), nejnižší škody byly způsobeny v okrese Rychnov nad Kněžnou (8 381,50 tis. Kč).

Tabulka 19: Základní údaje o požárech v KH kraji v roce 2018

Počet požárů CELKEM	1103
Počet usmrcených CELKEM	1
Počet zraněných CELKEM	68
Evakuováno celkem	424
Zachráněno celkem	37
Přímá škoda (tis. Kč)	99 584,60
Uchráněné hodnoty (tis. Kč)	1 764 246,80

Zdroj: Poskytnuto od HZS KH kraje. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018.*, zpracování vlastní

Celkově byly požáry v roce 2018 způsobeny **přímé škody** ve výši **99 584,60 tis. Kč** (+ 21 250,30 tis. Kč). Zásahem jednotek požární ochrany byly **uchráněny hodnoty na majetku** v celkové výši **1 764 246,80 tis. Kč** (+ 1 235 055,80 tis. Kč).

V roce 2018 došlo v důsledku velkého sucha k extrémnímu nárůstu počtu požárů (**nárůst o 61 %**). Se stoupajícím počtem požárů stoupaly i škody, které požáry napáchaly. Včasným zásahem jednotek PO se však podařilo **uchránit hodnoty v rekordní výši, a to větší než 1,75 mld. Kč**.

Co se týká tísňových hovorů, tak na TCTV Hradec Králové bylo v roce 2018 uskutečněno celkem **123 186 tísňových hovorů**. V porovnání s rokem 2017 se jedná o **pokles o 10 352 hovorů**.

4.2 Analýza zapojení dotací a grantů do financování jednotek PO obcí

O způsobu financování a vlastních podmínkách udělování dotací a grantů zaměřených na jednotky PO obcí jsme se seznámili v kapitole 3.4. V následujících podkapitolách praktické části práce je provedena podrobná analýza, kde jsou vyčísleny a následně graficky znázorněny zapojené finanční toky, a to za různá období se zaměřením především na neinvestiční dotace na zajištění akceschopnosti JPO, dále pak investiční na pořízení zásahové techniky a případné stavby či rekonstrukce požárních zbrojnic.

4.2.1 Dotace na zajištění akceschopnosti jednotek PO obcí na území ČR

a) Neinvestiční dotace

Pro srovnání vývoje neinvestičních dotací uvádíme v následující tabulce celkový objem vyčleněné - poskytnuté účelové neinvestiční dotace z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR od roku 2007 do roku 2015 do rozpočtů krajů a od roku 2016 do 2018 obcím prostřednictvím krajů.

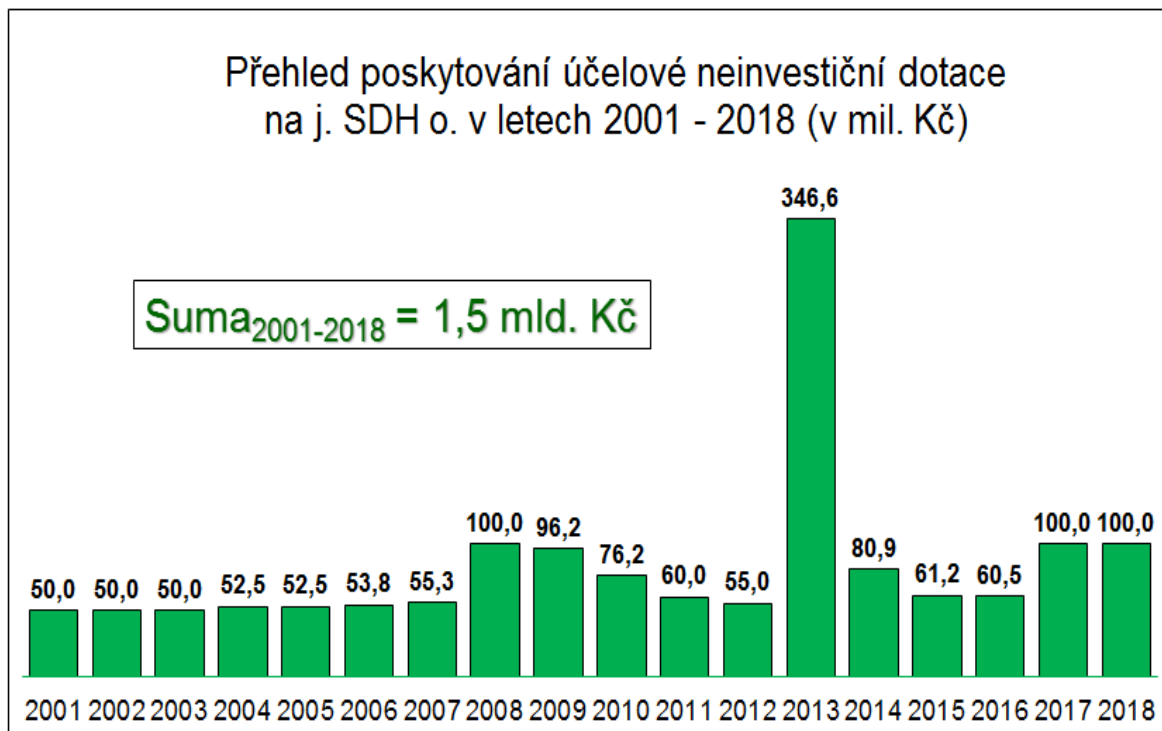
Tabulka 20: Neinvestiční dotace poskytnuté v rámci ČR v letech 2007 - 2018

Rok	Celkem poskytnuto /tis Kč/
2007	55 310
2008	99 970
2009	105 486
2010	76 962
2011	59 788
2012	54 160
2013	359 997
2014	80 897
2015	61 153
2016	60 521
2017	100 026
2018	100 691
Celkem dotace	1 124 961

Zdroj: Poskytnuto MV GŘ HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

V roce 2013 byla neinvestiční účelová dotace krajům pro jednotky SDH obcí mimořádně navýšena v důsledku povodní o 200 mil. Kč na základě Usnesení vlády ze dne 3. července 2013 č. 532..

Graf 14: Neinvestiční dotace poskytnuté v rámci ČR v letech 2001 - 2018

Zdroj: Poskytnuto MV GŘ HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

b) Investiční dotace poskytnuté na zásahové automobily (CAS)

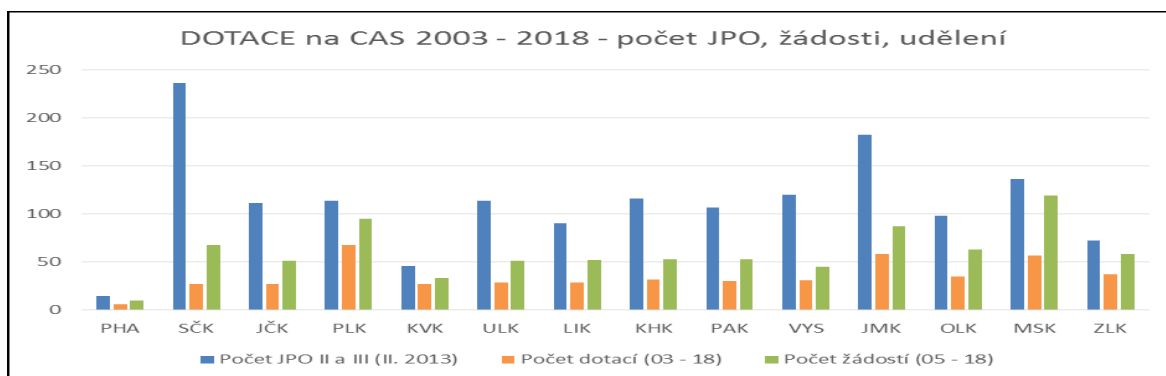
V tomto oddílu jsou číselně a graficky vyjádřeny dotace, které byly v uplynulém období zapojeny na pořízení zásahových automobilů pro JPO v jednotlivých krajích.

Tabulka 21: Investiční dotace na CAS v rámci ČR v letech 2016 - 2018

ROK	Počet ŽÁDOSTÍ na CAS	DOTACE na CAS v milionech	kusů CAS	DOTACE CELKEM
2016	159	98,5	98	98,5
2017	142	83,9	86	83,9
2018	201	111,215	112	111,215
	502	293,615	296	

Zdroj: Poskytnuto MV GŘ HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Graf 15: Investiční dotace na CAS v rámci ČR v letech 2003 - 2018

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

c) Investiční dotace poskytnuté na DA a STAVBY

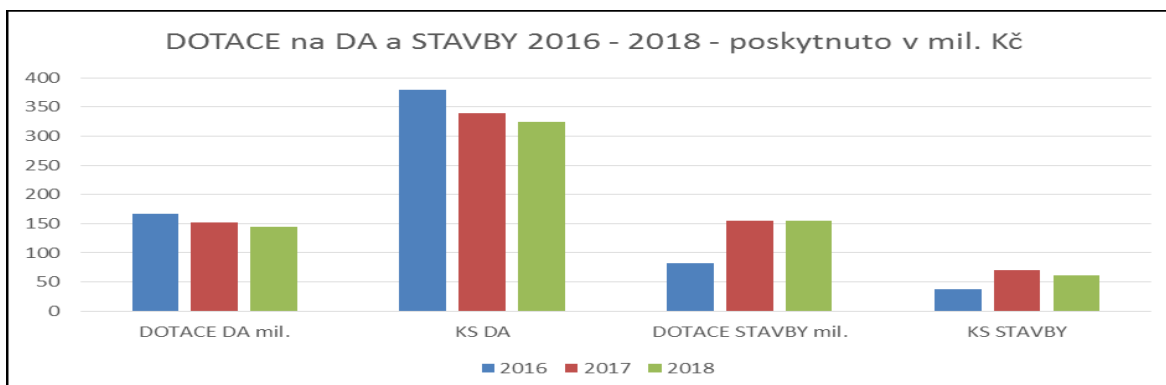
V tomto oddílu jsou číselně a graficky vyjádřeny dotace, které byly v uplynulém období zapojeny na pořízení dopravních automobilů a financování staveb (příp. rekonstrukcí) požárních zbrojnic pro JPO obcí v rámci ČR.

Tabulka 22: Investiční dotace na DA a STAVBY v rámci ČR v letech 2016 - 2018

ROK	ŽÁDOSTÍ DA	DOTACE DA mil.	KS DA	ŽÁDOSTÍ STAVBY	DOTACE STAVBY mil.	KS STAVBY	DOTACE CELKEM
2016	674	167,526064	379	240	82,152373	37	249,678437
2017	571	152,1161	340	408	154,298107	70	306,414207
2018	519	144,801791	324	271	154,29789	61	299,099681
	1764	464,443955	1043	919	390,74837	168	

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Graf 16: Investiční dotace na DA a STAVBY v rámci ČR v letech 2016 - 2018

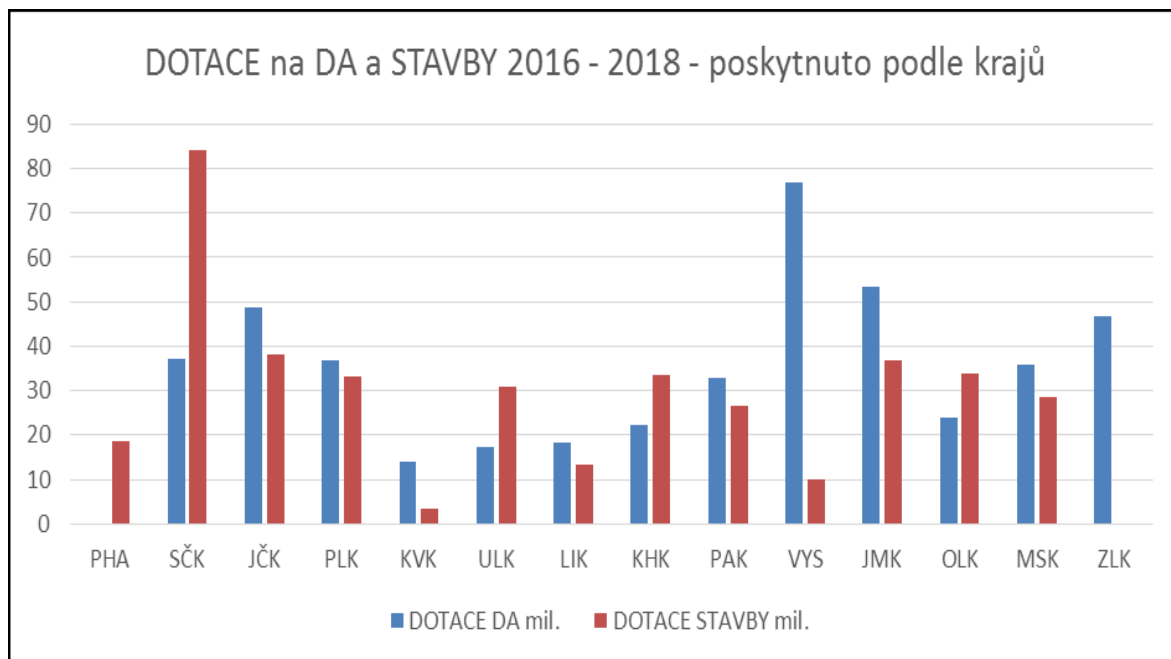
Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Tabulka 23: Investiční dotace na DA a STAVBY pro kraje v ČR v letech 2016 - 2018

KRAJ	ŽÁDOSTÍ DA	DOTACE DA mil.	KS DA	ŽÁDOSTÍ STAVBY	DOTACE STAVBY mil.	KS STAVBY
PHA	0	0	0	6	18,7853	5
SČK	91	37,08866	85	92	84,222896	43
JČK	200	48,679	109	111	38,041696	17
PLK	151	36,8731	85	82	33,266264	12
KVK	63	13,95	31	10	3,389853	3
ULK	41	17,2683	39	37	30,791	16
LIK	64	18,36	41	19	13,273891	8
KHK	112	22,425	50	46	33,596061	10
PAK	80	33	74	68	26,589956	16
VYS	546	76,8587	172	152	9,928223	4
JMK	127	53,361195	120	78	36,74689	11
OLK	61	23,78	53	60	33,718138	14
MSK	93	36	80	97	28,398202	9
ZLK	135	46,8	104	61	0	0
CELKEM	1764	464,443955	1043	919	390,74837	168

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Graf 17: Investiční dotace na DA a STAVBY pro kraje v ČR v letech 2016 - 2018

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

d) Investiční dotace CELKEM

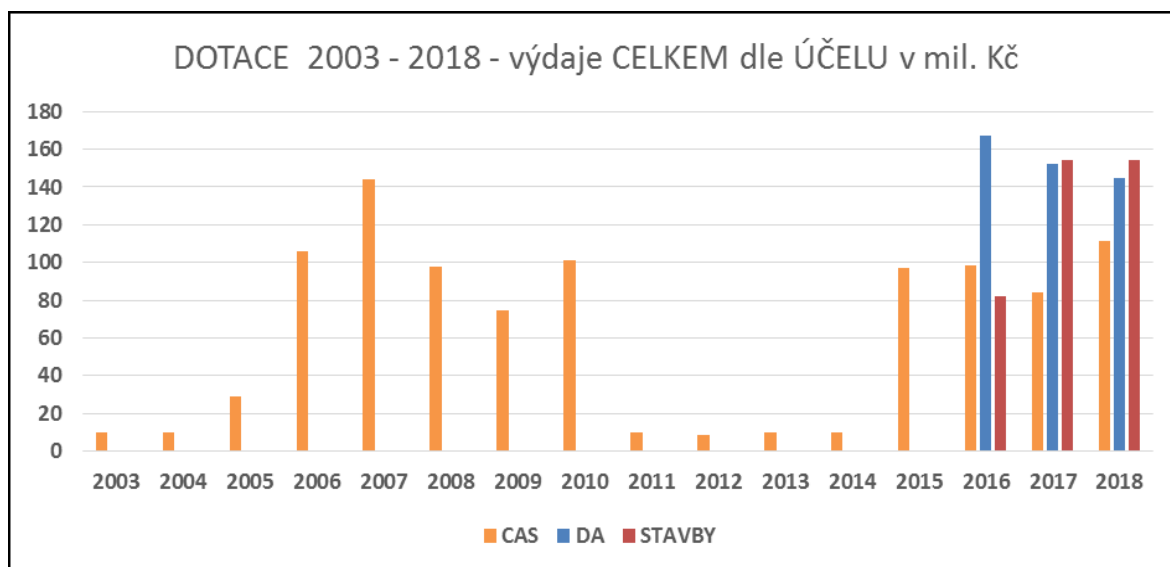
Výše uvedené údaje byly autorkou sesumírovány v celkových přehledech a následně tabulkově a graficky znázorněny.

Tabulka 24: Investiční dotace CELKEM v rámci ČR v letech 2003 - 2018

ROK	CAS	DA	STAVBY	CELKEM
2003	10			10
2004	10			10
2005	28,8			28,8
2006	105,6			105,6
2007	144			144
2008	98			98
2009	74,89			74,89
2010	101			101
2011	9,681			9,681
2012	8,622			8,622
2013	10			10
2014	10			10
2015	97,061			97,061
2016	98,5	167,526064	82,152373	348,178437
2017	83,9	152,1161	154,298107	390,314207
2018	111,214932	144,801791	154,29789	410,314613

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Graf 18: Investiční dotace CELKEM v rámci ČR v letech 2003 - 2018

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Z uvedených přehledů je patrné navýšení celkového objemu dotací, což je odrazem již zmiňovaného spolufinancování pojišťoven, a to **zapojením náhrad za vzniklé náklady při zásahu u dopravní nehody JPO** a dále pak zapojením financí z nově vzniklého „**fondů zábrany škod**“. Konkrétní částky jsou uvedeny v tabulkách.

Tabulka 25: Příjmy za zásahy u dopravních nehod za období 2014 - 2018

	2014	2015	2016	2016	2018 za 3 čtvrtletí
Fakturovaná výše náhrad od pojišťoven - za HZS ČR	169 119	134 042	124 013	91 200	81 155
Náhrady přijaté na účty HZS krajů	121 045	108 086	111 800	86 166	70 949
Fakturovaná výše náhrad od pojišťoven - za JSDHO	27 026	24 156	21 179	17 802	16 577

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Tabulka 26: Příjmy z „Fondů zábrany škod“ za období 2015 - 2018

ROK	CELKEM FZŠ	z toho:	
		JSDHO	HZS ČR
2015	359 911	97 911	262 000
2016	380 000	98 500	281 500
2017	397 182	84 400	312 782
2018	410 677	82 900	327 777
2019 (návrh)	410 100	85 000	325 100

Zdroj: Poskytnuto MV GR HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

e) Dotace z ostatních zdrojů - IROP

Z ostatních dotací se podařilo pro zpracování mé bakalářské práce sehnat kompletní přehled schválených prostředků z výzev č. 36, 19 a 27 souvisejících s plněním závazků v rámci IROP v programovém období 2014 - 2020.

Tabulka 27: Plnění IROP v programovém období 2014 - 2020

Příjemce dotace		Počet projektů	Celková schválená podpora (100 %) v Kč
Výzva č. 36 - stanice - doporučené projekty			
	obce (zbrojnice SHD)	34	307 855 788,06
	HZS ČR (stanice)	1	48 833 419,00
	ZZS (stanice)	1	17 096 122,80
Výzva č. 19 - technika - doporučené projekty			
	HZS ČR	1	706 152 000,00
	obce (technika pro SDH)	164	917 343 471,96
	ZZS	1	57 224 916,00
Výzva č. 27 - vzděl. střediska - doporučené projekty			
	ZZS	2	25 317 064,80
Celkem pro složky IZS		204	2 079 822 782,62

Zdroj: Poskytnuto MV GŘ HZS ČR – úsek IZS a služeb. *Bilanční tisková konference za rok 2018.*, zpracování vlastní

Jen pro zajímavost zde stojí uvést, že **pro JSDH obcí je schváleno 164 akcí**, a to v objemu **za 917 343 471,96 Kč**, z toho 114 akcí přes 5 mil za 832 838 727,04 a 50 akcí pod 5 mil za 84 504 744,92. Nejlevnější CAS (akce přes 5 mil.) stála 6 173 496,00 Kč (EU + SR), oproti tomu nejdražší stála 10 062 360,00 Kč. Nejlevnější DA (akce pod 5 mil.) stál 1 099 602,00 Kč a nejdražší byl za 2 678 330,16 Kč.

4.2.2 Dotace na zajištění akceschopnosti jednotek PO obcí na území KH kraje

a) Neinvestiční dotace

Generální ředitelství HZS ČR poskytuje každoročně do rozpočtu Královéhradeckého kraje účelovou státní **neinvestiční** dotaci ze svého rozpočtu na výdaje jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Finanční prostředky jsou účelovou neinvestiční dotací do rozpočtu krajů. Finanční prostředky poskytnuté obcím jsou považovány za výdej z rozpočtu kraje do rozpočtu obce.

Rozdělení dotace je pokaždé prováděno v souladu s „Podmínkami pro poskytování a použití účelové neinvestiční dotace z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR do rozpočtu krajů a hl. m. Prahy na výdaje jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí“ (dále jen „Podmínky“) a s „Rozhodnutím o poskytnutí účelové neinvestiční dotace z rozpočtu MV-GŘ HZS ČR do rozpočtu krajů a hl. m. Prahy na výdaje jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí“ (dále

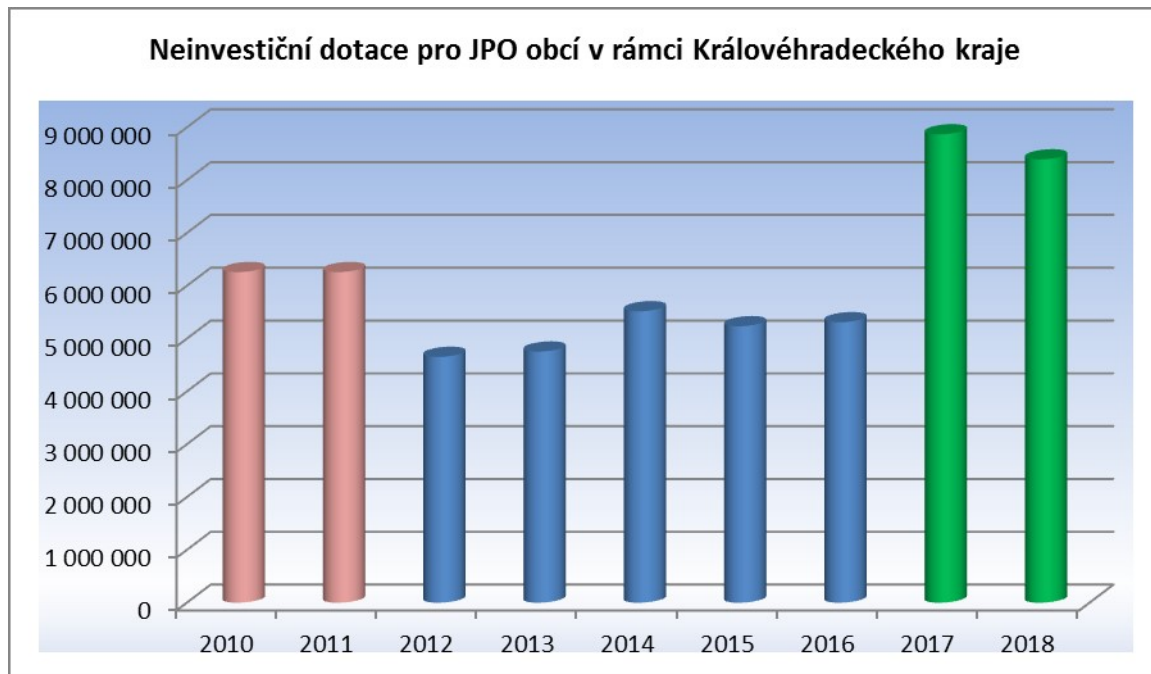
jen „Rozhodnutí“), a jejich další rozdělení je **plně v kompetenci HZS daného kraje**. V následující tabulce (Tabulka 28) jsou vyčísleny finanční prostředky, které byly rozděleny na jednotlivé účely mezi JPO obcí v rámci KH kraje ve vybraném období.

Tabulka 28: Neinvestiční dotace poskytnuté v rámci KH kraje v letech 2010 – 2018

Rok	Akce- schopnost	Odborná příprava	Zásahová činnost	Nákupy a opravy	Dotace CELKEM
2010	4 250 000	656 605	277 071	1 076 523	6 260 199
2011	3 200 000	597 858	368 895	979 091	5 145 844
2012	3 300 000	443 910	471 873	438 415	4 654 198
2013	3 300 000	583 960	284 931	586 101	4 754 992
2014	3 300 000	703 000	160 439	1 354 804	5 518 243
2015	3 800 000	696 000	226 182	512 336	5 234 518
2016	3 850 000	492 800	474 841	492 359	5 310 000
2017	4 900 000	403 200	367 302	3 197 562	8 868 064
2018	4 450 000	803 900	805 926	2 333 087	8 392 913
Celkem	34 350 000	5 381 233	3 437 460	10 509 178	54 138 971

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Graf 19: Neinvestiční dotace poskytnuté v rámci KH kraje v letech 2010 – 2018

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Z výše uvedené tabulky a grafu vyplývá, že objem vyplacených neinvestičních prostředků JPO obcí na území KH kraje měl v letech 2012 až 2016 klesající tendenci, a to řádově o 1 mil. korun, což mělo za následek snižování výdajů ve všech čtyřech účelech.

Ovšem v posledních dvou letech se objem neinvestičních prostředků navýšil oproti roku 2016 o víc jak 3 mil. korun, a to v důsledku nového systému poskytování investičních dotací, které jsou vázány na nákup nové zásahové techniky, jejíž součástí je i technické vybavení (např. nákup nové dýchací techniky, kalových čerpadel, elektrocentrál, motorových pil a rozbrušovacích agregátů apod.). Z uvedeného důvodu se nám objem prostředků na neinvestiční dotace navýšil.

Z dostupných informací je patrné, že při poskytování účelové neinvestiční dotace se vždy přihlíží ke koncepci požární ochrany kraje, pokud je tedy zpracována, dále pak k plošnému pokrytí území kraje jednotkami PO, k materiálně technickému vybavení jednotek vybraných obcí a v neposlední řadě i plánu odborné přípravy jednotek SDH obcí, který každoročně zpracovává HZS kraje a vydává jako svůj interní akt řízení.

b) Investiční dotace poskytnuté na CAS, DA a STAVBY

Investiční dotace, které od roku 2001 MV poskytuje cestou GŘ HZS ČR, obcím v rámci reprodukce požární techniky pro JPO, které byly vázány nejčastěji na nákup cisternových automobilových stříkaček, případně jejich rekonstrukce. Až po roce 2016, s novou koncepcí a přidružením prostředků z „fondu zábrany škod“, bylo umožněno zřizovatelům jednotek PO pořizovat i dopravní automobily, v neposlední řadě i rekonstruovat či stavět nové požární zbrojnice. O tom podrobněji v kapitole 3.4.

Výše uvedená strategie platí i pro jednotky PO v Královéhradeckém kraji. V letech 2001 až 2015 se investiční dotace týkaly pouze jednotek kategorie JPO II a JPO III, od roku 2016 i jednotek kategorie JPO V. Vlastní zásady pro udělování dotací se průběžně upravovaly, ale vždy musely ctít kritéria stanovená zákonnými předpisy¹⁰³.

Například pro rok 2018 byla stanovena následující kritéria:

1) Pro pořízení nové CAS:

- Pouze cisterny typu – CAS 7,5; CAS 10, CAS 15 a CAS 20
- Určeno jednotkám kategorie – JPO II a JPO III
- Podvozek rok výroby – max. 2002
- Míra dotace – až do 70% celkových nákladů
- Maximální výše dotace – 2,5 mil. Kč

¹⁰³ Vyhláška MV č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti JPO; Vyhláška MV č. 53/2010 Sb., o technických podmínkách požární techniky;

2) Pro rekonstrukce CAS:

- Pouze cisterny typu – CAS 32 – T815
- Určeno jednotkám kategorie – JPO II a JPO III
- Míra dotace – až do 50% celkových nákladů
- Maximální výše dotace – 2 mil. Kč

3) Pro pořízení nové DA:

- Určeno jednotkám kategorie – JPO II, JPO III a JPO V
- Pokud není jednotka vybavena DA nebo OA vyrobeným po roce 2002
- Míra dotace – až do 50% max.
- Maximální výše dotace – 450 tis. Kč

4) Pro stavby požární zbrojnice:

- Určeno jednotkám kategorie – JPO II, JPO III a JPO V
- Výhradně na rekonstrukce anebo výstavbu nové, přičemž stavba musí být realizována v souladu s ČSN 735710 (Požární stanice a zbrojnice)
- Míra dotace – až do 70% max.
- Maximální výše dotace – 4,5 mil. Kč (minimální výše dotace – 450 tis. Kč)
- Obec musí splňovat další důležitá kritéria, (historicky neobdržela dotaci, je majitelem pozemku, na stavbě ani pozemku není zástavné právo, apod.)

Žádosti pro realizace akce se zapojením dotačního titulu musejí být uplatněny vždy k 31. květnu v roce předchozím s tím, že přílohou žádosti musí být kopie o zřízení účtu u ČNB, dále pak zdůvodnění nezbytnosti akce. Po schválení dotace pak závazek o účasti na financování akce vydané usnesením zastupitelstva obce, rovněž technické podmínky na pořízení či rekonstrukci CAS. V případě rekonstrukcí nebo nové výstavby požárních zbrojnic je navíc součástí přílohy výpis z katastru nemovitostí, snímek z katastrální mapy a kompletní stavební dokumentace včetně celého stavebně schvalovacího procesu.¹⁰⁴

V následujících tabulkách a grafech jsou pro přehlednost znázorněny počty pořízené zásahové techniky, které byly od roku 2001 až do roku 2018 schváleny a pořízeny pro jednotky PO obcí v rámci Královéhradeckého kraje. Dále pak i zdroje vázané na výstavbu a rekonstrukce stanic.

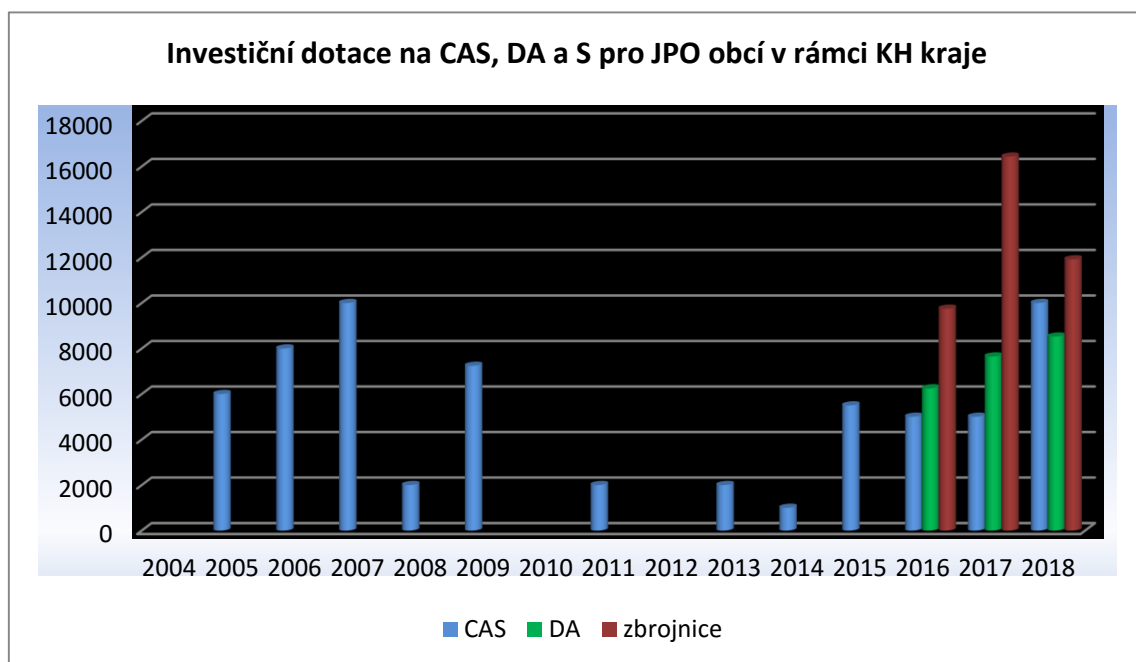
¹⁰⁴ NÁRODNÍ DOTACE. *Dotace na požární ochranu*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/tag/dotace-na-pozarni-ochranu/>

Tabulka 29: Investiční dotace na CAS, DA a S v rámci KH kraje v letech 2001 – 2018

Rok	CAS		DA		Stavby		Dotace CELKEM
	dotace	ks	dotace	ks	dotace	ks	
2001	-	-	-	-	-	-	0
2002	-	-	-	-	-	-	0
2003	-	-	-	-	-	-	0
2004	-	-	-	-	-	-	0
2005	6 000	3	-	-	-	-	6 000
2006	8 000	4	-	-	-	-	8 000
2007	10 000	5	-	-	-	-	10 000
2008	2 000	1	-	-	-	-	2 000
2009	7 240	3	-	-	-	-	7 240
2010	-	-	-	-	-	-	0
2011	2 000	2	-	-	-	-	2 000
2012	-	-	-	-	-	-	0
2013	2 000	2	-	-	-	-	2 000
2014	1 000	1	-	-	-	-	1 000
2015	5 500	3	-	-	-	-	5 500
2016	5 000	2	6 250	14	9 750	3	21 000
2017	5 000	2	7 670	17	16 428,2	4	29 078,2
2018	10 000	4	8 525	19	11 917,8	3	20 442,8
Celkem	63 740	32	22 445	50	39 096	10	114 261

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Graf 20: Investiční dotace na CAS, DA a S v rámci KH kraje v letech 2004 – 2018

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Z výše uvedené tabulky a grafu vyplývá, že objem vyplacených investičních prostředků JPO obcí na území KH kraje měl v letech 2004 až 2007 mírně stoupající tendenci, ale jednalo se o dotace vázané výhradně na pořízení CAS, příp. jejich rekonstrukce. V letech 2008 až 2014, s výjimkou roku 2009, byly státní investiční prostředky významně poníženy, a to v důsledku škrťů ve státním rozpočtu v důsledku ekonomické světové krize, která měla své negativní dopady i na ČR. K významné změně dochází až v roce 2015, kdy s příchodem nové koncepce ve financování PO a zapojování dalších subjektů, jako např. pojišťoven, je znatelný markantní nárůst v celkovém objemu investičních prostředků vynaložených na JPO obcí i v rámci KH kraje. **Rok 2017 je historicky nejúspěšnější, kdy se podařilo získat necelých 30 mil. korun na financování CAS, DA a zbrojnic.**

Zajímavé jsou i další ukazatelé, kdy z tabulkového přehledu za poslední 3 roky vyplývá, že ne každá žádost je úspěšná. Po přezkoumání všech žádostí uplatněných za KH kraj bylo konstatováno, že po formální stránce byly v pořádku. Ovšem v rámci omezeného rozsahu veškerých prostředků vázaných na investiční dotace nebylo možné vyhovět všem žadatelům.

Tabulka 30: Investiční dotace na CAS a DA v rámci KH kraje v letech 2016 – 2018

Rok	CAS			DA			výdaje CELKEM
	žádostí	ks	dotace	žádostí	ks	dotace	
2016	3	2	5 000	34	14	6 250	11 250
2017	4	2	5 000	31	17	7 650	12 650
2018	5	4	10 000	42	19	8 525	18 525
Celkem	12	8	20 000	107	50	22 425	44 425

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Tabulka 31: Investiční dotace na STAVBY v rámci KH kraje v letech 2016 – 2018

Rok	REKONSTRUKCE			NOVÉ ZBROJNICE			výdaje CELKEM
	žádostí	ks	dotace	žádostí	ks	dotace	
2016	4	1	4 500	3	2	5 250	9 750
2017	7	0	0	6	4	16 428,2	16 428,2
2018	9	0	0	6	3	11 917,8	11 917,8
Celkem	20	1	4 500	15	9	33 596,0	38 096,0

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Z tabulek lze vyvodit závěry, že ve schvalovacím procesu jsou jednou z nejúspěšnějších oblastí pro KH kraj dotace schválené na výstavbu nové zbrojnice, kdy např. v roce 2017 byly z 6-i schváleny 4 žádosti a v roce 2018 z 6-i schváleny 3 žádosti. Zato v oblasti rekonstrukcí za poslední 3 roky z celkového počtu 20-i uspěla pouze jedna.

V následujícím přehledu je detailněji znázorněno, kterým okresům byly dotace na jednotlivé účely schváleny a následně realizovány. V práci bakalářské práce jsou jednotlivá zjištění vyjádřena pouze v počtu schválených žádostí za roky 2014 - 2018.

Tabulka 32: Počty CAS pořízené JPO v rámci KH kraje v letech 2014 – 2018

Rok	ÚO HK	UO JC	UO TU	ÚO RK	ÚO NA	CELKEM
2014	-	-	1R	-	-	1R
2015	-	1R	-	-	2N	1R + 2N
2016	1N	-	1N	-	-	2N
2017	1N	-	1N	-	-	2N
2018	2N	2N	-	-	-	4N
Celkem	4	3	3	0	2	12 (2R + 10N)

Vysvětlivky: **N** – nová, **R** - rekonstrukce

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Tabulka 33: Počty DA pořízené JPO v rámci KH kraje v letech 2014 – 2018

Rok	ÚO HK	UO JC	UO TU	ÚO RK	ÚO NA	CELKEM
2014	-	-	-	-	-	-
2015	-	-	-	-	-	-
2016	3	2	4	1	4	14
2017	2	4	4	2	5	17
2018	2	2	8	6	1	19
Celkem	7	8	16	9	10	50

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Tabulka 34: Počty ZBROJNIC pořízené JPO v rámci KH kraje v letech 2014 – 2018

Rok	ÚO HK	UO JC	UO TU	ÚO RK	ÚO NA	CELKEM
2014	-	-	-	-	-	-
2015	-	-	-	-	-	-
2016	-	1N + 1R	-	-	1N	2N + 1R
2017	3N	-	-	-	1N	4N
2018	-	1N	-	1N	1N	2N
Celkem	3	3	0	1	3	10 (1R + 8N)

Vysvětlivky: **N** – nová, **R** - rekonstrukce

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

V celkovém souhrnu je však pozitivní ta skutečnost, že **za poslední 3 roky bylo pořízeno 8 ks CAS a 50 ks DA, kdy dotace činila v celkovém objemu 42 425 000,- Kč.** Velký úspěch spatřujeme i v dotacích vázaných na zbrojnice, kdy **za poslední 3 roky bylo schváleno celkem 10 žádostí**, z toho 1 rekonstrukce a 9 nových staveb a **dotace byla poskytnuta v celkovém objemu 38 096 000,- Kč.** **Za období 2014 – 2018** bylo tedy v rámci investičních dotací na všechny tři účely **zapojeno celkem 82 521 000,- Kč.**

c) IROP – dotace pro JPO obcí v rámci KH kraje

Integrovaný regionální operační program 2014 – 2020 má z pohledu HZS ČR za cíl vybavit především profesionální JPO, ale v celé své koncepci počítá i s jednotkami SDH obcí. Jak již bylo uvedeno v teoretické části bakalářské práce, tento program nabízí finance pro předem určené účely, a to pouze jednotkám kategorie JPO II a JPO II. Složky celého IZS, to znamená i jednotky SDH obcí, je proto nezbytné dostatečně materiálně vybavit a pořídit pro tyto jednotky technické vybavení, s jehož pomocí budou schopny reagovat na veškeré mimořádné události.

I v rámci Královéhradeckého kraje pro zajištění akceschopnosti jeho jednotek zařazených v plošném pokrytí lze čerpat z programu IROP finance, a to na pořizování:

- **velkokapacitních CAS** určených na dopravu vody,
- **hadicové kontejnery** nebo **přívěsy**,
- **a dopravní automobily určené pro evakuaci osob.**

Vedle financí na technické vybavení, lze z tohoto evropského programu čerpat také:

- prostředky pro **zajištění odolnosti staveb IZS**,
- **vybudování nových středisek a stanic IZS**
- **a modernizaci výcvikových a školících středisek složek IZS.**

Z pohledu obce zřizující JPO je program IROP velice zajímavou nabídkou. Pokud je žádosti obce vyhověno, **z programu IROP lze získat až 90% celkových nákladů projektu, přičemž je nutná spolupráce obce, ale pouze 10% celkových nákladů.**

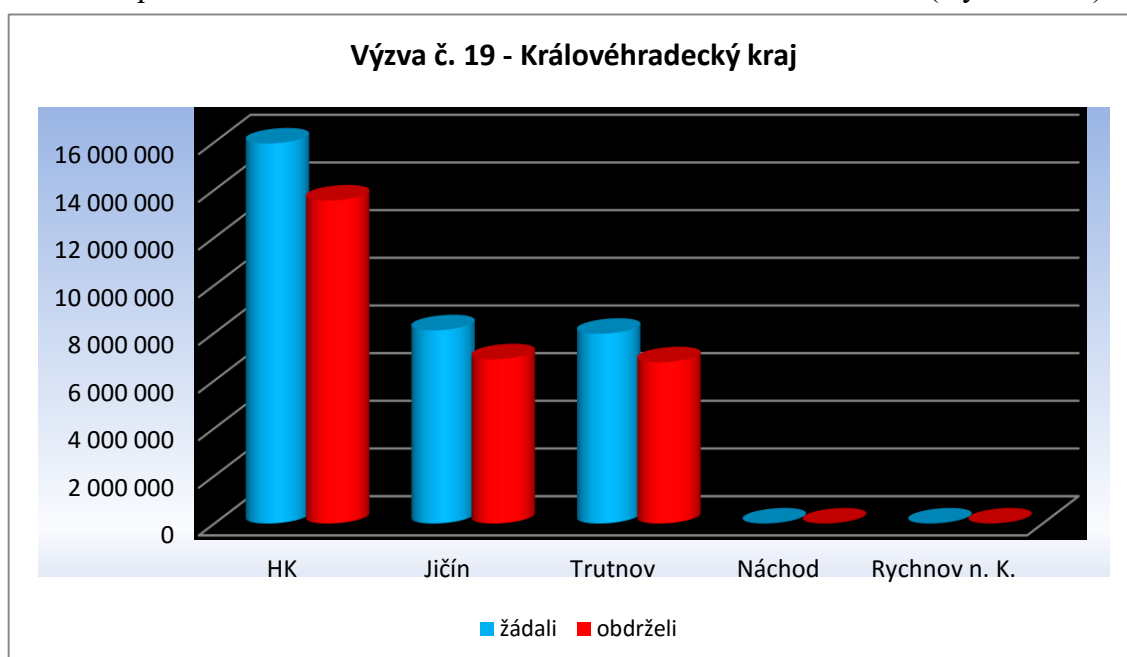
Pro zpracování této závěrečné práce se podařilo získat data týkající se výzev č. 19 a č. 36, jejíž finanční prostředky jsou průběžně zapojovány na jednotlivé účely i v rámci KH kraje.

Tabulka 35: Dotace v regionu KH kraje v rámci IROP 2014 – 2020 (Výzva č. 19)

Okres	ŽÁDALI	ZÍSKALI
Hradec Králové	15 943 183,00	13 551 706,00
Jičín	8 105 662,95	6 889 813,50
Trutnov	7 960 425,82	6 766 361,94
Náchod	0	0
Rychnov n. Kněžnou	0	0
Celkem	32 900 271,77	27 207 881,44

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Graf 21: Úspěšnost okresů v získávání dotací v rámci IROP 2014 – 2020 (Výzva č. 19)

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

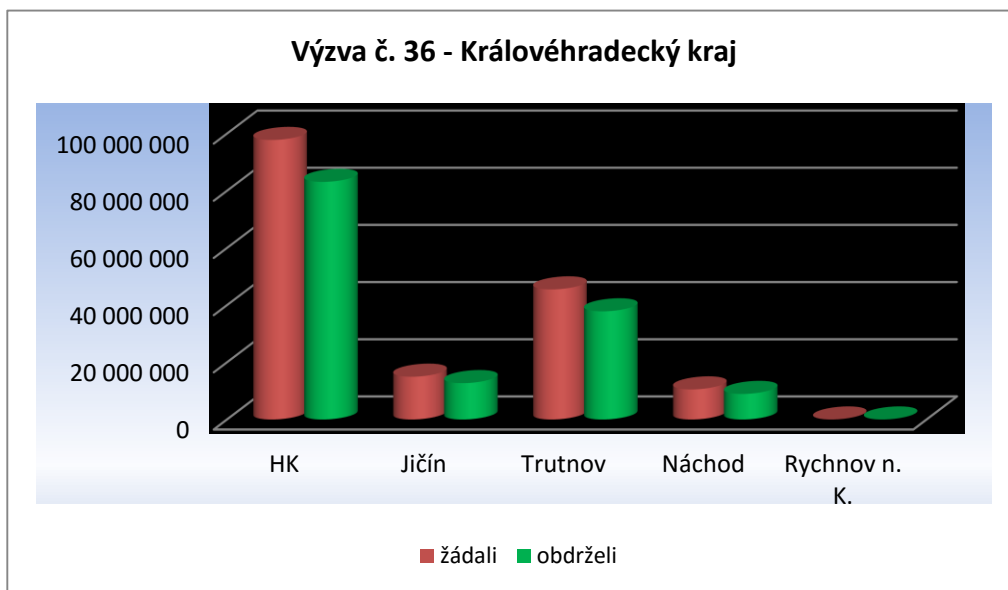
V rámci „Výzvy č. 19“ byla vyvíjena aktivita výhradně v okresech HK, Jičín a Trutnov. Je však třeba uvést, že i přesto že nebyly vykryty požadavky ze 100%, je zapojení dotačních prostředků ve výši **27 207 881,- Kč** pro obce v KH kraji **velice úspěšné**.

Tabulka 36: Dotace v regionu KH kraje v rámci IROP 2014 – 2020 (Výzva č. 36)

Okres	ŽÁDALI	ZÍSKALI
Hradec Králové	97 786 027,57	83 118 123,42
Jičín	14 962 231,04	12 717 896,36
Trutnov	45 505 847,08	37 829 970,01
Náchod	10 519 872,74	8 941 891,92
Rychnov n. Kněžnou	0	0
Celkem	168 773 978,40	142 607 881,70

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

Graf 22: Úspěšnost okresů v získávání dotací v rámci IROP 2014 – 2020 (Výzva č. 36)

Zdroj: Poskytnuto pracovištěm IZS a služeb HZS Královéhradeckého kraje, zpracování vlastní

V požadavcích v rámci „Výzvy č. 36“ byla již aktivita jednotlivých okresů vyšší. I přesto, že nebyly požadované částky vykryty v celé výši, objem schválených a postupně zapojuvaných prostředků je v částce **142 607 881,70 Kč** pro obce v KH kraji **velice přínosný**.

4.3 Shrnutí praktické části

Cílem praktické části bylo provést podrobnou analýzu zásahové činnosti za období 3 let a potvrdit tak její stále vzrůstající tendenci, což si klade stále vyšší požadavky na vybavenost jednotek PO odpovídající zásahovou technikou. V návaznosti na to pak analyzovat vynaložené investiční a neinvestiční mimorozpočtové zdroje, které byly za uplynulé období použity na zajištění akceschopnosti jednotek PO se zaměřením na jednotlivé územní celky (obce) v rámci Královéhradeckého kraje.

Pro naplnění stanoveného cíle byla použita metoda analýzy a komparace, a to ve dvou oblastech. V první části se zaměřením na ověření nárůstu počtu mimořádných událostí s účastí jednotek požární ochrany, a to nejprve v celorepublikovém měřítku, dále pak velice podrobně analyzovala zásahy profesionálních a dobrovolných hasičů na území Královéhradeckého kraje za vybraná období. V navazující části pak podrobně vyčíslila neinvestiční a investiční zdroje, které byly v podobě dotací a grantů v letech 2016 - 2018

zapojeny do rozpočtů obcí v Královéhradeckém kraji na zajištění akceschopnosti jednotek požární ochrany.

Z praktické části bakalářské práce vyplynulo, že činnost a plnění úkolů související se záchranou lidských životů, ale i ochranou majetku a životního prostředí, je pro samotné hasiče velice náročnou činností, a to jak po stránce splnění požadavků odborné, zdravotní a fyzické způsobilosti, tak i osobnostních předpokladů kladených důraz hlavně na jejich psychickou odolnost, která je významným kritériem ve zvládnání zátěžových situací. Proto práce hasičů, ať již dobrovolných, nebo profesionálů, která je pro mnohé z nich spíše posláním, je velice náročná. Lidé se s nimi setkávají v různých životních situacích, jako např. při požárech, dopravních nehodách, technologických haváriích spojených s únikem nebezpečných látek, leteckých či lodních neštěstích, ale i povodních, teroristických útocích a jiných mimořádných událostech. Bohužel statistiky posledních dvaceti let, které měla autorka pro zpracování bakalářské práce k dispozici, dokazují, že tato činnost má rok od roku narůstající tendenci, ale mění se i spektrum zásahové činnosti, což odpovídá např. klimatickým změnám, technologickému pokroku v různých odvětvích průmyslu, zemědělství a dalších oblastech.

Na závěr této kapitoly je zapotřebí připomenout, že mimorozpočtové finance v podobě dotací, které jsou vázány především na zajištění akceschopnosti jednotek PO, může získat pouze omezené množství obcí. Proto výběr žádostí, kterým je průběžně vyhověno, spadá plně do kompetence HZS kraje (pro obce na území Královéhradeckého kraje určuje vybrané jednotky HZS Královéhradeckého kraje), který bere v úvahu hlavně množství výjezdů žádající jednotky, dále pak na jejich technickou vybavenost odpovídající kategorizaci v rámci plošného pokrytí, a v neposlední řadě i s ohledem na jejich předurčenost pro specializované zásahy.

Cíl a účel této strategie je jen jeden jediný, a to schvalovat a rozdělovat veškeré dostupné finanční zdroje tak, aby byl celý systém financování požární ochrany tzv. „optimalizován“.

5 DOPORUČENÍ A NÁVRHY

Tato bakalářská práce potvrzuje a současně rozšiřuje naše představy o tom, že práce záchranářů je velice náročnou činností, a to jak v oblasti zajišťování jejich teoretické připravenosti, ale především i odolnosti na zvládání veškerých zátěžových situací souvisejících s řešením zvláštních a mimořádných událostí na území celé ČR. Jedním ze systémových nástrojů odpovídající bezpečnostní strategii ČR je Integrovaný záchranný systém, jehož nedílnou součástí jsou JPO zařazené v plošném pokrytí kraje, kde kromě profesionálních hasičů mají své nepostradatelné postavení i dobrovolní hasiči, kteří jsou členy jednotek PO, jejichž zřizovateli jsou obce. Aby mohla tato jednotka plnit veškeré úkoly tak, jak je legislativně zakotveno a jak se od ní dnes očekává, je zapotřebí neustále pracovat na zdokonalování a vytváření podmínek pro zajišťování jejich nepřetržité akceschopnosti, což je plně v kompetenci jejich zřizovatelů, tedy obcí.

Skutečnosti týkající se vývoje požární ochrany v ČR, se zaměřením na úkoly a činnosti JPO v kontextu celého IZS ČR, jsou velice podrobně popsány v úvodních kapitolách teoretické části této závěrečné práce. V neposlední řadě pak celý systém plošného pokrytí jednotkami PO, kde mají svojí nezastupitelnou úlohu i JPO obcí. Z této části práce jednoznačně vyplývá, že i přes veškeré úsilí zabezpečit podmínky pro zajištění akceschopnosti (fungování) jednotek PO, především po materiální a ekonomické stránce, jsou v této oblasti stále velké nedostatky.

Jedním z ukazatelů jsou například zvyšující se nároky vybavení členů jednotky odpovídajícími ochrannými pomůckami, dále pak odpovídajícími technickými prostředky a samozřejmě i zásahovou technikou, kterou je zapotřebí přizpůsobovat novodobým požadavkům. Doba, kdy dobrovolní hasiči byli předurčeni především pro pomocné práce související se zdoláváním požárů, ta je dávno pryč. Dnes jsou dobrovolní hasiči jako členové JPO obce předurčeni na zvládání veškerých mimořádných událostí, jejichž spektrum a především počet neustále přibývá. Tento fakt je doložen analýzou zásahové činnosti, která byla autorkou realizována v praktické části bakalářské práce v podkapitole 4.1, a to se zaměřením na území celé ČR a následně na region Královéhradeckého kraje. Stoupající tendence je ve své podstatě zaznamenána i na území KH kraje, kdy jako největší problém spatřujeme jednak v zajišťování nepřetržité pohotovosti potřebného počtu členů u jednotek kategorie JPO II, kde je výjezd stanoven do 5 minut od vyhlášení poplachu

jednotce. U jednotek kategorie JPO III je výjezd sice do 10 minut, ovšem v dopoledních hodinách, kdy se předpokládá zainteresovanost těchto hasičů v jejich zaměstnání, se výjezd v plné obsazenosti jednotky velmi často prodlužuje. Ideálním řešením by bylo zvýšit počet JPO obcí, které by vykonávali tuto dobrovolnou činnost na tzv. poloprofesionální úrovni, a to nejlépe jako zaměstnanci obce. Ovšem tento pomyslný systém naráží na problematiku financování, kdy v současné době prostředky na platy hasičů v rozpočtech obcí jsou velice omezené.

Další problémovou oblastí, která souvisí se vzrůstající zásahovou činností jednotek, spočívá v zajišťování adekvátní obměny zásahové techniky a technických prostředků. Jak již bylo autorkou v předchozích kapitolách uvedeno, možnosti zřizovatelů jednotek PO jsou stále velice omezené i přesto, že za posledních 5 let byl zaznamenán nárůst investičních i neinvestičních prostředků vynakládaných účelově do požární ochrany. Z provedené analýzy financování JPO obcí v rámci celé ČR je sice patrný ekonomický vzestup, a to především v attributech opírajících se o dotační politiku, ovšem tyto zdroje jsou stále nedostačující. Z analýzy dále vyplývá, že v posledních třech letech se kromě jednotek kategorie JPO II a JPO III podařilo najít způsoby ve financování jednotek kategorie JPO V, které patří mezi jednotky zasahující pouze v místě svého zřizovatele. Jedná se o jednotky, které mnohdy nedisponovaly žádnou zásahovou technikou. Nová koncepce však přináší možnosti, kdy obce, které mají tuto jednotku, mají možnost požádat o státní investiční dotace, z nichž lze pořídít například dopravní automobily.

Obecně pro další financování jednotek PO je velice přínosnou oblastí zapojování dalších subjektů, jako např. pojišťoven, tak jak je tomu i jinde ve světě. Se zákonným odvodem ze zisku pojišťoven a s vytvořeným „fondem zábrany škod“ se podařilo v posledních pěti letech vytvořit nový systém financování, kdy od roku 2016 byly tyto finanční prostředky postupně zapojovány do nákupu zásahové techniky v podobě CAS a DA, dále pak vázány na rekonstrukce či výstavby nových zbrojnic. Z podrobné analýzy v podkapitole 4.2, která je realizována nejprve v měřítku celé ČR a následně na úrovni Královéhradeckého kraje, vyplývá, že systém je sice efektivní, ovšem stále nedostačující. Ostatně tato skutečnost je doložena počtem nepokrytých žádostí, kterých rok od roku přibývá.

Poslední, ovšem rovněž přínosnou oblastí ve financování JPO obcí, je zapojování Evropských zdrojů. V návaznosti na regionální operační programy z období 2007 – 2013

se v současnosti daří zapojovat finanční prostředky z Integrovaného regionálního operačního programu tzv. IROP na roky 2014 – 2020. Z podrobné analýzy vyplývá, že i v Královéhradeckém kraji jsou obce, které využily této možnosti a uplatnili své žádosti za účelem spolufinancování nákupu nové zásahové techniky, případně výstavby stanic, pro jednotky PO ve svém regionu. Zjištěním je, že této možnosti využilo pouze několik obcí, a to ve vybraných okresech v KH kraji. Problém se objevuje v rovině špatné informovanosti některých zřizovatelů o možnosti získávání dalších zdrojů, jako právě dotací z EU, jejichž procentuální podíl je až 90%.

Výše uvedené skutečnosti mě vedou k zamyšlení, a to s otázkami, jestli **je stávající systém financování požární ochrany vyhovující?** Dále pak **jaké máme možnosti celý systém zlepšit a zefektivnit?**

Zkoumaná oblast je velice široká a specifická, proto odpovědi na výše uvedené otázky nejsou zcela jednoduché. Je třeba přihlídnout ke skutečnostem, že za dobu celého vývoje v oblasti zřizování jednotek PO za účelem naplňování strategie plošného pokrytí **je celý systém postupně zdokonalován, kdy reaguje na novodobé požadavky.** Proto by se dalo říci, že přes nedostatky především legislativního charakteru, a v některých oblastech i organizačního, **je autorkou vnímán jako vyhovující.**

Ovšem v jeho dalším vývoji je zapotřebí reagovat na utváření nových systémových opatření, mezi které patří především úprava zákonných norem, ale také rozvoj kompetencí dotčených orgánů veřejné správy. V oblasti financování jednotek PO hledat další zdroje, které je zapotřebí zapojit do obecních rozpočtů s vázaným účelem na zajištění akceschopnosti jeho jednotek. V neposlední řadě provádět osvětu v podobě informovanosti o možnostech zapojování dotačních titulů, ať již ve formě státních dotací, nebo i dalších významných Evropských zdrojů, aby byl celý systém financování ještě efektivnější.

6 Závěr

Požární ochrana má v českých zemích dlouholetou historii, rovněž i širokou působnost a v neposlední řadě i významnou úlohu, což vyplývá i z bezpečnostní strategie země. Jednak kombinuje profesionální a dobrovolnou složku, ale v celkovém pojetí je do značné míry i velice unikátní a zároveň nezastupitelná. V novém tisíciletí se vznikem Integrovaného záchranného systému ČR, jehož nezastupitelnou součástí jsou i jednotky požární ochrany, je s přicházející novou koncepcí upravena především činnost a fungování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. Obcím vzniká povinnost zřizovat jednotky požární ochrany a následně pak zajišťovat jejich akceschopnost, a to jak po materiální, tak i personální stránce. Avšak plnění této strategie není pokaždé optimální. S problémy se potýkají především malé obce, a to s ohledem na svůj rozpočet, kdy nemají dostatek vlastních prostředků. S postupnou optimalizací profesionální a dobrovolné požární ochrany však nacházíme možnosti opírající se o novou koncepci, jenž spočívá především v zapojování investičních a neinvestičních finančních prostředků, a to formou dotací a grantů.

Z teoretické části práce je dále patrné, že požární ochrana je v ČR financována různými způsoby, dalo by se tedy říci, že je financována tzv. „vícezdrojově“. Hlavní podíl v něm mají jednak veřejné rozpočty, zejména státní rozpočet financováním HZS ČR. Dále pak kraje a samotné obce, a to financováním jednotek SDH obcí a v neposlední řadě i se vstupem do Evropské unie dnem 1. května 2004 přišla řada nových projektů, kdy jsou další významné finanční zdroje zapojovány do rozpočtů ministerstev, krajů a obcí ve formě různých dotačních titulů. Tato oblast se podařilo popsat velice podrobně, kdy teoretická východiska pro navazující praktickou část jsou dle autorky dostačující.

Z teoretické a praktické části bakalářské práce jasně vyplynulo, že činnost a plnění úkolů související se záchranou lidských životů, ale i ochranou majetku a životního prostředí, je pro samotné hasiče velice náročnou činností, a to jak po stránce splnění požadavků odborné, zdravotní a fyzické způsobilosti, tak i osobnostních předpokladů kladených důraz hlavně na jejich psychickou odolnost, která je významným kritériem ve zvládání zátěžových situací. Proto práce hasičů, ať již dobrovolných, nebo profesionálů, která je pro mnohé z nich spíše posláním, je velice náročná. Lidé se s nimi setkávají v různých životních situacích, jako např. při požárech, dopravních nehodách, technologických haváriích spojených s únikem nebezpečných látek, leteckých či lodních

neštěstích, ale i povodních, teroristických útocích a jiných mimořádných událostech. Bohužel statistiky posledních dvaceti let, které měla autorka pro zpracování bakalářské práce k dispozici, dokazují, že tato činnost má rok od roku narůstající tendenci, ale mění se i spektrum zásahové činnosti, což odpovídá např. klimatickým změnám, technologickému pokroku v různých odvětvích průmyslu, zemědělství a dalších oblastech.

Na základě teoretických poznatků a současně i z provedených analýz v praktické části, autorka následně posuzuje efektivnost celého systému, který je nedílnou součástí nové koncepce při poskytování dalších investičních a neinvestičních finančních zdrojů vázaných účelově na jednotky požární ochrany, a to nejen v podmínkách Královéhradeckého kraje, ale i v celorepublikovém měřítku. V návrhové části pak autorka interpretuje vlastní zkušenosti a následně doporučuje opatření vedoucí k zlepšení a zefektivnění zkoumané oblasti.

Závěrečná práce je sice rozsáhlejší, než je vyžadováno na bakalářskou práci, o to však komplexnější z pohledu zachycení veškerých oblastí týkající se vybrané problematiky. Autorka je přesvědčena, že účel a cíl pro zpracování její závěrečné práce byl splněn s tím, že tato práce je i nadále využitelná, ať již jako podpůrný dokument použitelný v odborných kruzích, tak i jako inspirační zdroj určený zřizovatelům jednotek požární ochrany, ale i v rámci široké veřejnosti, která se o tuto problematiku zajímá stále častěji.

7 Seznam použitých zdrojů

a) Monografie

DEKKAR, P., HALMAN, L. *Volunteering and Values: An Introduction*. In: Paul Dekker, Loek Halman (eds.). *The Values of Volunteering. Cross - Cultural Perspectives*. New York: Kluwer Academic/ Plenum Publishers, 2003. s. 17. ISBN 978-0-306-47854-3.

HANUŠKA, Z., SKALSKÁ, K., a DUBSKÝ, M.: *Integrovaný záchranný systém a požární ochrana*. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2010. 44 s. ISBN 978-80-86640-59-4.

HANUŠKA, Z. *Organizace jednotek požární ochrany*. 2., akt. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. 113 s. ISBN 978-80-7385-035-7.

HANUŠKA, Z. *Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR*. 3. akt. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. 51 s. ISBN: 80-86634-02-9

Kol. autorů. *Bezpečnostní strategie České republiky 2015*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo zahraničních věcí ČR, 2015. 24 s. ISBN 978-80-7441-005-5.

Kol. autorů. *Bilanční tisková konference za rok 2018*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. 42 s.

Kol. autorů. *Koncepce požární prevence v České republice 2018 - 2021*. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství HZS ČR, 2018. 26 s.

Kol. autorů. *MMR ČR – Evropské strukturální a investiční fondy 2014 - 2020 v kostce*. 1. vyd. Praha: MMR ČR, 2015. 48 s. ISBN 978-80-7538-009-8

Kol. autorů. *Příprava vedoucích a instruktorů kolektivů mladých hasičů k získání kvalifikace III. a II. stupně*. Nové Město nad Metují: SH ČMS, 2008. 36 s.

Kol. autorů. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2016*. HZS KH kraje, 2018. 36 s.

Kol. autorů. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2017*. HZS KH kraje, 2018. 38 s.

Kol. autorů. *Statistická ročenka zásahové činnosti jednotek PO za rok 2018*. HZS KH kraje, 2018. 40 s.

KOUCKÁ, M., VESELÝ, B. *Krizové řízení v oblasti obrany státu*. 1. vyd. Praha: MV – generální ředitelství HZS ČR, 2009. 55 s. ISBN 978-80-86640-69-3.

MIČKA, Jan. *Sbor dobrovolných hasičů Bilovice*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2015, 64 s.

SZASZO, Zoltán. *Stručná historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. 1. vyd. Praha: MV – GŘ HZS ČR, 2010. 306 s. ISBN 978-80-86640-60-0.

ŠENOVSÝ, M. a ADAMEC, V. *Základy krizového managementu*. 2. vyd. Ostrava: Edice SPBI spektrum, 2004. 104 s. ISBN 80-86111-95-4.

VÍŠEK, Jiří. *Organizace záchranných činností v České republice*. 1. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha. 2012. 173 s. ISBN 978-80-7452-028-0.

ZIKEŠ, L. *Posttraumatické intervenční péče jako součást koncepce vzdělávání příslušníků HZS ČR*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2016. 230 s.

ZIKEŠ, L. Preventivně výchovná činnost jako součást bezpečnostní strategie ČR v podmínkách HZS ČR. In KOLEKTIV AUTORŮ (eds.). *Možnosti řešení bezpečnosti na úrovni měst a obcí*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2014. s. 101-118. ISBN 978-80-7452-043-3.

b) Internetové zdroje

ČESKÁ HASIČSKÁ JEDNOTA. *Česká hasičská jednota*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.hasicskajednota.cz/>

DOTAČNÍ INFO – největší portál o dotacích v ČR. *Dotace pro hasiče v rámci obcí*. [online] [cit. 10. 1. 2019]. Dostupné z: <http://narodnidotace.cz/dotace-hasici-obce-sdh/>

IROP. *Dotace na IZS*. [online] [cit. 25. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.irop.mmr.cz/cs/Vyzvy/Detaily-temat/IZS>

NÁRODNÍ DOTACE. *Dotace na požární ochranu*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.dotacni.info/tag/dotace-na-pozarni-ochranu/>

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Dotace a granty*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/nabidky-a-zakazky-dotace-a-granty.aspx>

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Hasičský záchranný sbor České republiky: Zákony a předpisy*. [online] [cit. 10. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zakony-a-predpisy-zakony-a-predpisy.aspx>

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Historie profesionální požární ochrany v českých zemích*. [online]. [cit. 16. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/historicka-expozice-ve-zbirohu-historie-profesionalni-pozarni-ochrany-v-ceskych-zemich.aspx>

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Integrovaný záchranný systém*. [online] [cit. 8. 12. 2019]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>

Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Jednotky požární ochrany*. [online] [cit. 12. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>

Královéhradecký kraj. *Dotační portál*. [online] [cit. 25. 1. 2019]. Dostupné z: <http://dotace.kr-kralovehradecky.cz/Modules/DOTIS/Pages/Public/ProjectList.aspx?Id=1>

Královéhradecký kraj. *Přehled MAS královéhradeckého kraje*. [online] [cit. 25. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.kr-kralovehradecky.cz/cz/rozvoj-kraje/venkov/mas/prehled-mas-kralovehradeckeho-kraje-26474/>

Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska. *Aktuality*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/aktuality>

ŠOUREK, M.: *Stručné úryvky z historie českého dobrovolného hasičstva nejen na Kutnohorsku*. [online] [cit. 9. 1. 2019]. Dostupné z: <http://www.sdh-ndvory.com/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=15>

WIKIPEDIE. *Dobrovolnictví*. [online] [cit. 27. 12. 2018]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Dobrovolnictví%C3%AD>

c) Zákonné normy a interní předpisy

Pokyn č. 3 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 27.1.2014, *k odborné přípravě a odborné způsobilosti jednotek SDH obcí a jednotek SDH podniků*. Sbírka interních aktů řízení, částka 3/2014. 14 s.

Pokyn č. 25 generálního ředitele Hasičského záchranného sboru ČR ze dne 8.6.2009, *kterým se vydává „Řád výkonu služby v jednotkách HZS podniků, SDH obcí a SDH podniků“*. Sbírka interních aktů řízení, částka 25/2009. 231 s.

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., *o bezpečnosti České republiky*, ve znění pozdějších předpisů.

Usnesením vlády České republiky č. 37 ze dne 11. ledna 2010, kterým se vydává *„Strategický rámec udržitelného rozvoje České republiky“*.

Vyhláška Ministerstva vnitra č. 247/1996 Sb., *o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 133/1985 Sb. o Požární ochraně*. Sbírka zákonů, částka 95/2002, strana 5490

Zákon č. 133/1985 Sb., *o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů, v úplném znění zákona č. 67/2001 Sb.* Sbírka zákonů, částka 25/2001, strana 2227

Zákon č. 237/2000 Sb., *kterým se mění zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně ve znění pozdějších předpisů*. Sbírka zákonů, částka 73/2000, strana 3434

Zákon č. 238/2000 Sb., *o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů*. Sbírka zákonů, částka 73/2000, strana 3454

Zákon č. 239/2000 Sb., *o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů*. Sbírka zákonů, částka 73/2000, strana 3461

Zákon č. 240/2000 Sb., *o krizovém řízení a o změně některých zákonů (krizový zákon)*. Sbírka zákonů, částka 73/2000, strana 3475

Zákon č. 273/2008 Sb., *o Policii České republiky*.

Zákon č. 361/2003 Sb., *o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů*. Sbírka zákonů, částka 121/2003, strana 5850

Zákon č. 374/2011 Sb., *o zdravotnické záchranné službě*.

8 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Organizační schéma HZS ČR I

Příloha B – Vzor žádosti o poskytnutí účelové investiční dotace II

Seznam obrázků v příloze:

Obrázek 1 a) - Požár chalupy, kde hrozí rozšíření hoření na okolní objekty III

Obrázek 1 b) - Požár zemědělského stroje v důsledku vysokých okolních teplot ... III

Obrázek 2 a) - Lesní požáry, kterých v důsledku klimatických změn přibývá IV

Obrázek 2 b) - Požár zemědělského objektu patří mezi časté MU IV

Obrázek 3 a) - Dopravní nehody, které mají často fatální následky V

Obrázek 3 b) - Dopravní nehoda s požárem a vyproštěním zemřelého V

Obrázek 4 a) - Dopravní nehoda s velkým počtem zraněných osob VI

Obrázek 4 b) - Nehoda na železnici jako jeden z nejnáročnějších zásahů VI

Obrázek 5 a) - Záchrana zvířete (koně) patří mezi náročné a složité události VII

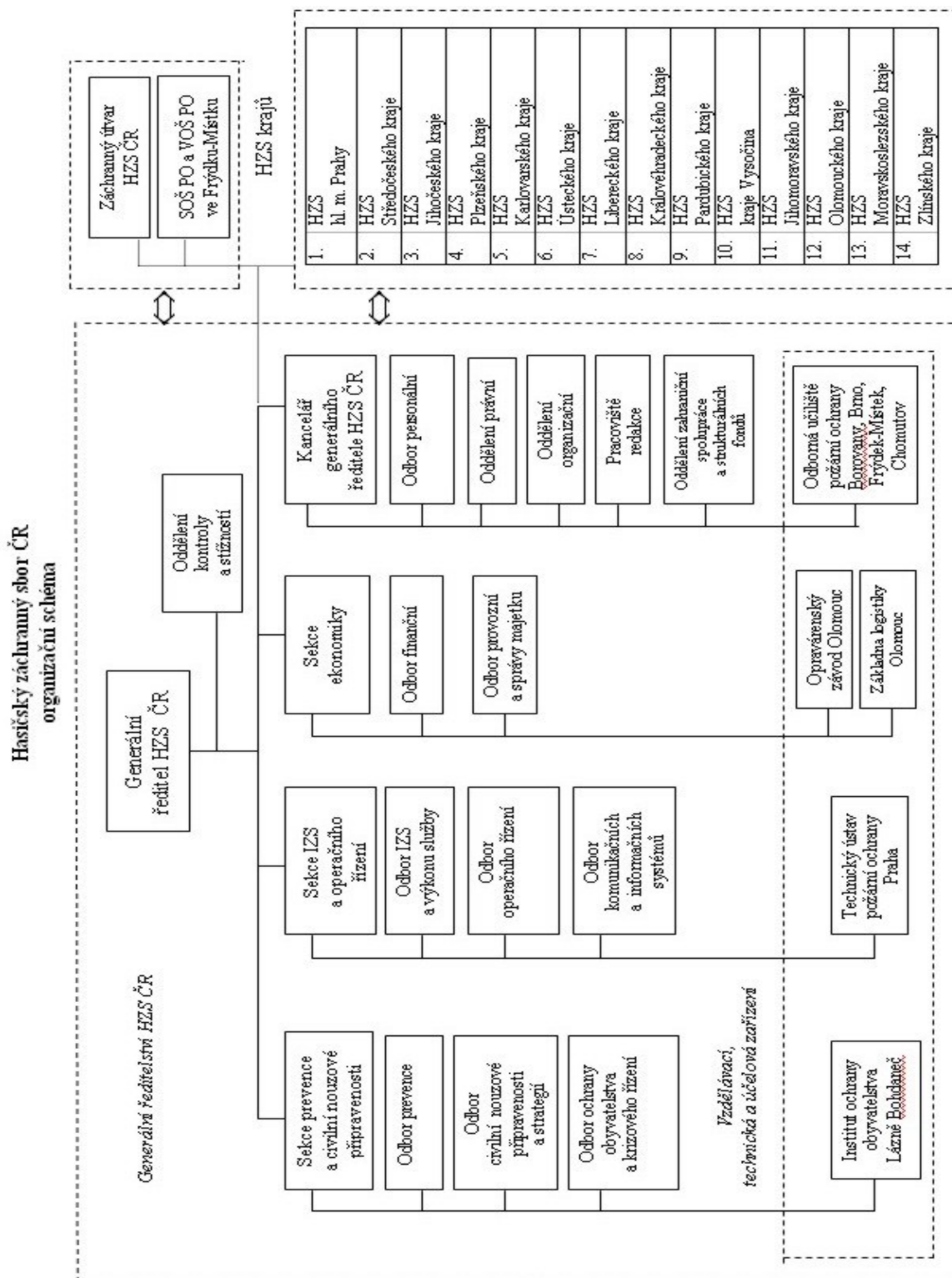
Obrázek 5 b) - Provádění záchranných a likvidačních v souvislosti s povodněmi. VII

Obrázek 6 a) - Spadlé stromy na objekty bývají důsledkem větrných smrští VIII

Obrázek 6 b) - Utržená střecha v důsledku větrných poryvů VIII

Příloha A

Organizační schéma Hasičského záchranného sboru ČR:

Zdroj: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Hasičský záchranný sbor České republiky: Zákony a předpisy*. [online] [cit. 10. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/zakony-a-predpisy-zakony-a-predpisy.aspx>

Příloha B

Vzor žádosti o poskytnutí účelové investiční dotace:

Číslo žádosti: [REDAKCE]

Parametry a indikátory			
	Hodnota		
Předmětem realizace bude, dopravní automobil - „Zadejte celé číslo“	1 ks		
Přílohy			
K doložení realizace přikládám			
1 - Prostá kopie dokumentu (smlouvy) o zřízení účtu s ČNB (el. příloha)			
2 - Zdůvodnění nezbytnosti akce: formulář přílohy ke stažení na www.hzscr.cz (el. příloha)			
Přehled výdajů			
Vyplňte oblast podpory!	Celkové výdaje (Kč)	Celkové způsobilé výdaje (Kč)	Celkové uznatelné výdaje (Kč) (% způsobilých výdajů)
DA	1 361 780	1 361 780	(max. dotace) 450 000
Součet	1 361 780	1 361 780	450 000
			Částka celkem Kč
Celková přidělená výše dotace odpovídající způsobilým výdajům do výše max. možné dotace			450 000
Hodnocení			
Identifikace jednotky SDH obce			
Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce [REDAKCE]			
Počet obyvatel v obci k 1.1. 2016? viz. https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich od 501 až 1000 (3 b.)			
Zadejte konkrétní počet obyvatel v obci k 1. 1. 2016?			3 bodů
996			
Kategorie jednotky (JPO II, JPO III, JPO V)?			
JPO III (1 b.)			1 bodů
Průměrný roční počet zásahů jednotky za poslední 3 kalendářní roky (v ks zaokrouhlených na celá čísla, přičemž od čísla 5 se zaokrouhuje nahoru)?			
od 31 a více (3 b.)			3 bodů
Je jednotka vybavena DA (dle příl. č. 4 k vyhl. č. 247/2001 Sb.), přičemž za DA se pro tyto účely považuje také osobní automobil s kabinou osádky se sedadly pro nejméně 8 osob, vybavený výstražným zařízením?			
je - stáří DA v letech k datu podání žádosti od 16 do 24 let (2 b.)			2 bodů
Je v obci není dislokována stanice HZS ČR?			
Ne (1 b.)			1 bodů
Je jednotka předurčena pro systém DN, NL nebo OOB?			
Ne			
Ma jednotka dislokaci v zóně havarijního plánování?			
Ne			
Pokolikáté je žádost podávána (bez přerušení)?			
poprvé			
Součet bodů			10 bodů

Strana 2 z 3

JSDH P2 - pořízení nového dopravního automobilu, email: inv.dotace@grh.izscr.cz, www.hzscr.cz

Zdroj: Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. *Dotace a granty*. [online] [cit. 20. 1. 2019]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/nabidky-a-zakazky-dotace-a-granty.aspx>

Obrazová příloha 1:

obrázek 1 a) – Požár chalupy, kde hrozí rozšíření hoření na okolní objekty:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

obrázek 1 b) – Požár zemědělského stroje v důsledku vysokých okolních teplot:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

Obrazová příloha 2:

obrázek 2 a) – Lesní požáry, kterých v důsledku klimatických změn přibývá:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

obrázek 2 b) – Požár zemědělského objektu patří mezi častější mimořádné události:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

Obrazová příloha 3:

obrázek 3 a) – Dopravní nehody, které mají často fatální následky s oběťmi na životech:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

obrázek 3 b) – Dopravní nehoda s následným požárem a vyproštěním zemřelého:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

Obrazová příloha 4:

obrázek 4 a) – Dopravní nehoda s velkým počtem zraněných osob:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

obrázek 4 b) – Nehoda na železnici jako jeden z nejnáročnějších zásahů pro JPO:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

Obrazová příloha 5:

obrázek 5 a) – Záchrana zvířete (koně) patří mezi náročné a složité události:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

obrázek 5 b) – Provádění záchranných a likvidačních v souvislosti s povodněmi:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

Obrazová příloha 6:

obrázek 6 a) – Spadlé stromy na objekty bývají důsledkem větrných smrštů a poryvů:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje

obrázek 6 b) – Utržená střecha v důsledku větrných poryvů:

Zdroj: z archivu HZS Královéhradeckého kraje